

ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ»

Έδρα Θεσσαλονίκη - Έτος ίδρύσεως 1903

ΜΑΝΤΩΣ ΜΑΥΡΟΓΕΝΟΥΣ 23 - Τ.Κ. 542 49, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΤΕΥΧΟΣ 49ο • Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2021

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τυχ. Γραφείο
Θεολογικής 16
Αριθμός Δέσφης
020050

ΤΟ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ Η ΣΦΑΓΗ
ΙΟΥΝΙΟΣ 1821

ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Περιοδική έκδοση

του Παγχάλκιδικου Συλλόγου «**Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ**»

Έδρα Θεσσαλονίκη - Έτος ίδρύσεως 1903

Μαντών Μαυρογένους 23, Τ.Κ. 542 49 Θεσ/νίκη

Τηλ. 2310/323-839, κιν. 6936/950 188, φαξ 2310/326-108

Ηλεκτρ. δ/ση: www.panchalkidikos.gr

E-mail Συλλόγου: panchalkidikos@gmail.com

E-mail Προέδρου: ikotsanis@gmail.com

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2021

ISSN: 2585-3619

Επιτροπή Έκδοσης:

Αυγολούπης Σταύρος, Καθηγητής Αστρονομίας του ΑΠΘ

Καραμύχος Ιωάννης, Φιλολόγος

Καρσιώτης Μιχαήλ, τ. Εκπαιδευτικός, Επίτιμος

Πρόεδρος του Παγχάλκιδικου Συλλόγου

Οικονόμου Τριαντάφυλλος, τ. Εκπαιδευτικός,

δρ. Επιστ. της Αγωγής (συντονιστής)

Παπάγγελος Ιωακείμ, δρ. Αρχαιολόγος

Παυλούδης Χρήστος, Υποναύαρχος Π.Ν. ε.α.

Τσαμουρτζή Μαρία, Αρχιτέκτων

Τσίκουλας Ιωάννης, Καθηγητής Ιατρικής του ΑΠΘ

Ιδιοκτήτης: Παγχάλκιδικός Σύλλογος "Ο Αριστοτέλης"

Εκδότης - Διευθυντής: Ιωάννης Τ. Κοτσάνης, Πρόεδρος

του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου.

Το περιοδικό εκδίδεται με χορηγίες συμπατριωτών, φίλων και φορέων και αποστέλλεται δωρεάν.

Σελιδοποίηση, Εκτύπωση: GRAFIS

Νέα Ραιδεστός Θεσσαλονίκης, Τηλ. 2310.466.776

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

IBAN: GR 80 0171 2330 0062 3304 0032 572

Α.Φ.Μ.: 090145977 Δ.Ο.Υ.: Ζ' ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Χορηγός της έκδοσης του παρόντος 49^{ου} τεύχους είναι η κ. **Μαγδαληνή Ν. Κατσαμούρη-Παπαιοκονόμου.**

Εικόνα εξωφύλλου: Σύμβαση, Το Ολοκαύτωμα της Ι. Μ. Αγίας Αναστασίας και η σφαγή του ηγουμένου Μακαρίου, των μοναχών και λαϊκών της μονής, καθώς και η θυσία του Καπετάν Χάψα και των παλικαριών του, τον Ιούνιο του 1821. Θα τοποθετηθεί στην είσοδο του Καθολικού της Μονής.

Εικόνα οπισθόφυλλου: Φετινό χιονισμένο τοπίο στον Χολομώντα.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: **Ιωάννης Τηλ. Κοτσάνης** (Αρναία)

Αντιπρόεδρος: **Τριαντάφυλλος Οικονόμου** (Νικητή)

Γεν. Γραμματέας: **Αστέριος Λυρτζής** (Ταξιάρχης)

Ταμίας: **Αβραάμ Παπαδόπουλος** (Βράσταμα)

Ειδ. Γραμματέας: **Νικόλαος Μπούφτας** (Αρναία)

Μέλος: **Σαραφιανός Καράβατος** (Παλαιόχωρα)

Μέλος: **Ανδρομάχη Κωστοπούλου** (Κασσάνδρα)

Μέλος: **Αναστασία Σούστα-Δάφνα** (Νεοχώρι)

Μέλος: **Χρήστος Παυλούδης** (Ορμύλια)

Αναπληρωματικά μέλη

Θεόδωρος Φλώρος (Αρναία)

Άννα Εμμανουήλ (Αγ. Νικόλαος)

Θεόδωρος Τσαμούρης (Αρναία)

Εξελεγκτική Επιτροπή

Φώτιος Ταλέας (Ιερισός)

Μαρία Μπουλάκη (Πολύγυρος)

Μαρία Λαθούρη-Πάργα (Συκιά)

Αναπληρωματικά μέλη

Αστέριος Βαμβακάς (Κασσάνδρα)

Αναστάσιος Σινάκος (Βασιλικά)

Γεώργιος Χαλκιάς (Άγιος Νικόλαος)

Αθανάσιος Χατζηπαπός (Ν. Μουδανιά)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- **Τρεις δράσεις του Συλλόγου για την ανάδειξη της Επανάστασης της Χαλκιδικής του 1821** 1
- Κωτσιόπουλος Κωνσταντίνος, **Το νόημα των Χριστουγέννων** 3
- Αυγολούπης Σταύρος, **Μπορείτε να μετρήσετε τα αστέρια που φαίνονται στον ουρανό;** 4
- Μπουλάκη-Λυπηρίδη Μαρία, **Χριστούγεννα: Ψυχική και γαστρονομική ευωχία** 5
- Μάντσιος Φ. Άγγελος, **Χριστουγεννιάτικο "Μπρεβέντζο"** 7
- Τσολάκη Ιωάννα, **Η επανάσταση στη Χαλκιδική, Μάιος-Νοέμβριος του 1821** 10
- Κύρου Θεοχ. Δημήτριος, **Πριν από 200 χρόνια (1821-2021) το ολοκαύτωμα της Ι. Μ. της Αγίας Αναστασίας κατά την απελευθερωτική εθνεγερσία του 1821** 15
- Δαλαμάγκας Αθ. Γεώργιος, **Ο χαλασμός της Κασσάνδρας** 19
- Γρίβα Μαρία, **Η γαλανόλευκη Ελληνοπούλα** 21
- Ζωγραφάκης Ι. Γιώργος, **Τα Ελευθέρια της Χαλκιδικής του 1912** 23
- Καραθανάσης Ε. Αθανάσιος, **Ν. Δέας, ο εξ Ορμύλιας της Χαλκιδικής πολεμιστής των εθνικών αγώνων (1917-1922)** 25
- Λαζαρίδης Ν. Χαράλαμπος, **Αναζητώντας τη χαμένη αριστοτέλεια ευδαιμονία σε μια προβληματική εκπαίδευση** 31
- Καραμύχος Χ. Γιάννης, **Ώνειρο από το παρελθόν (ποίημα)** 34
- Σμάγας Αγγ. Ανδρέας, **Ένας χρόνος χωρίς τον τελευταίο παραδοσιακό ουτίστα** 35
- Τσίκουλας Γιάννης, **"Θα σι βάνου σουγλούδ', γιατρόσκ' λου"** 37
- Πούλιος Μαυρουδής, **Λάθη που κάνουμε στο γραπτό και τον προφορικό λόγο** 38
- Αγιορείτικα νέα 40
- Εκδηλώσεις Δήμων Χαλκιδικής και άλλων φορέων 42
- Βιβλία και λοιπά έντυπα που λάβαμε 49
- Νέα μέλη του Συλλόγου 51
- Πένθη 51
- Οι χορηγοί μας 52
- Η χορηγία 53
- Τα παραρτήματα, οι αντιπρόσωποι και οι ανταποκριτές του Παγχάλκιδικου Συλλόγου στη Χαλκιδική 54
- Πρόσκληση σύγκλισης ετήσιας τακτικής γενικής συνέλευσης του Παγχάλκιδικου Συλλόγου 57

Φιλολογική επιμέλεια: Νίκος Κασσιανίδης

Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των συντακτών τους. Υπενθυμίζεται ότι αυτά δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους 9000 περίπου χαρακτήρες (χτυπήματα με τα κενά). Αυτό το τελευταίο παράκληση να τηρείται πιστά. Όσα κείμενα δεν φέρουν υπογραφή, συντάσσονται από τον εκδότη.

ΕΝ ΜΕΣΩ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ

ΤΡΕΙΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΤΟΥ 1821

Καλπάζει η πανδημία του κορονοϊού, που ενέσκηψε στον πλανήτη μας από διετίας. Γενικός συναγερμός έχει σημάνει σε όλα τα κράτη. Τα νοσοκομεία ασφυκτιούν, με τα κρεβάτια των εντατικών κλινικών να είναι υπερπλήρη. Οι γιατροί και οι άλλοι επαγγελματίες υγείας δίνουν, με θυσιαστική διάθεση, πραγματικές μάχες για να σώσουν ζωές, ενώ ο τύπος, ηλεκτρονικός και ημερήσιος, με χαρακτηριστικούς τίτλους δίνει τον τόνο της κρισιμότητας της κατάστασης: «Κρηκτικό το σκηνικό», «Καθημερινά καταρρίπτονται τα αρνητικά ρεκόρ», «Τα κρούσματα έχουν εκτοξευθεί», «Εκρηκτικές οι διαστάσεις της πανδημίας», «Δραματικές οι προβλέψεις για εκατόμβες νεκρών» κλπ., κλπ.

Οι εμβολιασμοί που αποτελούν τη μόνη μέχρι στιγμής, αποτελεσματική ασπίδα κατά του φοβερού εχθρού-ιού προχωρούν, με τους πιο διστακτικούς να σπεύδουν και αυτοί στα εμβολιαστικά κέντρα, ενώ οι κορυφαίοι επιστήμονες συνεδριάζουν διαρκώς και προτείνουν νέα μέτρα προστασίας.

Μέσα σ' αυτό το σκηνικό και στην προσπάθεια να αναχαιτισθεί η διάδοση του φονικού ιού, έχουν θεσπισθεί μέτρα προστασίας, όπως το περυσινό lockdown, η χρήση της μάσκας, η αποφυγή του συνωστισμού και τα άλλα γνωστά. Για τον ίδιο λόγο έχουν ανασταλεί και πλείστες κοινωνικές και πολιτιστικές δράσεις, που είχαν αντίκτυπο και στον δικό μας Σύλλογο, τον Παγχαλκιδικό. Έτσι ανεστάλη η λειτουργία όλων των τμημάτων μας (χορωδίας, χορευτικών, γυναικών, ανάγνωσης, νεολαίας, χειροτεχνίας, αγγλικών κλπ.), σταμάτησαν οι εκδρομές, και γενικά η αίθουσα μας, που έσφυζε από ζωή, τραγούδια, χορούς, γέλια και χαρές, σίγησε, ελπίζουμε όχι για πολύ καιρό.

Όμως το Δ.Σ., του οποίου η θητεία παρατάθηκε για ένα χρόνο και λήγει στις 31-12-2021, αν δεν δοθεί νέα παράταση, κράτησε τη δάδα της δράσης του Συλλόγου αναμμένη, με ανοιχτά τα γραφεία μας, με κανονικές συνεδριάσεις του Δ.Σ για την αντιμετώπιση των τρεχουσών αναγκών, με την διοργάνωση κάθε Ιουνίου της εκδήλωσης της επετείου των Βασιλικών, με συμμετοχή αντιπροσωπείας του σε εκδηλώσεις φορέων της Χαλκιδικής, (Πολύγυρος, Αρναία, Ιερισσός, Κασσάνδρα, Βασιλικά, Γαλάτιστα κ.α.) και με άλλες τρεις βασικές δράσεις, που πιστεύουμε πως έκαναν αισθητή την παρουσία του Παγχαλκιδικού Συλλόγου και που έφεραν ουσιαστικό αποτέλεσμα.

Και οι τρεις είχαν στόχο την ανάδειξη, όσο το δυνατόν ευρύτερα, της αγνοημένης Επανάστασης της Χαλκιδικής του 1821 και της συμβολής της στην έκβαση

του απελευθερωτικού αγώνα με την ευκαιρία του εορτασμού των 200 χρόνων από την έναρξή του:

Α'

Μεσούσης της πανδημίας συνεχίστηκε απρόσκοπτα η έκδοση και η αποστολή προς όλους, και μάλιστα ταχυδρομικώς, του περιοδικού μας ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ και κρατήθηκε έτσι ζωντανή η επαφή των μελών και φίλων με το Σύλλογο και μαζί η σχετική πληροφόρηση.

Στάλθηκε δηλαδή προς κάθε κατεύθυνση το μήνυμα της συνέχισης της λειτουργίας του Συλλόγου και κρατήθηκε ζωηρή η ελπίδα ότι «μπόρα είναι θα περάσει» και θα έρθουν πάλι οι παλιές καλές ημέρες.

Η δυσάρεστη κατάσταση της πανδημίας συνέπεσε με τον εορτασμό των 200 ετών από την έναρξη της ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ 1821. Το Δ.Σ. ευαίσθητο σε θέματα που έχουν σχέση με την ιστορία της πατρίδας μας και ιδιαίτερα του τόπου μας, αποφάσισε και **αφιερώθηκαν δύο τεύχη (47ο και 48ο) στην ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΤΟΥ 1821**, με σωρεία εξαιρετων άρθρων και εργασιών, κορυφαίων επιστημόνων, με εικόνες των μνημείων που έστησε η Χαλκιδική για τους ήρωές της, με δημοσίευση λόγων διακεκριμένων Ελλήνων, με ύμνους από τη λαϊκή μας παράδοση κ.ά. Όλα που συνέβαλαν στον αναστοχασμό και την ανάδειξη της μεγάλης συμβολής της Χαλκιδικής στην έκβαση του απελευθερωτικού αγώνα του 1821.

Τα δύο τεύχη-ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ τυπώθηκαν και κυκλοφόρησαν σε 5.000 αντίτυπα για να γίνει όσο το δυνατό ευρύτερα γνωστή η μεγάλη θυσία της Χαλκιδικής.

Β'

Προκειμένου να βιώσουν τα παιδιά μας τη βαθύτερη σημασία του εορτασμού της 200ετηρίας και να γνωρίσουν καλύτερα τη συμμετοχή των προγόνων τους Χαλκιδικιωτών στον εθνικό αγώνα, μετά από άδεια του Υπουργείου Παιδείας, το Δ.Σ **προκήρυξε μαθητικό διαγωνισμό**, μεταξύ των μαθητών/τριών της ΣΤ' τάξης των Δημοτικών Σχολείων, της Γ' Γυμνασίου και της Α' λυκείου των σχολείων του Νομού μας με θέμα: Η επανάσταση της Χαλκιδικής το 1821. Επιτροπή από εξέχοντες εκπαιδευτικούς, με απολύτως αδιάβλητο τρόπο, αξιολόγησε τα γραπτά και έβγαλε τα αποτελέσματα, και σε ειδική τελετή θα αποδοθούν τα βραβεία. Τα αποτελέσματα δημοσιεύονται σε επόμενες σελίδες. Η δράση αυτή, που κοινοποιήθηκε ευρύτατα, απέσπασε πολλούς επαίνους.

Γ'

Για την ευρύτερη ακόμα ανάδειξη και διάδοση της συμβολής της Χαλκιδικής στον Αγώνα του 21, το Δ.Σ. προέβη στον καταρτισμό **ΤΕΤΡΑΔΙΟΥ – ΛΕΥΚΩΜΑΤΟΣ** 36 έγχρωμων σελίδων, το οποίο τυπώνεται σε 15.000 αντίτυπα, με χορηγία της Περιφερειακής Ενότητας Χαλκιδικής. Το τετράδιο αυτό θα μοιραστεί, με έγκριση του Υπουργείου Παιδείας, σε όλους ανεξαιρέτως τους μαθητές των Δημοτικών, Γυμνασίων και Λυκείων της Χαλκιδικής, ως αναμνηστικό δώρο του Παγχαλκιδικού Συλλόγου για τον εορτασμό της 200ετηρίδας.

Πρόκειται για ένα κομψό-ελκυστικό τετράδιο-λεύκωμα, στο οποίο αναφέρονται με συντομία τα σπουδαιότερα γεγονότα της Επανάστασης του 1821 στη Χαλκιδική, με φωτογραφίες, εικόνες, ιστορικά κείμενα, δημοτικά τραγούδια, αναφορές στα μνημεία που αναγέρθηκαν στον νομό μας κ.ά.

Το τετράδιο-λεύκωμα δημιουργήθηκε με την προσδοκία ότι θ' αποτελέσει το έναυσμα για μια καλύτερη προσέγγιση της μεγαλειώδους εκείνης συμμετοχής της Χαλκιδικής στην Ελληνική Επανάσταση. Έχει καθαρά παιδευτικό χαρακτήρα και αποβλέπει στην ενίσχυση της Εθνικής αυτογνωσίας όλων μας.

Επίσης, λόγω έλλειψης της επικοινωνίας και της «δια ζώσης» ενημέρωσης των μελών και φίλων, και

προσπαθώντας να αναπληρώσουμε το έλλειμμα αυτό, όσο ήταν δυνατό, χρησιμοποιήσαμε τα μέσα που μας προσφέρει η σύγχρονη τεχνολογία. Έτσι στην Ιστοσελίδα μας pachalkidikos.gr και στο facebook, αναρτούμε ανακοινώσεις, επιστολές, δελτία τύπου, εργασίες, εικόνες από εκδηλώσεις άλλων φορέων κλπ. για πλήρη ενημέρωση. Εκεί είναι αναρτημένα όλα τα τεύχη του περιοδικού μας ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ από την αρχή της εκδόσεώς του (τεύχος 1 του 2009) μέχρι σήμερα (τεύχος 49), τα αποτελέσματα του Παγχαλκιδικού μαθητικού διαγωνισμού και το τετράδιο – λεύκωμα για τα οποία κάναμε λόγο πιο πάνω.

Με την ελπίδα ότι, παρά τις αντιξοότητες λόγω της πανδημίας, με τις δράσεις αυτές, διατηρήσαμε και συνεχίζουμε να διατηρούμε ζωντανή την παρουσία του Συλλόγου μας και την επικοινωνία με τα μέλη και τους φίλους μας και ότι ταυτόχρονα αναδειξαμε, σε όποιο βαθμό, την αγνοημένη συνήθως Επανάσταση της Χαλκιδικής μας του 1821, ευχόμαστε προς όλους

ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΚΑΛΗ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

και του χρόνου να αξιωθούμε να ξαναχαρούμε, στη ζεστασιά της Εστίας μας, την καθιερωμένη, χρόνια τώρα, Χριστουγεννιάτικη γιορτή μας και να ψάλλουμε όλοι μαζί «Η Παρθένος σήμερον τον υπερούσιον τίκει...».

ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ ΤΟ Δ.Σ.

Η ΤΕΛΕΤΗ ΒΡΑΒΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ ΠΟΥ ΕΛΑΒΑΝ ΜΕΡΟΣ ΣΤΟΝ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ ΜΕ ΘΕΜΑ: Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΤΟ 1821.

Την Τετάρτη 1 Δεκεμβρίου ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος του Παγχαλκιδικού συναντήθηκαν στον Πολύγυρο με τους Διευθυντές της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Χαλκιδικής για να προγραμματίσουν την τελετή απόδοσης τιμής στους μαθητές και τις μαθήτριες των Σχολείων μας, που έλαβαν μέρος στον Παγχαλκιδικό Διαγωνισμό με θέμα «Η Επανάσταση της Χαλκιδικής το 1821». Η εκδήλωση υπήρχε σκέψη-πρόταση να πραγματοποιηθεί στις **14 Δεκεμβρίου** στο Δημοτικό Θέατρο Πολυγύρου. Η συνεχιζόμενη όμως ένταση της Πανδημίας και η απόφαση των πέντε Δημάρχων της Χαλκιδικής να μην πραγματοποιηθούν εκδηλώσεις μέχρι τα Χριστούγεννα, συνετέλεσε στην αναβολή της τελετής. Μετά από σχετική συζήτηση και σύμφωνη γνώμη των Διευθυντών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης κυρίου Αλεξάνδρου Νικολαΐδη και κυρίας Ζαφειρούλας Μυλωνά, αλλά και του Αντιδημάρχου Πολυγύρου, κ. Χρήστου Βορδού, αποφασίστηκε η εκδήλωση να πραγματοποιηθεί, **παραμονές 25ης Μαρτίου του 2022** και να μεταδοθεί και διαδικτυακά. Η ακριβής ημερομηνία και οι λοιπές λεπτομέρειες θα ανακοινωθούν έγκαιρα.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Παγχαλκιδικού Συλλόγου ευχαριστεί θερμά τους Διευθυντές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού μας, για την πολύ καλή συνεργασία που έχουμε διαχρονικά, καθώς και τον Δήμο Πολυγύρου.

Το Δ.Σ.

ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ

Καθηγητής Κοινωνιολογίας
του Χριστιανισμού Α.Π.Θ.

Σύμφωνα με την διδασκαλία της Εκκλησίας μας τα Χριστούγεννα δεν είναι απλώς από τις κορυφαίες εορτές της χριστιανικής πίστεως, αλλά η πραγμάτωση του σχεδίου της Θείας Πρόνοιας ώστε ο αόρατος Θεός να γίνει ορατός για να προσλάβει ολόκληρη την ανθρώπινη φύση χωρίς την αμαρτία. Με τον τρόπο αυτό ενώθηκε η ανθρώπινη με την θείκη φύση στο πρόσωπο του Θεανθρώπου Χριστού, ώστε να γεφυρωθεί η απόσταση Θεού – κόσμου, ουρανού – Γης. Έτσι μόνο μπορούσε να θεραπευθεί ο άνθρωπος, αφού «*το απρόσληπτον και αθεράπευτον*» και να σταματήσει η αγωνιώδης προσπάθεια αναζήτησης του Θεού σε λάθος κατευθύνσεις θρησκευτικότητας (π.χ. ειδωλολατρεία, πανθεισμός κ.ά.).

Με την ενανθρώπιση του Κυρίου το φθαρτό ενεδύθη την αφθαρσία και το θνητό την αθανασία, γεγονός που οδήγησε όχι σε μια άσαρκη πνευματικότητα, αλλά στην πραγματικότητα της σαρκωμένης θείκης παρουσίας στον κόσμο. Η παρουσία αυτή του Θεανθρώπου στην ανθρώπινη ιστορία τίμησε τον πολιτισμό και τους θεσμούς οργάνωσης του εγκόσμιου βίου (κράτος, πολιτική, δημοκρατία, εξουσία, παιδεία) και καθαγίασε τους αγώνες για εθνική και κοινωνική αξιοπρέπεια.

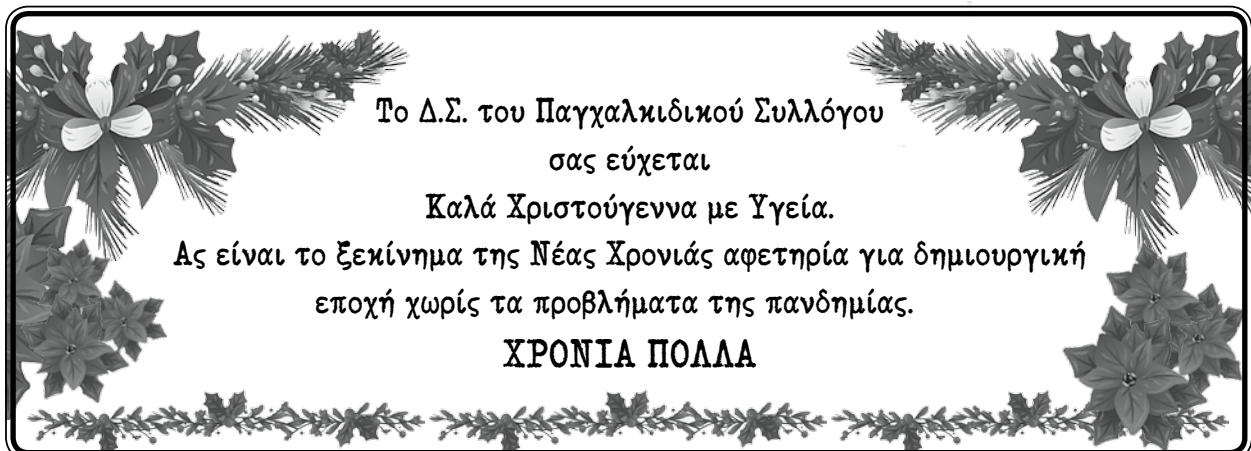
Ας μην διαφεύγει της προσοχής μας το γεγονός ότι η εορτή των Χριστουγέννων δεν μας καλεί μόνο για την κάθαρση εκ των παθών μας (εγωισμός, πλεονεξία, σκληροκαρδία), αλλά ταυτοχρόνως για την ένωσή μας με τον Θεό ως ένα βιωματικό και εμπειρικό γεγονός.

Στην αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία δεν υπήρχε ούτε ως θεωρία η δυνατότητα αυτή ενώσεως Θεού – Ανθρώπου (Θέωση), εφόσον κατά τον Πλάτωνα «*Θεός ανθρώποις ου μίγνυται*».

Η δυνατότητα αυτή, που εγκαινιάστηκε με την Γέννηση του Σωτήρα και Λυτρωτή, καταξιώνει το ανθρώπινο πρόσωπο και την αξιοπρέπειά του, γεγονός που αποτέλεσε την βάση για το σύγχρονο δικαιοπολιτικό και νομικό μας πολιτισμό. Στη βάση αυτής της αξιοπρέπειας του ανθρωπίνου προσώπου στηρίζονται άλλωστε τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και η Θρησκευτική Ελευθερία, γιατί ο απρόσιτος Θεός δια της απείρου Αγάπης προς το δημιούργημά Του γίνεται προσίτος και φίλος και Πατέρας σεβόμενος την προαίρεση της συνειδήσεώς του.

Τα Χριστούγεννα μας καλούν λοιπόν να βιώσουμε την παρουσία του Θεού στον κόσμο ως πρόσωπο και όχι ως

μια απρόσωπη ιδέα, η ως μια απρόσιτη και απόμακρη δύναμη που λειτουργεί νομικιστικά και τρομακτικά. Ο Θεός με την ενανθρώπισή Του απέδειξε ότι δεν είναι το «*Μυστήριο του Τρόμου*» αλλά το «*Μυστήριο της Αγάπης*», που αδειάζει τον εαυτό Του από κάθε αίσθηση μεγαλείου και εξουσιαστικής επιβολής. Γεννιέται ταπεινός και πεθαίνει ταπεινωμένος, ώστε να αντιληφθεί η Ανθρωπότητα ότι δεν ήλθε ο Μεσσίας στον κόσμο για να ιδρύσει «*Επίγειους Παραδείσους*» δόξας και δύναμης που παραπλανούν και παγιδεύουν, αλλά την οδό της Σωτηρίας που είναι απλή ασκητική και αγαπητική.

ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΜΕΤΡΗΣΕΤΕ ΤΑ ΑΣΤΕΡΙΑ ΠΟΥ ΦΑΙΝΟΝΤΑΙ ΣΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ;

ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΥΓΟΛΟΥΠΗΣ
Ομότιμος Καθηγητής Αστρονομίας
του Τμήματος Φυσικής του ΑΠΘ

Μέσα στις εορτάσιμες ημέρες των Χριστουγέννων, επηρεασμένοι όλοι μας από τα γαλήνια Χριστουγεννιάτικα κάλαντα και από τους ανυψωτικούς εκκλησιαστικούς Ύμνους, όλο και περισσότερο σηκώνουμε το βλέμμα μας προς τον ουρανό αναζητώντας το ανυπέρβλητο Θεϊκό Άστρο της Γέννησης του Χριστού, το γνωστό Άστρο της Βηθλεέμ και ίσως αυτή τη χρονιά να θελήσουμε να μετρήσουμε και όλα τα αστέρια του ουρανού.

Είναι αλήθεια ότι σχεδόν όλοι οι άνθρωποι κάποιες νύκτες μακριά από τα φώτα των πόλεων προσπαθήσαμε να μετρήσουμε τα αστέρια του ουρανού, αλλά πολύ γρήγορα μεπερδευτήκαμε στο μέτρημα και μάλλον κανείς δεν έχει κατορθώσει να ολοκληρώσει αυτή τη μέτρηση.

Αν, όμως, επιμένουμε στην ευχάριστη αυτή προσπάθεια, τότε υπάρχει μια εξαιρετικά απλή και εύκολη μέθοδος. Αρκεί με ένα φύλλο χαρτιού να κατασκευάσουμε έναν χάρτινο κύλινδρο και να μετρήσουμε τα αστέρια που βλέπουμε μέσα από αυτόν (εικ.). Για να είναι εύκολη η μέτρηση, θα πρέπει να είναι τέτοιες οι διαστάσεις του, ώστε να βλέπουμε μέσα στο οπτικό πεδίο του κυλίνδρου σχετικά λίγα (εύκολα να μετρούνται) αστέρια.

Έτσι, για παράδειγμα, αν χρησιμοποιήσουμε έναν κύλινδρο με ακτίνα βάσης $a = 5$ εκ. και ύψος $v = 20$ εκ., τότε όλη η ουράνια σφαίρα θα διαιρεθεί σε:

$$\Pi = \frac{\text{Εμβαδόν σφαίρας}}{\text{Εμβαδόν βάσης κυλίνδρου}} = \frac{4\pi v^2}{\pi a^2} = 4\pi \frac{20^2}{5^2} = 64$$

μήκη τμήματα ίσου εμβαδού. Για να γίνει αυτό κατανοητό, αρκεί να σκεφτούμε ότι ουράνια σφαίρα ονομάζουμε μια σφαίρα με κέντρο τον εκάστοτε παρατηρητή και με αυθαίρετη αλλά σταθερή ακτίνα, στην εσωτερική

κή επιφάνεια της οποίας θεωρούμε ότι είναι τοποθετημένοι όλοι οι αστέρες, ανεξάρτητα από την απόστασή τους από εμάς.

Φέρνουμε τον κύλινδρο κοντά στο μάτι μας και κοιτάζουμε μέσα από αυτόν μια τυχαία περιοχή του ουρανού. Μετρούμε τα αστέρια που βλέπουμε και επαναλαμβάνουμε τη μέτρηση αρκετές φορές, στοχεύοντας κάθε φορά σε διαφορετική περιοχή της ουράνιας σφαίρας, κατά τυχαίο τρόπο, αλλά φροντίζοντας οι στοχεύσεις μας να κατανέμονται όσο το δυνατόν πιο ομοιόμορφα από το Ζενίθ έως τον ορίζοντα. Δηλαδή να μη στοχεύουμε μονάχα ψηλά ή χαμηλά, αλλά σε διάφορα ύψη. Έχοντας σημειώσει όλες τις μετρήσεις μας, υπολογίζουμε εύκολα τον μέσο όρο (N) των μετρήσεών μας.

Τελικά, αν πολλαπλασιάσουμε αυτόν τον μέσο όρο, N, με το ημίκυκλο Π, δηλαδή, στην προκειμένη περίπτωση, με το 64, θα βρούμε πόσα αστέρια θα μπορούσαμε αυτή τη συγκεκριμένη βραδιά να μετρήσουμε σε ολόκληρη την ουράνια σφαίρα με τα δικά μας μάτια.

Όμως, επειδή πάντα, όταν παρατηρούμε τον ουρανό από την επιφάνεια της Γης, έχουμε θέα ενός ημισφαιρίου, και όχι ολόκληρης της ουράνιας σφαίρας, το αποτέλεσμα που πήραμε με τους παραπάνω υπολογισμούς, πρέπει να το διαιρέσουμε δια 2, ώστε να βρούμε πόσα πραγματικά αστέρια μπορούμε να μετρήσουμε από έναν τόπο.

Σημειώνεται ότι ο αριθμός των αστεριών που μπορούμε να διακρίνουμε και να μετρήσουμε μία νύχτα εξαρτάται από την καθαρότητα της ατμόσφαιρας, από τη φωτορρύπανση, από τον φωτισμό της Σελήνης και από την ικανότητα της όρασής μας. Σας εύχομαι καλές ουράνιες παρατηρήσεις.

ΛΟΓΩ ΠΛΗΘΩΡΑΣ ΥΛΗΣ

Τα άρθρα που λάβαμε και δεν δημοσιεύθηκαν στο παρόν τεύχος, κρατήθηκαν στο αρχείο του περιοδικού, προκειμένου να δημοσιευθούν σε επόμενα τεύχη.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ: ΨΥΧΙΚΗ ΚΑΙ ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΗ ΕΥΩΧΙΑ

ΜΑΡΙΑ ΜΠΟΥΛΑΚΗ - ΛΥΠΗΡΙΔΗ

Δεν θα έλεγα "σκόρπιες εντυπώσεις" αλλά αξέχαστες αναμνήσεις το ιστόρημά μου, που ενώ είναι βίωμα, ίσως μοιάσει υπερβολικό παραμύθι στους νέους αναγνώστες, αλλά σ' εμάς τους μεγαλύτερους θα ξυπνήσει όλες τις αναμνήσεις που είναι φυλαγμένες μέσα μας. Για άλλους πονεμένες. Είναι βέβαια κι εκείνοι που θα πουν "σιγά! τότε γίνονταν αυτά". Είτε γιατί δεν τα έζησαν, είτε γιατί τους πέρασαν "ξώπετσα" και τα ξέχασαν.

Δεκέμβρης. Ο τελευταίος μήνας της χρονιάς. Βαρύς, απέραστος, κρύος. Αλλά, όλοι ήταν προετοιμασμένοι να τον αντιμετωπίσουν. "Των φρονίμων τα παιδιά πριν πεινάσουν μαγειρεύουν" μας μάθαιναν. Γι αυτό από την άνοιξη, άρχιζαν να προετοιμάζουν το χειμώνα.

Όταν κατά τον Μάρτιο μήνα, ακουγόταν στο δρόμο η φωνή του πωλητή "γκουρτζέλια καλά έχουμι, θα παρ'τι;". Άνοιγαν οι αυλόπορτες και ξεπετιούνταν οι γείτονες "να διουν κι ν' αγοράσ'ν ένα γκουρτζιλουδ' να του θρέψ'ν κι να εξασφαλίσ'ν τ'χ'μώνα του μαγέριμα". Και επειδή "γρουν' στου σακί, δεν αγουράζι-τι" ο μπάμπας που τα πουλούσε,

συνήθως Ζερβοχωριτής, άνοιγε το σακί και ξεπρόβαλαν, όλο γκρίνια τα ταλαιπωρημένα γουρουνάκια, που αν και μικρά, δεν ήταν όμορφα. Αγόραζαν ένα και πλήρωναν το αντίτιμο σε είδος, σιτάρι, ελιές, κυρίως λάδι. Το μικρό γουρουνόπουλο γινόταν κάτοικος μιας αυλής και η εκτροφή του ήταν μέλημα όλης της οικογένειας, ακόμη και των παιδιών. Το εγκαθιστούσαν σε ειδικούς κλειστούς χώρους "τα γρουνουκούμασα". Η πάχυνσή του θα έλυσε το διατροφικό πρόβλημα της οικογένειας το χειμώνα, την εποχή εκείνη (1940-1950) που στις πόλεις πέθαιναν από πείνα. Το τάζαν, χόρτα, φλούδες, αμπελόφυλλα, ανακατεμένα με καλαμποκάλευρο και πίτυρα. Αφού το τάζαν καλά "ραχάτευε" για να παχύνει και δεν σηκώνονταν παρά μόνον όταν οσφρίζονταν "τ' γρουνουκόπανα" που ήταν γεμάτη με την τροφή του. Το κυριότερο "ρόφημα του" ήταν "ο τζίρος". Στου "Σαμαρά του λάκκο" είχε ένα τυροκομείο "μπατσιό". Κάθε μεσημέρι τα παιδιά της γειτονιάς, παίρναμε "μια μπακράτσα", έναν κουβά, ένα αυγό στο χέρι, για πληρωμή, και 3-4 παιδιά μαζί, σέρνοντας τα τσόκαρα για φασαρία

πηγαίναμε "στου μπατσιό να μας δώσ'ν τζίρου για του γρουν'" (είναι το ζουμί που τρέχει κατά την πήξη του τυριού). Οι εργάτες μας περίμεναν και μας χαίρονταν. Γεμίζαμε "τα μπακράτσια" και τρέχαμε να ποτίσουμε "του γρουν'". Είχαμε συναγωνισμό και επιδιώκαμε να το θρέψουμε καλά, να ξεπεράσει τις 100 οκάδες.

Μια άλλη επίσης προμήθεια γινόταν από την άνοιξη, με τον ίδιο προορισμό, τη σφαγή της τα Χριστούγεννα. Ήταν η "μπιμπίλα ή γαλοπούλα ή κούρκους".

– Μαμά, τρέχα ίφιραν τα μπιμπίλια.

Ένας βοσκός με ένα καλάμι κατεύθυνε στο δρόμο ένα κοπάδι σασισιμένα πουλιά, που φαίνεται ότι δεν χρειάζονταν πολλή μαεστρία και γνώση για να τα κατευθύνει, αν αναλογισθώ, ότι σαν φοβέρα μας είχαν την έκφραση.

– Αν δεν παέν'ς καλά στου σκουλιό κι δε συ κόβ' του κιφάλ' θα σ'αγουράσου ένα κουπάδ' μπιμπίλια να βοσκ'ς", ήταν μια από τις απειλές των γονιών!

Αγοράζαμε μία. Την πιο φουσκωτή, παρδαλή, ασπρόμαυρη, που όταν άνοιγε τα φτερά της έμοιαζε με κινέζικη βεντάγια και μαζί με τον χρυσοπάρδαλο

κόκορα, στόλιζαν την αυλή. Παίζαμε μαζί της κι όταν "πιργιλύσαμε, χόλιασι η μπιμπίλα κι κρέμασι τ' αχείλα" αυτή θύμωνε και φώναζε και κρεμούσε τα χείλη της. Φροντίζαμε τη θρέψη της, με βαλανίδια, καλαμπόκι και καρύδια.

Εύλα, ειδών-ειδών, αραδιασμένα με τάξη στην αυλή. Το λάδι, αποθηκευμένο στα μεγάλα πιθάκια. Ο σπαρμός είχε τελειώσει, μέσιαζε πλέον ο Δεκέμβριος. Όλοι συμμαζεύονταν απ' τις καλύβες στα σπίτια τους.

Τι λαχταρούσαν οι άνθρωποι τότε! Την θαλπωρή που νιώθει κανείς όταν μπαίνει κατάκοπος και ποντισμένος απ' το κρύο στο σπίτι του. Ένα καλομαγειρεμένο πιάτο φαί, μια χαμογελαστή γυναίκα που περιμένει τον "αφέντη να τον πυρώσει τα ρούχα στη φωτιά, να τον αλλάξει" για να τον ξαλαφρώσει από το μόχθο της ημέρας.

Προς το τέλος του και "του Σαρανταήμερου". Η μεγάλη γιορτή, τα Χριστούγεννα, πλησιαζαν. Άγιες ημέρες, γεμάτες ευλαβικές σκέψεις και έθιμα. Το κάθε σπίτι έπρεπε να γίνει ένδοξη Φάτνη, έτοιμο να υποδεχθεί

Το σφάξιμο του γουρουνιού

το Χριστό. Νήστευαν και προετοίμαζαν τη ψυχή τους να γίνει σπηλιά φιλόξενη, πλημμυρισμένη από θεία χάρη, έτοιμη να υποδεχθεί το μοναδικό γεγονός της γέννησης και της ενανθρώπισης του Θεού, που έμπαινε μέσα τους με τη θεία Μετάληψη.

Τώρα πια ερχόταν η ώρα των απολαύσεων. Πάντα σύμφωνα με το έθιμο και το διαιτολόγιο. Το πρώτο "θύμα" ο όμορφος κόκορας. Γινόταν "τσορβάς" σούπα που τρωγόταν με το γυρισμό από την εκκλησία, πρωί-πρωί, για να στρώσει το στομάχι από τη νηστεία. Πάει και η ωραία γαλοπούλα, γεμίστηκε και σιγοψηνόταν σκορπίζοντας θαυμάσια μυρουδιά, που προκαλούσε την όρεξη.

Οι μέρες που ακολουθούσαν ήταν όλες γιορτή. Ήταν ευκαιρία για επισκέψεις αγάπης και φιλέματα. Στις 27 του μηνός ημέρα της γιορτής του Αγίου Στεφάνου, σύμφωνα με το έθιμο έπρεπε να σφαχτεί το γουρούνι. Το αίμα της σφαγής του χύνονταν σε ανάμνηση του αίματος που χύνονταν κατά το λιθοβολισμό του Πρωτομάρτυρος Στέφανου.

Αλοιμόνο μας! Σήμερα ήταν ημέρα της σφαγής του θρεφταριού μας. Οι χοιροσφάχτες, οι οποίοι ξεχώριζαν για τη γνώση των σημείων που έπρεπε να χτυπήσουν το ζώο για να θανατωθεί γρηγορότερα, γνωστοί και περιζήτητοι την ημέρα αυτή, εμφανίζονταν στην αυλή, όπου όλα τα χρειώδη ήταν έτοιμα. Καζάνι με βραστό νερό, σκάφες, ποδιές ζωσμένες, όλα έτοιμα. Εμείς τα παιδιά τρέχαμε μακριά για να μην ακούμε τις φωνές του ζώου. Ανώφελο, σχεδόν από κάθε αυλή οι ίδιες φωνές, η ίδια διαδικασία.

Όταν γυρίζαμε σπίτι, γυναίκες και άνδρες του σπιτιού, αλλά και καλεσμένοι, ήταν γύρω από το σφάγιο. Με τάξη, τα ποικίλα μέρη του. Όσα θα καταναλώνονταν άμεσα, όσα θα γίνονταν λουκάνικα, παστός, λιγδα και ότι θα μοιράζονταν στους φτωχούς.

Τα αγόρια, που ήταν πιο σκληρά, παρακολουθούσαν και τη σφαγή. Είχαν προσδοκία, διεκδικούσαν "τη φούσκα" την ουροδόχο κύστη, να την κάνουν μπάλα. Οι σφάχτες διασκέδαζαν μαζί τους. Την διεκδικούσαν 4-5 παιδιά, αν ήταν της οικογένειας, την έπαιρνε ο μεγαλύτερος αν ήταν ξένοι την έβαζαν σε διαγωνισμό, να κατεβάσουν τα παντελόνια τους να δείξουν τον ανδρισμό τους "όποιος τ' έχ' τρανήτηρ' ικίνους θα τ' πάρ'". Η χαρά τους ήταν διπλή, τριπλή ο νικητής ήταν πιο άνδρας και είχε τη φούσκα δική του. Την έκαναν ειδική επεξεργασία "μι πιπιλιά (στάχτη) κι άλας, για να μη βρουμίσ'". Τη φούσκωναν την έδεναν με μια κλωστή

και την έπαιζαν σαν μπάλα. Τίποτε δεν πήγαινε χαμένο από αυτό το ζώο. Ακόμη και το δέρμα του, ύστερα από ειδική επεξεργασία το χρησιμοποιούσαν για την κατασκευή παπουτσιών "τα γρουνουτσάρ 'χα".

Οι γουρουνοσφάχτες ήταν τα πρόσωπα της ημέρας, έπρεπε να τους περιποιηθούν. Ήδη, το σπίτι άρχιζε να ευωδιάζει. Ψήνονταν στο τζάκι τα "τρυφερά ποντίκια" ψαρονέφρια. Μερακλήδες ήταν, δεν περιορίζονταν στην απόλαυση ενός φαγητού. Πίτες και χαλβάδες και η κανάτα πηγαινοερχόταν στο υπόγειο που ήταν το βαρέλι. Οι νοικοκυρές καμάρωναν και "σκαρφίζονταν" διάφορα και κουβαλούσαν, για να επιδειχθούν και να τους προτιμήσουν και του χρόνου. Το κέφι εναλλάσσονταν ρυθμικά από την ένταση, στη χαλάρωση της μέθης. Κι άρχιζε το τραγούδι όποιος άντεχε περισσότερο, με φωνή πάθους και ηρεμίας κι ύστερα

Παιδιά μαλώνουν για την «φούσκα» του γουρουνιού

όλοι μαζί "άιντιστι να παένουμι προτού μας βαριθούν". Την ίδια στιγμή κάλεσμα και απάντηση, όλοι όρθιοι, όσο μπορούσαν. Πώς έβρισκαν την πόρτα της εξόδου και του σπιτιού τους; "Κουτλώντας και παραπατώντας". Αλλά όποιον συναντούσαν στο δρόμο σήμερα στην ίδια κατάσταση ήταν, γύριζε σπίτι του από κάποια "γουρουνοκατάλυξη".

Άνθρωποι αληθινοί και όχι επινοούμενα "ρομπότ".

Την Πρωτοχρονιά, το έθιμο έλεγε ότι έπρεπε να καταναλωθεί "του γρουνουπάτσ' " η γουρουνοκεφαλή. Την έβαζαν σε μεγάλη κατσαρόλα, την οποία έκλειναν αεροστεγώς, την άφηναν στο

τζάκι να βράζει σιγανά όλη τη νύχτα. Έβραζε, έλιωνε. Άλλοι, την έτρωγαν σούπα, "πατσά με σκορδοστούπι" σκόρδο και ξύδι. Άλλοι την άφηναν να παγώσει "πηχτή" και την έκοβαν με το μαχαίρι. Τα μάγουλα είχαν ιδιαίτερη μεταχείριση. Προσφέρονταν με κόκκινη καυτερή σάλτσα. Πελτές ντομάτας, καυτερή μικρή κόκκινη πιπεριά, διαλυμένα σε ζεστό μαύρο κρασί και λάδι. Από κάψιμο! "Αχ! μανούλα μ' γιόμουσι του ποτήρ' κι κάτσι να τα πούμι".

Τα κόκκαλα; Βρασμένα και το μεδούλι τους βαλμένο μέσα σε φασόλια γίγαντες πλακί μαζί μέσα και κομμάτια τηγανητού παστού. Καλή όρεξη, για όσους δεν αντιστέκονται στα κελεύσματα της γαστρονομικής λιτότητας, του μοντερνισμού, αλλά και του διαιτολόγου τους.

Ζωή που εξελίσσονταν παράλληλα με τις αιματηρές ταραχές του τόπου μας.

Νομίζω πως όλα αυτά πρέπει να μην αποσιωπούνται, γιατί αποτελούν την εθνική κληρονομιά μας, και να μην επισκιάζονται από τις αρχές του μοντερνισμού.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ «ΜΠΡΕΒΕΝΤΖΟ»

ΑΓΓΕΛΟΣ Φ. ΜΑΝΤΣΙΟΣ

Υπομηχανικός

Αδέλφια ήταν ο Μίμης και ο Θανάσης. Νικητιανοί, παιδιά του караβοκύρη του Πιώργη του «Κάτσουλα». Παιδαρέλια ακόμα, συνοδεύοντας τον πατέρα τους, μπήκαν στη θάλασσα, βούτηξαν στα βαθιά. Λίγο αργότερα έφηβοι, μόνοι τους, караβοκύρηδες οι ίδιοι, με το καμάρι τους τη “Σιθωνία” τη μεγάλη, ένα γερό 17μετρο, 55τονο, πανέμορφο, καλλίγραμμο σκαρί, που ναυπήγησε για λογαριασμό τους ο θρύλος της ξυλοναυπηγικής μας, ο γερο – Σούφης, ...όργωναν τις θάλασσες.

Ταξίδια πολλά, ταξίδια ρουτίνας αλλά και απίστευτων περιπετειών. Ο Μίμης πάντα προνοητικός και νοικοκύρης, ό,τι του έπεφτε στα χέρια του το αποθήκευε, το φύλαγε σαν τα μάτια του. Ένα άχρηστο χοντρό στραβό καρφί που το ίσιωνε, μια βίδα, ένα «μπουλόνι», ένα «παξιμάδι», μια «ροδέλα», ένα κομμάτι χοντρό σύρμα, ένα κομμάτι χοντρό γερό σχοινί, ένα κομμάτι χοντρής γερής αλυσίδας... Τα φύλαγε σε μια άκρη, στο αμπάρι μέσα σε «φουκάδες». «Ήξερα πως ένα απ’ αυτά θα μου έσωζε, κάποτε, τη ζωή», μου έλεγε.

Παραμονή Χριστουγέννων του 1959 ήταν, το ημερολόγιο έγραφε Ευγενίας Οσιομάρτυρος... Σαλπάρησαν στις 03.00’ μετά τα μεσάνυχτα, - Χριστούγεννα θα ξημέρωνε -, με την “Σιθωνία” την μεγάλη, φορτωμένη μέχρι τα «μπούνια» ελαιοπυρήνες, από το γραφικό λιμανάκι του Αγίου Δημητρίου (Πυργαδικία), της Χαλκιδικής, να πάνε στην Εύβοια, στο Αλιβέρι, να ξεφορτώσουν εκεί, στο μεγάλο υπερπιεστήριο. Λογάριαζαν, μετά από ταξίδι 28 ωρών, να φτάσουν στον προορισμό τους, στις 26 του μήνα ώρα 07.00’ πρωινή, να προφτάσουν ν’ ανάψουν και από ένα κεράκι στη χάρη της Μεγαλόχαρης που γιόρταζε εκείνη τη μέρα (Η Σύναξις της Θεοτόκου). Ήταν βαθιά θρησκευόμενοι, ο Μίμης και ο Θανάσης. Το εικόνισμα του προστάτη τους, του Άι – Νικόλα και το εικόνισμα του Άι – Νικήτα, προστάτη όλων μας, μαζί με το μόνιμα αναμμένο κόκκινο ηλεκτρικό καντηλάκι, ήταν σε περίοπτη θέση στο «πρυμίο σπινάγιο», (ξύλινο κουβούκλιο, στην πρύμνη), της με-

γάλης “Σιθωνίας” τους.

Ο καιρός καλός, «κάμα μπουνάτσα», κι όλα έδειχναν πως θα είχαν καλό ταξίδι. Λογάριαζαν όμως χωρίς τον χιονιά και τον... Άθωνα. Άξαφνα, «πλάκωσε» ένας χιονιάς, από αυτούς που έρχονται από Ρωσία μεριά και που περνούν και από τον δικό μας τον Άθωνα, συνοδευόμενος από ένα ελαφρύ, στην αρχή, αεράκι, που άρχισε σιγά - σιγά να ρυτιδώνει τη θάλασσα. Καμιά ανησυχία για τους συνηθισμένους σ’ αυτά, τον Μίμη και τον Θανάση.

Η “Σιθωνία” η μεγάλη και ο Άθωνας, το Όρος το Άγιον.

Και μόλις που είχαν ανοιχτεί μεσοπέλαγα κι είχαν βάλει ρότα για τα δικά μας, της χερσονήσου της Σιθωνίας μας τα ακρωτήρια, τον Ψευδόκαβο, το Δρέπανο (Άμπελος), τον “Αρματωλό” και τα “Καρτάλια”, - έτσι τα λένε οι ναυτικοί μας -, με σκοπό να τα «καβατζάρουν» και να συνεχίσουν το ταξίδι τους, έγινε το απρόσμενο. Έσπασαν οι χοντρές βίδες και στην συνέχεια το «κόπλερ» που συνδέ-

ει την μηχανή της “Σιθωνίας”, - μια 50άρα «Αξελός» -, με τον άξονά της, μεταδίδοντάς του την περιστροφική κίνηση. Έτσι, ο... απελευθερωμένος πια άξονας μαζί με την «προπέλα» (έλικα), λόγω της κεκτημένης κίνησης του καϊκιού προς τα εμπρός και της αντίστασης του θαλασσινού νερού στην ακινητοποιημένη τώρα προπέλα, γλίστρησαν προς τα πίσω, προς τα έξω, και η προπέλα με τα... φτερά της... αγκάλιασε και μπλοκάρισε το κατακόρυφο ξύλινο στέλεχος του τιμονιού. Παρά τις αγωνιώδεις προσπάθειες του Μίμη να ξεμπλοκάρει το τιμόνι, η “Σιθωνία” έμεινε ν’ αρμενίζει ακυβέρνητη, «ξυλάρμενο». Και δεν ήταν μόνο αυτό. Ο Χολομώντας, ο μεγάλος ορεινός όγκος της Χαλκιδικής μας, και τα άλλα γειτονικά κορφοβούνια ο Κάκκαβος και ο δικός μας ο Τραγουντέλης, ζήλευσαν φαίνεται την αποκλειστικότητα του Άθωνα κι άρχισαν κι αυτά, ένα - ένα, να... ξεφυσούν, ίσια θαρρείς, κατά πάνω στο πλεούμενο. Δημιουργήθηκε έτσι ένα έντονο καιρικό φαινόμενο, ένα μικρό, τηρουμένων και των αναλογιών για την μικρή θάλασσα του Σιγγιτικού, μα επικίνδυνο «μπρεβέντζο»*, με τον χιονιά να συνεχίζει, τους

(μπρεβέντζο (το) = Απότομη αλλαγή της διεύθυνσης του ανέμου σε μεγάλη κακοκαιρία, μεγάλος κυματισμός, μεγάλη θαλασσοταραχή).

αέρηδες να διαγκωνίζονται μεταξύ τους λυσομανώ- ντας και το κύμα να θεριεύει και να δέρνει ανελέητα την βαρυφορτωμένη και ακυβέρνητη “Σιθωνία”. Κιν- δύνευε να την παρασύρουν και να την τσακίσουν, είτε στα βράχια της Αρκούδας, είτε της χερσονήσου του Αγίου Όρους, είτε στα νησιά της Βουρβουρούς, είτε να την «ξουριάσουν» στην ακτή Σαλονικιού είτε να την ρίξουν «γιαλό» στην Αμμουλιανή και στις ξέρες της.

Η Παναγία μας, όμως, η Μαρία, που τους έβλε- πε από το Περιβόλι της να θαλασσοδέρνονται και που εκείνες τις ώρες, πριν χρόνια πολλά, έφερνε στη γη τον «νοητόν Ήλιον της Δικαιοσύνης»... «εν Σπηλαίω χωρούμενον τον αχώρητον» επι-φώτισε τον Μίμη. Το μυαλό του δούλεψε, έφερε στροφές, ...«στροφάρη- σε», λένε οι ναυτικοί μας. Θυμήθηκε το μικρό, σχετι- κά, κομμάτι της χοντλής, γερής, αλυσίδας που φύλαγε κάτω στο αμπάρι. Την έφερε επάνω, πίσω στην πρύμνη, έδωσε στην κάθε μια από τις δύο άκρες της από ένα γερό χοντρό σχοινί, ένα «παλαμάρι». Έδωσε το ένα πα- λαμάρι, στον δεξί πίσω «μπαμπά» (χοντρές, γερές ξύλι- νες εξοχές για το δέσιμο της «καδένας» της άγκυρας), και το άλλο παλαμάρι, στο «άλμπουρο», στο κατάρτι. Έπιασαν, με τον Θανάση, από τις άκρες της, την δεμέ- νη αλυσίδα, την πέρασαν πίσω από το μπλοκαρισμένο κατακόρυφο ξύλινο στέλεχος του τιμονιού και σιγά και προσεκτικά την άφησαν να γλιστρήσει και να ποντι- σθεί στη θάλασσα, μέχρι που ακούμπησε την προπέλα. Την... ψάρεψαν κι όταν ένοιωσαν πως η αλυσίδα μπή- κε ανάμεσα στα φτερά της προπέλας και την... αγκά- λιασε, πήραν τα «μπόσ'κα» στο παλαμάρι που ήταν δε- μένο στον «μπαμπά», το έδωσαν πάλι γερά και το άλλο το παλαμάρι, το πέρασαν πίσω από το «άλμπουρο» (κατάρτι), τράβηξαν γερά και οι δυο μαζί, «καργάρι- σαν» και έγινε το θαύμα. Η προπέλα και ο άξονας... επέστρεψαν στη θέση τους – το ένωσαν και στο τρά- βηγμα -, απελευθερώνοντας το τιμόνι. Έδωσαν γερά το

παλαμάρι στο κατάρτι, σήκωσαν και το «στάτζιο», το τριγωνικό πανί μεταξύ του καταρτιού και της πλώρης και το έδωσαν κι εκείνο γερά στο «κοράκι» του «πο- δόσταμου» του πλωριού. Ο Μίμης τώρα, καθισμένος πίσω στην «μπαγκάτσα» (ξύλινος, χαμηλός πάγκος) της πρύμνης, με το δοιάκι στα χέρια του, με τη μηχανή αναγκαστικά σβηστή, με μόνη βοήθεια το «στάτζιο», με «μανούβρες», με μαεστρική πλοήγηση, έφερε την... τραυματισμένη, τη βαρυφορτωμένη, μεγάλη “Σιθω- νία”, στο απαγκίο του Όρμου της Παναγίας, (περιοχή του Αγίου Νικολάου της Χαλκιδικής).

Το Θείον Βρέφος που εκείνες τις ίδιες ώρες ερχό- ταν επί της γης να σώσει τον κόσμο από τις αμαρτί- ες του, έσωσε τον Μίμη, τον Θανάση και τη «Σιθωνία» τους και τους οδήγησε με ασφάλεια στην αγκαλιά του Όρμου της Παναγίας.

Ξημέρωνε, Χριστούγεννα, ο χιονιάς συνέχιζε από- ητος. Στην ανατολική μεριά του Όρμου, στο μικρό καρ- νάγιο, στην μικρή του παράγκα, ο γερο - караβομα- ραγκός, ο Θασίτης, ξεχασμένος απ’ τους δικούς του, ναυάγιο της ζωής αυτός, παρέα με δύο «μαγκούφηδες» ψαράδες, - μοναχικές ψυχές κι αυτοί -, προσπαθούσαν να ζεσταθούν γύρω απ’ τη μικρή ξυλόσομπα, που «κό- ρωνε». Σαν είδαν από μακριά, μέσα στη θολούρα του χιονιά, το αχνό περίγραμμα του καϊκιού, ο γερο - Θα- σίτης, τους είπε κατηγορηματικά: «τα... «παιδιά» είναι, κανένας άλλος δεν αρμενίζει μ’ αυτό το καιρό». Παιδιά αποκαλούσε ο γερο - ναυπηγός τους νεαρούς τον Μίμη και τον Θανάση, που τους αγαπούσε σαν παιδιά του και που κι εκείνοι τον αγαπούσαν σαν πατέρα τους.

Σε λίγο ο χιονιάς και η καταιγίδα θα είχαν κοπάσει, τα «παιδιά», οι θαλασσόλυκοι, θα πατούσαν το πόδι τους στην ανατολική ακρογιαλιά του Όρμου της Πα- ναγίας, ο ήλιος θα είχε ξεπροβάλλει, λαμπρός, πίσω από τον Αθωνα, και χαιρετίσει κι αυτός την έλευση του Σωτήρος ημών...

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ Δ.Σ. ΓΙΑ ΠΛΗΡΩΜΗ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Λόγω της έλλειψης εσόδων, εξαιτίας της πανδημίας και ελλείψει χορηγών καθίσταται προβληματική η συνέχιση της έκδοσης του περιοδικού μας. Γι' αυτό σας παρακαλούμε για την καταβολή της συνδρομής 2020 και 2021, διότι είναι πλέον η μοναδική πηγή εσόδων του Παγχαλκιδικού Συλλόγου.

Υπενθυμίζουμε ότι η συνδρομή 15 Ευρώ τον χρόνο μπορεί να καταβληθεί ηλεκτρονικά στον λογαριασμό της Τρά- πεζας Πειραιώς IBAN **GR 8001712330006233040032572** ή στον Ταμία και σε οποιοδήποτε άλλο μέλος του Δ.Σ. (με συνεννόηση) καθώς και στους παρακάτω συνεργάτες –εισπράκτορες

Ζηνοβία Πάχτα (τηλ. 6937313294) και **Ιπποκράτη Πάχτα** (τηλ.6947145119) για Θεσ/νίκη και Αρναία.

Νικόλαο Πισσόρλα για Πολύγυρο και τα πέριξ (τηλ.6979816851)

Χρυσοβαλάντη Μπουλούση για την Κασσάνδρα τηλ.(6944989934)

Αθανάσιο Χατζηπαπά για τα Ν.Μουδανιά τηλ (τηλ.6976762043)

Σημειώνουμε ότι σύμφωνα με ρύθμιση που έκανε το Δ.Σ. με την καταβολή 30 ΕΥΡΩ των 2 τελευταίων ετών 2020 και 2021 καλύπτονται όλες οι συνδρομές των προηγούμενων ετών.

ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ Ο ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΝΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ ΤΟ 1821

Όπως αναφέραμε και σε προηγούμενα τεύχη, ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος, μετά από έγκριση του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Χαλκιδικής προκήρυξε Παγχαλκιδικό Μαθητικό Διαγωνισμό με θέμα: "Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ ΤΟ 1821". με αφορμή τον εορτασμό των 200 χρόνων από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης.

Στον διαγωνισμό έλαβαν μέρος μαθητές/τριες της ΣΤ' Δημοτικού από την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και της Γ' Γυμνασίου και Α' Λυκείου από την Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Η ημερομηνία υποβολής των εργασιών έληξε στις 30/6/2021 και η διαδικασία αξιολόγησής τους, από ειδική επιτροπή εκπαιδευτικών, ολοκληρώθηκε στις 31/10/2021. Στην επιτροπή αξιολόγησης των εργασιών συμμετείχαν οι παρακάτω εκπαιδευτικοί, τους οποίους το Δ.Σ. του Συλλόγου ευχαριστεί θερμά.

Κοσμάς Δημήτριος Φιλολόγος, π. Σχολικός Σύμβουλος, μέλος του Παγχαλκιδικού
Χατζηβασιλείου Βασίλειος Φιλολόγος, π. Δ/ντής Πειραματικού Σχολείου Θεσ/νίκης
Γεωργιάδης Μιχαήλ Φιλολόγος, Συντονιστής Εκπαιδευτικού έργου Δευτεροβάθμιας
Εκπαίδευσης Κεντρικής Μακεδονίας

Αρβανίτη Ιωάννα Δασκάλα, Συντονίστρια Εκπαιδευτικού έργου Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Κεντρικής Μακεδονίας, μέλος του Παγχαλκιδικού.

Φυλαχτός Χρήστος Δάσκαλος στο Δημοτικό Σχολείο Ζερβοχωριών, Δημοτικός Σύμβουλος
στον Δήμο Πολυγύρου, μέλος του Παγχαλκιδικού.

Παραθέτουμε παρακάτω το ονόματα και τα Σχολεία από τους 3 πρώτους διακριθέντες μαθητές/τριες του διαγωνισμού.

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ιωάννα Τσολάκη	ΣΤ' Δημοτικού	Δημοτικό Σχολείο Ταξιάρχη	Α' Βραβείο
Γεώργιος Λαμπριανίδης	ΣΤ' Δημοτικού	4ο Δημοτικό Σχολείο Ν. Μουδανιών	Β' Βραβείο
Μαρία-Μελαχρινή Καραντώνα	ΣΤ' Δημοτικού	Δημοτικό Σχολείο Νεοχωρίου	Γ' Βραβείο

ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναστασία Συνιώρη	Γ' Γυμνασίου	Ημερήσιο Γυμνάσιο Συκιάς	Α' Βραβείο
Παναγιώτης Χρυσομαλίδης	Α' Λυκείου	Γ.Ε.Λ. Ν. Τρίγλιας	Β' Βραβείο
Κωνσταντίνος Μαστραντώνης	Γ' Γυμνασίου	Γυμνάσιο Ν. Τρίγλιας	Γ' Βραβείο

Οι παραπάνω μαθητές/τριες καθώς και όλοι όσοι έλαβαν μέρος στον διαγωνισμό, θα βραβευτούν σε ειδική τελετή που πρόκειται να οργανώσει ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος, μετά από συνεννόηση με τις Δ/σεις της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Χαλκιδικής, σε τόπο και ημερομηνία που θα ανακοινωθούν έγκαιρα.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Παγχαλκιδικού Συλλόγου συγχαίρει θερμά τους μαθητές/τριες που διακρίθηκαν στον διαγωνισμό, αλλά και όλα τα παιδιά που έλαβαν μέρος, παρά τις δυσκολίες που υπήρχαν λόγω της πανδημίας. Εκφράζει επίσης τα θερμά συγχαρητήρια και στους επιβλέποντες εκπαιδευτικούς.

Πιστεύουμε ότι ο Παγχαλκιδικός διαγωνισμός, βοήθησε να γίνει περισσότερο γνωστή η Επανάσταση της Χαλκιδικής το 1821 και η συμβολή της στην έκβαση του απελευθερωτικού αγώνα. Ελπίζουμε ότι σύντομα θα συμπεριληφθεί και στα βιβλία της Ιστορίας.

Σημείωση: Στις επόμενες σελίδες δημοσιεύεται η εργασία της μαθήτριας Ιωάννας Τσολάκη. Στα επόμενα τεύχη θα δημοσιευτούν οι εργασίες και των άλλων διακριθέντων μαθητών/τριών.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ, ΜΑΪΟΣ – ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ ΤΟΥ 1821

ΙΩΑΝΝΑ ΤΣΟΛΑΚΗ*

Μαθήτρια Στ' τάξης
του Δημοτικού Σχολείου Ταξιάρχη

Το Άγιο Όρος γίνεται ορμητήριο του Φιλικού Εμμανουήλ Παπά.

Αμέσως μετά την επαναστατική Διακήρυξη του Υψηλάντη για τον ξεσηκωμό των Ελλήνων ο Φιλικός Εμμανουήλ Παππάς, σεβάσμιος έμπορος από τις Σέρρες, καταφτάνει από την Πόλη, με ένα μεγάλο ελληνικό πλοίο γεμάτο πολεμοφόδια, στο Άγιο Όρος. Το Άγιο Όρος ήταν ιδανικό μέρος για να προετοιμαστεί κρυφά, καθώς η παρουσία των Τούρκων εκεί ήταν ελάχιστη. Στο Όρος υπήρχαν μεταξύ των μοναχών πολλοί Φιλικοί. Αυτοί ήταν πρόθυμοι να πολεμήσουν για την ελευθερία της Ελλάδας.

Στην υπόλοιπη Χαλκιδική υπήρχαν ελάχιστοι Τούρκοι. Επίσης στη Χαλκιδική ο πληθυσμός ήταν καθαρά ελληνικός με ακμαία εθνική συνείδηση. Υπήρχαν λοιπόν όλες οι προϋποθέσεις όχι μόνο να ξεκινήσει με επιτυχία μια επανάσταση, αλλά κυρίως να εδραιωθεί και να πετύχει τον σκοπό της.

Αντίδραση του Γιουσούφ Πασά

Τον Μάιο του 21 ο Πασάς της Θεσσαλονίκης Γιουσούφ έχοντας σοβαρές υπόνοιες ότι κάτι σοβαρό και επικίνδυνο ετοιμάζεται στη Χαλκιδική αποφασίζει να δράσει με τη βία. Δίνει διαταγή σε δύο στρατιωτικά τμήματα των 500 ατόμων το καθένα να μπουν στη Χαλκιδική και να φτάσουν στον Πολύγυρο. Με αυτόν τον τρόπο ο στρατός του θα μπορεί να ελέγχει τη Χαλκιδική και να χτυπήσει άμεσα κάθε επαναστατική απόπειρα.

Ο πρώτος νεκρός της επανάστασης στη Χαλκιδική και στη Μακεδονία ολόκληρη

Τα νέα έχουν φτάσει στον Πολύγυρο και οι κάτοικοι του είναι ανάστατοι. Ο πρόεδρος του Πολυγύρου Κύρκος Παπαγεωργάκης γνωρίζει ότι οι Τούρκοι θα βρουν πολλά κρυμμένα όπλα στον Πολύγυρο και ανησυχεί τόσο για την ασφάλεια των συμπολιτών του όσο βέβαια και για την εξέλιξη του αγώνα. Στην προσπάθειά του να κατευνάσει τη μανία των Τούρκων ο Κύρκος Παπαγεωργάκης υπό άγνωστες συνθήκες, δολοφονείται από τους εξαγριωμένους Τούρκους στις 16 Μαΐου του 1821. Ο ΚΥΡΚΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΑΚΗΣ ήταν ο πρώτος νεκρός του Αγώνα στη Χαλκιδική αλλά και στη Μακεδονία ολόκληρη.

Έναρξη της επανάστασης στη Χαλκιδική στις 17 Μαΐου 1821

Ξημερώνοντας 17 του Μάη, οι Πολυγυρινοί “χτύ-

πησαν” το τουρκικό διοικητήριο. Έπαιρναν εκδίκηση όχι μόνο για τη δολοφονία του Κύρκου Παπαγεωργάκη αλλά και για όλους τους αιώνες δουλείας. Μετά από σύντομη μάχη εξόντωσαν όλη την τουρκική φρουρά. Ουσιαστικά, με την εξέγερση αυτή οι Πολυγυρινοί αυθόρμητα ξεκίνησαν την επανάσταση.

Οι πρώτες μάχες του λαού του Πολυγύρου

Και ενώ αναμενόταν η εκδίκηση των Τούρκων να είναι τρομερή, οι Πολυγυρινοί αντί να εγκαταλείψουν τον τόπο τους ή να παραδοθούν αποφασίζουν να αντισταθούν και να εμποδίσουν τον Τουρκικό στρατό να μπει στον Πολύγυρο. Πήραν λοιπόν τα όπλα και βιάστηκαν να αντιμετωπίσουν τα δύο στρατεύματα πριν αυτά ενωθούν, καθώς ερχόταν από διαφορετικές κατευθύνσεις. Το ένα σώμα το συνάντησαν κάπου ανάμεσα στο ρέμα του “Καβρόλακκα” και στο παλιό χωριό Καϊτζίκι. (Παλαιόκαστρο)

Στη μάχη που ακολούθησε νίκησαν οι Πολυγυρινοί και ανάγκασαν τον τουρκικό στρατό να υποχωρήσει και να επιστρέψει στη βάση του. Το ίδιο συνέβη και με το δεύτερο σώμα του τουρκικού στρατού.

Τα νέα για την εξέγερση του Πολυγύρου διαδόθηκαν πολύ γρήγορα σε όλη τη Χαλκιδική. Και καθώς σε πολλά μέρη οι Χαλκιδικιώτες ήταν έτοιμοι να ξεσηκωθούν μετά τα γεγονότα αυτά πήραν τα όπλα και ξεσηκώθηκαν. Έτσι επαναστάτησαν οι Κασσανδρινοί, οι κάτοικοι της Σιθωνίας και κάτοικοι άλλων περιοχών.

Η εκδίκηση του Γιουσούφ Πασά

Η αντίδραση του Γιουσούφ Πασά ήταν άκρως εκδικητική απέναντι στους ομήρους που είχε στη διάθεσή του στη Θεσσαλονίκη. Δεν σταμάτησε όμως εκεί. Αποκεφάλισε τον Μητροπολίτη Κίτρους και σκότωσε πολλούς προκρίτους της Θεσσαλονίκης.

Ο Εμμανουήλ Παπάς “Αρχιστράτηγος της Μακεδονίας” κηρύσσει επίσημα την Επανάσταση

Ο Παπάς μαθαίνοντας τα νέα, αντιλαμβάνεται ότι τα γεγονότα ξεπερνούν τα σχέδιά του. Το να περιμένει τον Υψηλάντη ή τον Ι. Φαρμάκη που θα αναλάμβανε τη στρατιωτική ηγεσία της επανάστασης στην περιοχή τώρα φαινόταν πια επικίνδυνο για την εξέγερση. Έτσι αποφασίζει εσπευσμένα να ξεκινήσει οριστικά την επανάσταση. Σε επίσημη σύναξη στη Μονή Εσφιγμένου οι Αντιπρόσωποι των Μονών ανακήρυξαν τον Παπά “Αρχιστράτηγο της Μακεδονίας”. Στη συνέχεια συνέλαβαν

* Πρώτο βραβείο του Μαθητικού Διαγωνισμού για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.

τον διοικητή της τουρκικής αστυνομίας και τον φυλάκισαν στη Μονή Κουτλουμουσίου.

Εμμανουήλ Παππάς και Καπετάν Χάψας επικεφαλής των στρατευμάτων

Γρήγορα η Χαλκιδική ξεσηκώνεται ολόκληρη. Περίπου 4.000 επαναστατημένοι Χαλκιδικιώτες παίρνουν τα όπλα. Οι 2.000 έχουν επικεφαλής τον ίδιο τον Εμμανουήλ Παππά. Οι μισοί από αυτούς είναι ένοπλοι Αγιορείτες και οι υπόλοιποι από διάφορες περιοχές της Βόρειας και Ανατολικής Χαλκιδικής. Οι υπόλοιποι 2.000 είναι Χαλκιδικιώτες από την κεντρική και νότια Χαλκιδική. Επικεφαλής του δεύτερου επαναστατικού τμήματος τίθεται ένας εξαιρετικός οπλαρχηγός και ηρωικός πατριώτης, ο καπετάν Χάψας. Ονομάστηκε έτσι γιατί ήταν τόσο ορμητικός και γενναίος που εξαφάνιζε τους Τούρκους σαν να τους “έχαφτε”. Αντί λοιπόν για το πραγματικό του όνομα που ήταν Κάψας έμεινε γνωστός ως Χάψας.

Ο καπετάν Χάψας καταγόταν από την Κρυσση της Κασσάνδρας (τότε λεγόταν Παζαράκια), αλλά ζούσε στη Συκιά. Πολλές φορές είχε δουλέψει στο Άγιον Όρος, σε διάφορες Μονές. Χάρη στις ικανότητές του ορίστηκε οπλαρχηγός των μισών επαναστατών στη Χαλκιδική.

Το σώμα του Εμμανουήλ Παππά κινήθηκε προς τη Βόρεια Χαλκιδική και παρακάμπτοντας το όρος Χολομώντα κατευθύνθηκε στη Ρεντίνα για να εμποδίσει τα τουρκικά στρατεύματα να φτάσουν στη Θεσσαλονίκη. Στη συνέχεια έφτασε νικηφόρα μέχρι τον Λαγκαδά.

Το σώμα του καπετάν Χάψα ξεκίνησε από την Κεντρική Χαλκιδική, πέρασε μετά από νικηφόρες μάχες στα Βασιλικά και έφτασε στο Σέδες, λίγα χιλιόμετρα έξω από τη Θεσσαλονίκη.

Κανείς τους όμως δεν προχώρησε ούτε και επιχείρησε να κυριέψει τη Θεσσαλονίκη. Η κατάληψη της Θεσσαλονίκης αν όχι κάτι εύκολο, θα μπορούσε να σκεφτεί κανείς ότι ήταν δυνατόν να πραγματοποιηθεί. Πάντως, κάτι τέτοιο δεν επιχειρήθηκε. Στο εύλογο ερώτημα γιατί αυτό δεν συνέβη μπορούμε να υποθέσουμε ότι οι ίδιοι οι επαναστάτες αιφνιδιάστηκαν και οι ίδιοι από τις επιτυχίες τους και δεν τολμούσαν να πιστέψουν ότι η κατάληψη της Θεσσαλονίκης ήταν εφικτή. Επιπλέον, δεν υπήρχε δυστυχώς συντονισμός με τους υπόλοιπους οπλαρχηγούς της Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας. Επίσης, γεγονός ήταν η έλλειψη στρατιωτικής εμπειρίας αλλά και συντονισμού ανάμεσα στα δύο στρατεύματα.

Σε αυτήν την περίοδο της αμχανίας και της απραξίας στα ελληνικά στρατεύματα, προστέθηκαν και τα οικονομικά προβλήματα. Τα χρήματα του Παπά τελείωσαν και δεν υπήρχε από κάποια άλλη πηγή οικονομική συνδρομή. Τα αποτελέσματα ήταν η αραίωση των επαναστατών αλλά και η απώλεια του αρχικού ενθουσιασμού.

Ο Σουλτάνος ανησυχεί και συγκεντρώνει τεράστιο στρατό για να σταματήσει την Επανάσταση

Σε όλη την Ελλάδα έχουν ξεκινήσει οι φωτιές της

επανάστασης. Ο Σουλτάνος ανήσυχος για την εξέλιξη των εξεγέρσεων αναθέτει σε έναν στρατηγό του, τον Μπαϊράμ Πασά, να συγκεντρώσει όσο περισσότερο στρατό μπορεί και πριν κινηθεί προς τη Νότια Ελλάδα να χτυπήσει τους επαναστάτες της Χαλκιδικής. Δεν θα μπορούσε να διακινδυνέψει την κατάκτηση της Θεσσαλονίκης.

Ο Μπαϊράμ Πασάς συγκέντρωσε 30.000 στρατιώτες και ιππικό 5.000 ανδρών.

Το σώμα του Εμμανουήλ Παππά υποχωρεί στη μάχη της Απολλωνίας

Τα νέα της συγκέντρωσης αυτής της τεράστιας στρατιωτικής δύναμης έφτασαν γρήγορα στο στρατεύμα του Παπά, το οποίο κινήθηκε προς την περιοχή της Απολλωνίας (Εγρί- Μπουτζάκ) όπως μας πληροφορεί και ο παρακάτω στίχος από σωζόμενο δημοτικό τραγούδι «κι η Τουρκιά τους πλάκωσε μέσα στο Γριμποτζάκι», με σκοπό να εμποδίσει τη διέλευση του τουρκικού στρατού του Μπαϊράμ. Κάποιες άλλες πηγές υποστηρίζουν ότι η σύγκρουση έγινε στα στενά της Ρεντίνας. Όπως όμως και να έχει, ήταν τέτοια η αριθμητική διαφορά των δύο στρατευμάτων που μόνο μικρές αιμαχίες έγιναν. Οι Έλληνες υποχώρησαν προς το εσωτερικό της Χαλκιδικής και ο Μπαϊράμ προχώρησε ανενόχλητος στη Θεσσαλονίκη.

Η θυσία του Καπετάν Χάψα και των μαχητών του στη μάχη των Βασιλικών

Εναντίον του στρατεύματος του Καπετάν Χάψα ο Μπαϊράμ έστειλε να ισχυρό τμήμα του στρατεύματός του (περίπου 5.000 άνδρες και πολλούς ιππείς). Δεν γνωρίζουμε τον ακριβή αριθμό των ανδρών του Χάψα. Άλλοι λένε 400, άλλοι λένε 800. Πάντως για τους λόγους που αναφέρθηκαν και πιο πάνω το σώμα των 2.000 ανδρών είχε μειωθεί σημαντικά. Παρόλα αυτά ο Χάψας και τα παλικάρια του ούτε καν σκέφτηκαν να υποχωρήσουν προς το εσωτερικό της Χαλκιδικής γνωρίζοντας ότι δεν είχαν καμία πιθανότητα να νικήσουν. Παραμένουν να αντιμετωπίσουν τις τουρκικές δυνάμεις στην περιοχή των Βασιλικών.

Στην αρχή λοιπόν οι Έλληνες οχυρώνονται στην πλαγιά του Βούζιαρη, για να αντιμετωπίσουν το ιππικό, στέλνοντας τα γυναικόπαιδα των Βασιλικών για ασφάλεια στο Μοναστήρι της Αγίας Αναστασίας.

Οι Τούρκοι φτάνουν και αρχίζουν να σφάζουν, να αιμαλωτίζουν, να βάζουν φωτιά στο χωριό. Αφού κατέστρεψαν ό,τι βρήκαν ετοιμάστηκαν να χτυπήσουν το στρατόπεδο του Χάψα.

Και ξημερώνει η ημέρα που αρχίζει μια από τις πιο ηρωικές μάχες της Ελληνικής Επανάστασης. Ο Χάψας με τα παλικάρια του καταφέρνουν και αντιμετωπίζουν τους Τούρκους για πολλές ώρες. Λίγοι κατάφεραν να διαφύγουν ενώ 63 αγωνιστές (κυρίως από τη Συκιά) σκοτώθηκαν εκεί, μεταξύ τους και ο ίδιος ο Χάψας, ο οποίος στα τελευταία λεπτά της μάχης όρμησε εναντίον των

Τούρκων με σπασμένο το σπαθί τους ακολουθούμενος από τους Βαβδινούς οπλαρχηγούς Χαλάτη, Τουρλάκη και Καραγιάννη και τους υπόλοιπους άνδρες του.

Το μέρος αυτό στη γλώσσα του λαού έμεινε ως «Συκιωτάκια» ή «Σκιωτούδια» ή «Κομμένοι» (σκοτωμένοι δηλαδή από το σπαθί του εχθρού). Στο ίδιο μέρος σήμερα στέκει περήφανο ένα μεγάλο άγαλμα του Καπετάν Χάψα (με πρωτοβουλία του Παγχαλκιδικού Συλλόγου) με την αναθηματική στήλη της κοινότητας της Συκιάς. Δικαίως η Χαλκιδική τίμησε και τιμά τόσο τα πρόσωπα όσο και τις ηρωικές τους πράξεις. Το ίδιο θα πρέπει να πράξει και η επίσημη Πολιτεία μέσω της Ιστορίας που δίδασκεται στα ελληνικά σχολεία.

Η κτηνωδία των Τούρκων

Όμως η τραγωδία για τη Χαλκιδική δεν σταματά στη φονική μάχη των Βασιλικών. Ο στρατός του Μπαϊράμ αφού έβαλε φωτιά στο Μοναστήρι της Αγίας Αναστασίας, συνέχισε και έκαψε τα χωριά Γαλάτιστα, Βάβδο και έφτασε στον Πολύγυρο, τον οποίο έκαψε επίσης. Από τα 1600 σπίτια που είχε ο Πολύγυρος ζήτημα να σώθηκαν 2 ή 3 που βρίσκονταν στην άκρη του χωριού. Όποιοι κάτοικοι των παραπάνω χωριών πρόφτασαν, έφυγαν προς τα νότια για να γλυτώσουν. Κάποιοι έμειναν πίσω για να καθυστερήσουν τον τουρκικό στρατό. Κάποιοι άμαχοι βρήκαν καταφύγιο στο Άγιο Όρος (και ήταν μια από τις ελάχιστες φορές που γυναικόπαιδα έμπαιναν στο Άγιο Όρος), άλλοι καταφύγαν στην Κασσάνδρα και στη Σιθωνία και κάποιοι άλλοι μπήκαν σε πλοία και καταφύγαν σε νησιά του Β. Αιγαίου.

Η αντίσταση στο στενό της Ποτίδαιας

Είμαστε πια στο καλοκαίρι του 1821 και η επανάσταση στη Χαλκιδική παραμένει ζωντανή και η καρδιά της χτυπάει στο στενό της Ποτίδαιας. Ο Ε. Παππάς μαζί με τον οπλαρχηγό Ιωάννη Χατζηχριστούλου (έμπορο από τη Βάλτα) είναι υπεύθυνοι για την οργάνωση της άμυνας των Ελλήνων. Οι Έλληνες οχυρώθηκαν εκεί πίσω από ένα βαθύ χαντάκι που έσκαψαν στη θέση της σημερινής διώρυγας, ενώνοντας τις δύο θάλασσες. Άρα όλη η αμυντική δύναμη της Χαλκιδικής συγκεντρώνεται εκεί και απέναντί της κοντά στον Άγιο Μάμα στήνεται το στρατόπεδο των Τούρκων, υπό την αρχηγία του Γιουσούφ, με 4.500 άνδρες που του άφησε ο Μπαϊράμ Πασάς, πριν αποχωρήσει για τη Ν. Ελλάδα.

Ταυτοχρόνως, με τα περισσότερα χωριά καμένα και καταστραμμένα, με σκορπισμένο τον άμαχο πληθυσμό αρχίζουν σοβαρά προβλήματα για τους επαναστατημένους της Ποτίδαιας. Καμία βοήθεια δεν θα έρθει από πουθενά, παρά τις απελπισμένες εκκλήσεις για βοήθεια από τον Εμμ. Παπά. Κι όμως, οι επαναστάτες παραμένουν πίσω από το οχυρό της Ποτίδαιας και αρνούνται να καταθέσουν όπλα και ψυχή.

Η ηρωική άμυνα των Χαλκιδικιωτών έγινε γνωστή στην περιοχή του Ολύμπου και συγκίνησε τους Έλληνες. Έτσι ήλθε για βοήθεια ο οπλαρχηγός Λιακόπουλος

με 400 άνδρες και λίγο αργότερα ο Διαμαντής Νικολάου με άλλους 200. Η βοήθεια αυτή αναπτέρωσε το ηθικό των εξεγερμένων στη Ποτίδαια και βοήθησε πολύ τόσο στην πράξη όσο και ηθικά.

Από την πλευρά των Τούρκων έγινε μια απόπειρα να σπάσουν την άμυνα των Ελλήνων η οποία όμως απέτυχε. Στη συνέχεια ο Γιουσούφ έκανε μόνο μικροεπιθέσεις.

Το πρώτο 10ήμερο του Ιουνίου οι Έλληνες μαχητές κατάφεραν να παρασύρουν σε ενέδρα τον καταστροφέα των Βασιλικών, Αχμέτ Μπέη και του προκάλεσαν σημαντικές απώλειες. Την επόμενη ημέρα απέκρουσαν πολεμώντας γενναία την επίθεση 2000 Τούρκων ιππέων. Στη συνέχεια οι Έλληνες επιτέθηκαν και στον Άγιο Μάμα, όπου ήταν η στρατιωτική διοίκηση του εχθρού. Περισσότεροι από 300 Τούρκοι έχασαν τη ζωή τους στην επίθεση αυτή. Οι Έλληνες υποχωρώντας πήραν μαζί τους άφθυνα πυρομαχικά και άλλα εφόδια που τόσο είχαν ανάγκη.

Παρόμοια περιστατικά που προκαλούσαν σημαντικές φθορές στον τουρκικό στρατό ακολούθησαν και τους επόμενους μήνες.

Ο Σουλτάνος παίρνει νέα δραστικά μέτρα

Ο Σουλτάνος για ακόμη μια φορά ανησυχεί σοβαρά για την εξέλιξη της επανάστασης στην Ελλάδα. Έτσι αποφασίζει να πάρει περισσότερο δραστικά μέτρα κατά της Χαλκιδικής. Διορίζει λοιπόν έναν νέο στρατιωτικό Διοικητή, τον Αβδούλ Αβούδ ή Εμπού Λουμπούτ (ο ροπαλοφόρος) που ήταν ικανός αλλά ταυτόχρονα σκληρός και αδίστακτος. Ο νέος διοικητής συγκεντρώνει μεγάλο αριθμό Τούρκων, ανάμεσά τους και πολλούς ιππείς.

Όλο αυτό το στράτευμα ξεκινάει στις 26 Οκτωβρίου του 1821 από τη Θεσσαλονίκη και σε δύο ημέρες έφτασε στην Ποτίδαια. Απέναντι σ' αυτόν τον στρατό οι υπερασπιστές της Κασσάνδρας δεν ξεπερνούν τους 1500. Στρατός ελάχιστος, κουρασμένος, απογοητευμένος και με ελάχιστα εφόδια, απέναντι σε μια μεγάλη δύναμη.

Στις 7 Νοεμβρίου ο Αβδούλ Αβούδ καλεί τους επαναστάτες να καταθέσουν τα όπλα υποσχόμενος γενική αμνηστία. Οι Έλληνες βέβαια απέρριψαν την πρότασή του. Στην επόμενη επίθεση των Τούρκων οι Έλληνες καταφέρνουν να αμυνθούν και να νικήσουν. Στη συνέχεια οι Τούρκοι έκαναν αλλεπάλληλες επιθέσεις στο ανατολικό μόνο τμήμα του Ισθμού. Οι ελληνικές δυνάμεις μετατοπίστηκαν στο σύνολό τους προς το τμήμα αυτό αφήνοντας τον Γιαννιό με λίγους μαχητές στο δυτικό τμήμα. Τότε, μια άλλη μονάδα Τούρκων στρατιωτών με σάκους χώμα, σανίδια, βαρέλια και κλαδιά σκέπασε το ρηχό χαντάκι που είχαν σκάψει οι Έλληνες μαχητές. Με αυτόν τον τρόπο τακτικά τμήματα του Τουρκικού στρατού πέρασαν το χαντάκι και εξόντωσαν τους μαχητές του Γιαννιού. Κατόπιν στράφηκαν προς το ανατολικό τμήμα, περικύκλωσαν τους Έλληνες και στη μάχη που ακολούθησε υπήρξαν μεγάλες απώλειες και για τις δύο πλευρές. Οι επιζήσαντες μαχητές μαζί με γυναικόπαιδα κατέφυγαν στο Άγιο Όρος και στα νησιά Ύδρα, Σκόπελο και Αίγινα. Η εκδί-

κηση των Τούρκων ήταν τρομερή. Πυρπόλησαν όλα τα χωριά της Κασσάνδρας και έσφαξαν χωρίς ίχνος ανθρωπιάς όλους τους εναπομείναντες κατοίκους. Όπως περιγράφει ο εφημέριος της Βάλτας Παπαγιώργης, αυτόπτης μάρτυρας: «Το χωριό ήταν μέσα στις φλόγες. Τα πτώματα έφραζαν τους δρόμους του χωριού. Είδα τους δήμιους να αρπάζουν τα παιδιά από την αγκαλιά των μανάδων τους και να τα τινάζουν στον αέρα ή να συντρίβουν το κεφάλι τους στο καλντεριμί και άλλα πολλά...» Το ολοκαύτωμα – χαλασμός της Κασσάνδρας είχε πλέον ολοκληρωθεί. Ο Σουλτάνος αντάμειψε τον Λουμπούτ για το ολοκαύτωμα αυτό με δώρα όπως αναφέρει σχετικό φερμάνι.

Μετά την επίθεση του Λουμπούτ και την ηρωική αντίσταση των Ελλήνων ο Εμμανουήλ Παπάς υποχωρώντας, έφτασε στην Άθυτο και αναχώρησε για το Άγιον Όρος. Πολλοί από τους υπόλοιπους μαχητές θα πολεμήσουν αργότερα είτε στα Ψαρά ακόμη και στο Μεσολόγγι, αλλά και σε άλλα μέρη της Ελλάδας πιστεύοντας βέβαια ότι η Ελλάδα, είτε Βόρεια είτε Νότια, είναι μία....

Ο «ΧΑΛΑΣΜΟΣ» της Κασσάνδρας

Οι Τούρκοι μετά τη νίκη τους στη Κασσάνδρας έψαχναν παντού. Τους άνδρες και τις ηλικιωμένες γυναίκες τους σκότωναν. Τα παιδιά και τις νέες γυναίκες τους έπιαναν αιχμάλωτους και τους πουλούσαν δούλους στα σκλαβοπάζαρα. Ο Τουρκικός στρατός έκανε κάθε είδους λεηλασίες. Έμπαιναν στα σπίτια και άρπαζαν ό,τι πολύτιμο έβρισκαν (χρυσάφικα, χρήματα, ρούχα κτλ) και στο τέλος έβαζαν φωτιά στα σπίτια. Όλα αυτά γίνονταν με την άδεια του Πασά και του Σουλτάνου. Ήταν το δώρο των Τούρκων για τη μεγάλη τους επιτυχία....

Τη σφαγή και την καταστροφή της Κασσάνδρας, σε ολόκληρη τη χερσόνησο της Κασσάνδρας ο λαός τη κατέγραψε και την κράτησε στη μνήμη με την ονομασία «Χαλασμός». Είναι μια λέξη που αποδίδει όλη την τραγικότητα και την έκταση της καταστροφής. Ενδεικτικά είναι τα λόγια δημοτικού τραγουδιού της Κασσάνδρας, μέσα στους στίχους του οποίου διαφαίνεται η τραγικότητα εκείνης της περιόδου.

«Πέντι πασάδες πολεμούν την έρμη την Κασσάνδρα,
Κανένας δεν την πάτησε, κανένας δεν την πήρι

Λουμπούτ πασάς την πάτησε, Λουμπούτ πασάς την πήρι.

Πήραν άσπρα, πήραν φλουριά, πήραν και κάρα γρόσια...»

Μετά τη μάχη της Κασσάνδρας

Με τον μεγάλο χαλασμό της Κασσάνδρας σβήνει ουσιαστικά η Μεγάλη Επανάσταση της Χαλκιδικής που είχε αρχίσει έξι μήνες πριν με τον ξεσηκωμό του Πολυύρου.

Ο Τουρκικός στρατός καταστρέφοντας τα πάντα στο πέρασμά του φτάνει στο Άγιον Όρος. Τώρα όμως η στάση των Αγιορειτών μετά τις καταστροφές σταμάτησε να είναι φιλική απέναντι στον Παπά και τους επαναστάτες. Μετά από απαίτηση των Τούρκων να συλλάβουν

και να παραδώσουν τον Ε. Παπά και τους υπόλοιπους επαναστάτες, η Ιερά Επιστοασία έστειλε διαταγή στη Μονή Εσφιγμένου να παραδώσουν τους επαναστάτες. Μια πράξη απαράδεκτη που δεν ταιριάζει με τον ηρωικό αγώνα των Χαλκιδικιωτών....

Ο Παπάς μπροστά στον κίνδυνο να συλληφθεί και να παραδοθεί στους Τούρκους έφυγε κρυφά από τη Μονή Εσφιγμένου με το γνωστό πλοίο με κατεύθυνση την Ύδρα και πέθανε στο ταξίδι από καρδιακή προσβολή σε ηλικία 48 ετών.

Το Τέλος της Επανάστασης

Έτσι, έξι μήνες μετά το ξεκίνημα της Επανάστασης στον Πολύγυρο, έσβησε εντελώς η επαναστατική φλόγα στη Χαλκιδική.

Έχασαν τη ζωή τους πολλοί από τους αγωνιστές αλλά και από τον άμαχο πληθυσμό, χιλιάδες πιάστηκαν αιχμάλωτοι και πουλήθηκαν ως δούλοι στα σκλαβοπάζαρα της Θεσσαλονίκης και της άλλης Ελλάδας. Η Χαλκιδική πρόσφερε βαρύ φόρο αίματος στον μεγάλο αγώνα που έκανε για να αποκτήσει την ελευθερία της.

Καταστράφηκαν τα περισσότερα χωριά. Ιδιαίτερα καταστράφηκαν όλες οι εκκλησίες καθώς οι Τούρκοι αισθάνονταν ένα μίσος θρησκευτικό κατά των «απίστων».

Άλλωστε και μόνο από την επιδρομή του Μπαϊράμ Πασά είχαν καταστραφεί δεκάδες χωριά καθώς όπως καμαρώνει και ο ίδιος από το έγγραφο του «...καταπολεμήσας τους απίστους τούτους, εξώντωσα και απήλειψα από του προσώπου γης 42 πόλεις και χωριά αυτών Όστε ούτε φωνή αλέκτορος να ακούηται πλέον εις αυτάς...»

Και αυτή η καταστροφή ολοκληρώθηκε από την επιδρομή του βάνουσου Λουμπούτ.

Η αξία της Επανάστασης.

Αυτή είναι η μοίρα των λαών και των ανθρώπων. Να υπερασπίζονται τη λευτεριά τους με το αίμα τους και τη ζωή τους. Οι αγώνες για τη λευτεριά της πατρίδας είναι ιεροί και εντελώς αναγκαίοι.

Η επανάσταση λοιπόν στη Χαλκιδική το 1821 ήταν και αναγκαία αλλά και σύμφωνη με την ιστορία της Χαλκιδικής και την ιστορία όλης της Ελλάδας. Με αυτήν την επανάσταση οι Χαλκιδικιώτες απέδειξαν ότι απλά είναι Έλληνες.... Με αυτήν την επανάσταση οι Χαλκιδικιώτες απασχόλησαν για πάνω από ένα εξάμηνο το στράτευμα των Τούρκων και τα προκάλεσαν σημαντικές φθορές. Έτσι έδωσαν την ευκαιρία και τον χρόνο στους Έλληνες της Στερεάς Ελλάδας να αναδιοργανωθούν και να συντονιστούν. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Κ. Μαργαρίτης στα «Σύντομα τινά Απομνημονεύματα της Ιστορίας της Αναγεννηθείσης Ελλάδος «...η επανάστασις αυτών των μερών μεγάλως ωφέλησεν την Πελοπόννησον και την λοιπήν Ελλάδα, διότι πληθύς εχθρών από τα παράλια του Δουνάβεως και από διάφορα μέρη της Μακεδονίας κατ'επιταγήν του Σουλτάνου εξεστράτευσεν δι' εκεί...» Βοήθησε λοιπόν η Χαλκιδική τους Έλληνες της Ν. Ελλάδας να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά

τον επερχόμενο τουρκικό στρατό και να σταθεροποιήσουν την επανάσταση στις περιοχές τους.

Και αυτό την κάνει να είναι ένα πολύτιμο ιστορικό γεγονός για το οποίο όλοι οι Χαλκιδικιώτες πρέπει να είναι περήφανοι.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΓΙΩΡΓΟΣ Ι. ΖΩΓΡΑΦΑΚΗΣ: Σαν Παραμύθι(2)
2. ΚΥΡΙΜΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ: Η Επανάσταση της Χαλκιδικής το 1821
3. ΓΙΑΝΝΗΣ Κ. ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΑΡΗΣ: Η Χαλκιδική στην ιστοριογραφία της Επανάστασης του 1821, Παγχαλκιδικός Λόγος, Τεύχος 23 (Απρίλιος – Μάιος – Ιούνιος 2015)
4. Δρ. ΕΡΑΤΩ ΖΕΛΛΙΟΥ – ΜΑΣΤΡΟΚΩΣΤΑ: Χαλκιδικοί, μετά τον Χαλασμό της Κασσάνδρας το 1821, πολέμησαν στην υπόλοιπη Ελλάδα για την απελευθέρωση της από τον τουρκικό ζυγό, Παγχαλκιδικός Λόγος, Τεύχος 1ο (Οκτώβριος – Δεκέμβριος 2009)
5. Δημοτικά τραγούδια της Χαλκιδικής

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΩΝ ΜΑΣ

Ακόμη ένας Χαλκιδικιώτης διαπρέπει στο εξωτερικό. Ο **Ιωάννης Πρασάς**, υιός του Χρήστου Πρασά από τα Ριζά, επίλεκτου μέλους του Συλλόγου μας και της Αναστασίας Μπαμπαϊτή από την Παλαιόχωρα. Ο Ιωάννης Πρασάς, μοριακός βιολόγος ζει με την γυναίκα του και τις δύο κόρες του στο Τορόντο του Καναδά.

Σπούδασε Μοριακή Βιολογία στο Πανεπιστήμιο της Αλεξανδρούπολης και ολοκλήρωσε τις σπουδές του με διδακτορικό στο τμήμα Παθολογίας και εργαστηριακής Ιατρικής του Πανεπιστημίου του Τορόντο. Μετά από 5 χρόνια μετά-διδακτορικής έρευνας πήρε θέση μονίμου επιστημονικού ερευνητή στο τμήμα Παθολογίας του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Mount Sinai Hospital. Παράλληλα από το 2019 είναι υπεύθυνος καινοτομίας και επιχειρηματικότητας του πιο γνωστού ερευνητικού Ινστιτούτου στο Οντάριο στον τομέα του.

Το τελευταίο διάστημα όπως πολλά εργαστήρια, έτσι και το Ινστιτούτο, ασχολήθηκε με την πανδημία. Η έρευνα αφορά κυρίως τρεις τομείς: 1) την δημιουργία νέων τεστ για την ανίχνευση του ιού, 2) την ανίχνευση δεικτών ευαλωτότητας σε βαρύ COVID και 3) στη μελέτη των μακροχρόνιων συνεπειών της νόσησης από τον ιό.

Σε παλαιότερες δηλώσεις για την Πανδημία ο κ. Πρασάς τονίζει:

"Με την πανδημία δεν έχουμε τελειώσει ακόμη. Ο ιός θα μείνει μάλλον μαζί μας για πολλά χρόνια και θα κυκλοφορεί ανάμεσά μας δημιουργώντας περιστασιακά και εποχικές τοπικές εξάρσεις. Όμως δεν πρέπει να απογοητευόμαστε. Οι πιο δύσκολες στροφές της πανδημίας είναι μάλλον πίσω μας. Πλέον έχουμε τα εργαλεία (εμβόλια, τεστ) και τη γνώση που θα μας βγάλουν από τον πανδημικό μααραθώνιο.

Το σημαντικότερο όλων είναι να εμβολιαστούμε όσο το δυνατόν περισσότεροι. Τα εμβόλια είναι πολύ αποτελεσματικά έναντι όλων των μεταλλάξεων και συνολικά πολύ ασφαλή. Σε όλη την Δύση πλέον οι θάνατοι από τον ιό αφορούν σχεδόν αποκλειστικά όσους αρνήθηκαν το εμβόλιο. Βρείτε ένα τρόπο να πείσετε τους ανεμβολιαστούς γονείς, θείους, γείτονες, εαυτούς σας. Είναι κρίμα. Γυρίστε την πλάτη στον φόβο, που σπείρουν διάφοροι και εμπιστευτείτε τις αρμόδιες αρχές."

Το τελευταίο διάστημα τα περισσότερα μεγάλα τηλεοπτικά κανάλια της χώρας μας, φιλοξένησαν τον σπουδαίο Χαλκιδικιώτη επιστήμονα, ο οποίος μεταξύ άλλων δήλωσε για την νέα μετάλλαξη Ομικρον: "Εάν θέλουμε να είμαστε αντικειμενικοί, με τα δεδομένα που έχουμε σήμερα δεν γνωρίζουμε πόσο χειρότερο είναι το στέλεχος όμικρον σε σχέση με τα τρία ήδη γνωστά."

Αναλύοντας την επικρατούσα κατάσταση στην Ελλάδα ο καθηγητής τόνισε πως, εφόσον λάβουμε υπόψη τα στοιχεία που συνηγορούν στο ότι το στέλεχος όμικρον είναι πιο μεταδοτικό, εάν αυτή τη στιγμή ο δείκτης μεταδοτικότητας είναι κοντά στο 1, είναι εθνικής σημασίας η προσπάθεια να ριζώσουμε τον δείκτη μεταδοτικότητας αρκετά κάτω από το 1. Έτσι θα έχουμε ένα μικρό παραθυράκι σε περίπτωση που έρθει το όμικρον να μην πλημμυρίσει ακόμη περισσότερο το σπίτι μας. Και πρόσθεσε: "Είναι μια κρίση συλλογικής υγείας".

Σημ.: Το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού Συλλόγου συγχαίρει θερμά τον συμπατριώτη μας, διάσημο επιστήμονα, ερευνητή και εύχεται κάθε επιτυχία στο σπουδαίο του έργο.

ΠΡΙΝ ΑΠΟ 200 ΧΡΟΝΙΑ (1821 – 2021) ΤΟ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΗ ΕΘΝΕΓΕΡΣΙΑ ΤΟΥ 1821 (ΝΕΩΤΕΡΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ)

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΘΕΟΧ. ΚΥΡΟΥ
Θεολόγος – Φιλολόγος

Τόν Μάρτιο του 1821 ο Έμμανουήλ Παπάς εύρισκόμενος στην Κωνσταντινούπολη έλαβε έντολή από τον Αλέξανδρο Ύψηλάντη, Γενικό Έφορο των Πραγμάτων της Φιλικής Έταιρείας, να έρθει στη Μακεδονία και να προετοιμάσει ως αρχηγός την επανάσταση. Γιά τούς γνωστούς λόγους ο Έμμ. Παπάς αποβιβάστηκε στο Άγιον Όρος στις 23 Μαρτίου.

Σέ σύσκεψη μέ τούς Προϊσταμένους στη Μονή Έσφιγμένου αποφασίστηκε ή γενική στρατολογία όσων μπορούσαν να πάρουν όπλα στη Χαλκιδική και στην Ανατολική Μακεδονία. Σέ λίγο σχηματίστηκε επαναστατικός στρατός αποτελούμενος κυρίως από άγιορείτες μοναχούς αλλά και από λαϊκούς.

Ο Έμμ. Παπάς διαίρεσε τή δύναμη των πολεμιστών, μοναχών και λαϊκών, σε δύο φάλαγγες, σε δύο στρατιωτικά σώματα. Τήν πρώτη φάλαγγα ανέλαβε ο ίδιος και τήν άλλη τήν έθεσε κάτω από τήν αρχηγία του Κασσανδρινού (από τά Παζαράκια) καπετάν Στάμου Χάψα.

Βγαίνοντας από τό Άγιον Όρος οί δύο φάλαγγες τήν 1η Ιουνίου ή μέν πρώτη διεξήγαγε μάχες στην περιοχή της Έρισσου, ή δε δεύτερη ανέβηκε και πέρασε τόν Χολομώντα και από εκεί έφθασε στη Γαλάτιστα και στά Βασιλικά.

Στά Βασιλικά στό σώμα του Χάψα προστέθηκαν οί επαναστάτες των Βασιλικών και του Βάβδου. Έκει ύστερα από σύσκεψη ονομάστηκε αρχηγός της φάλαγγας ο καπετάν Χάψας, ο όποιος στη συνέχεια ήγούμενος των στρατιωτικών δυνάμεων, πού συγκεντρώθηκαν εκεί, επιτέθηκε κατά τουρκικής δύναμης, τήν όποία έτρεψε σε φυγή φτάνοντας μέχρι κοντά στό Σέδες, κοντά στη Θεσσαλονίκη.

Μετά τά γεγονότα αυτά ο Μπαϊράμ πασάς, ο όποιος στάλθηκε από τήν Κωνσταντινούπολη στη Θεσσαλονίκη, για να πατάξει τήν επαναστατική εξέγερση στη Θεσσαλία, στη Στερεά Ελλάδα και στην Πελοπόννησο, αλλά

έξαιτίας της επανάστασης στη Βόρειο Ελλάδα διατάχθηκε να καταστείλει τήν εξέγερση της Χαλκιδικής, πραγματοποίησε στη Θεσσαλονίκη έπιστράτευση. Στη συνέχεια προέτρεψε τόν Άχμέτ μπέη των Γιαννιτών να βαδίσει κατά των επαναστατών της περιοχής Βασιλικών.

Η Ιερά Μονή Αγίας Αναστασίας της Φαρμακολύτριας, στα Βασιλικά Θεσσαλονίκης

Στό στρατόπεδο αυτό, όπως γράφουν οί ιστορικοί, επικρατούσε άταξία από τήν έλλειψη αρχηγού κύρους και περιωπής, ή άνοργανωσιά και ή άπειθαρχία και έτσι ή άνδρεία τους και ο ένθουσιασμός τους δέν είχε καλό

αποτέλεσμα. Ο καπετάν Χάψας ήταν άνδρείος πατριώτης, αλλά όχι ο κατάλληλος αρχηγός τακτικής και πολυπληθούς φάλαγγας. Οί επαναστάτες βλέποντας τήν επέλαση των Τούρκων και άντιλαμβανόμενοι ότι δέν ήταν δυνατό να άντιπαραταχθούν έναντίον τακτικού στρατού σε πεδιάδα αποφάσισαν να άντισταθούν στους πρόποδες του όρους Βούζιαρης, στέλνοντας προηγουμένως τά γυναικόπαιδα των Βασιλικών για ασφάλεια στό κοντινό μοναστήρι, της Αγίας Αναστασίας.

Προχωρώντας ή τουρκική δύναμη συγκρούστηκε κοντά στον Βούζιαρη, στην τοποθεσία «στού Τσεπέλ' τίς πέτρες», μέ τούς επαναστάτες του καπετάν Χάψα. Η σύγκρουση ήταν σφοδρή και αίματηρή. Υποθέτω ότι έγινε στά μέσα Ιουνίου. Ο Χάψας μαχόταν άνδρείως και μέ κραυγές και βρισιές απέκρουε τούς έχθρους, αλλά ο άγώνας ήταν άνισος και οί έχθροι πολλαπλάσιοι και μάλιστα στρατιώτες του τακτικού στρατού έξασκημένοι στις μάχες. Οί άνδρες του Χάψα έπεφταν ο ένας μετά τόν άλλο στό πεδίο της μάχης και τελικά ο αρχηγός όντας στη συνέχεια επικεφαλής των ύπολοιπων πολεμιστών και των όπλαρχηγών του Βάβδου ρίχθηκε στη μέση του έχθρικού στρατού και μετά από σκληρό άγώνα σώμα μέ σώμα έπεσε στό πεδίο της μάχης και της τιμής μαζί μέ τούς πολεμιστές της Συκιάς και του Βάβδου. Συνολικά σκοτώθηκαν 62 Έλληνες στην τοποθεσία «Κομμένοι ή Σ'κιωτούδια», ή όποία πήρε τό όνομά της από τούς πολλούς πολεμιστές

από τη Συκιά, πού έπεσαν μαχόμενοι εκεί, και πάνω από 500 Τούρκοι.

Τά γυναικόπαιδα, πού κατέφυγαν στο Μοναστήρι, επειδή ή αίτησή τους για άμνηστεια δέν έγινε δεκτή, έγκατέλειψαν τή νύχτα τό μοναστήρι και μέσω Γαλάτιστας και Βάβδου έφθασαν στον Άγιο Νικόλαο, όπου επιβίβασθηκαν σε πλοίαρια και κατέφυγαν στη Στερεά Ελλάδα.

Τήν επόμενη μέρα οί Τούρκοι από τά Βασιλικά έφθασαν στον Γαλαρινό απέναντι από το Μοναστήρι, στο οποίο έστειλαν αναγνωριστική περίπολο. Αυτή όμως χτυπήθηκε από παρεξήγηση από τούς φύλακες του Ήγουμένου Ήερομονάχου Μακαρίου¹.

Ο Ήγούμενος Μακάριος δέν επιθυμούσε νά προβάλει αντίσταση, για νά διασώσει τό περικαλλές Μοναστήρι από τή μανία των Τούρκων. Άν και από τό χτύπημα κατά τής τουρκικής περιπόλου δέν σκοτώθηκε κανένας Τούρκος, όμως οί Τούρκοι, παίρνοντας άφορμή απ' αυτό τό γεγονός, λεηλάτησαν τό Μοναστήρι, σύλησαν τούς θησαυρούς του, τό πυρπόλησαν και άποκεφάλισαν 18 μοναχούς.

Ένας από τούς θησαυρούς, πού συλήθηκε, ήταν και τό άφθαρτο και άλώβητο λείψανο του Β' κτήτορα και

Ήγουμένου τής Μονής (1522 – 1538) και μετέπειτα Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης (1538 – 1541) Άγίου Θεωνά, τό οποίο, εύρισκόμενο θαυματουργικά στη Μονή μετά τήν κοίμησή του στη Θεσσαλονίκη και τοποθετημένο σε λάρνακα, οί Τούρκοι σύμφωνα με τήν παράδοση τό ανακάλυψαν κατά τή διάρκεια τής λεηλασίας και τό τεμάχισαν σκορπίζοντάς το μέσα στο Ναό. Οί σωθέντες από τή σφαγή μοναχοί περισυνέλεξαν τά τεμάχια του λειψάνου και τό φυγάδευσαν για λόγους άσφαλείας. Λέγεται και γράφεται ότι κατά τήν παράδοση μεταφέρθηκε φυγαδευμένο στη Σκόπελο, από εκεί στη Μονή Έσφιγμένου και από εκεί πάλι στο Μοναστήρι του. Δέν γνωρίζω, αν ή πορεία αυτή του λειψάνου στηρίζεται και σε γραπτές πηγές. Υπάρχει και μιá άλλη άποψη, δημοσιευμένη, ή οποία υποστηρίζει ότι τό τεμαχισμένο λείψανο του Άγίου Θεωνά φυγαδεύθηκε στο Άγιον Όρος (δέν αναφέρεται κάποιος συγκεκριμένος τόπος). Ο γράφων δέχεται τήν άποψη αυ-τή για τούς εξής δύο σημαντικούς λόγους: 1) Δέν φαίνεται νά υπάρχουν γραπτές πηγές για τή φυγάδευση του λειψάνου στη Σκόπελο και στη Μονή Έσφιγμένου και 2) Πριν από 5 χρόνια (τό 2015) κατά τή διάρκεια τής τακτοποίησης από τόν γράφοντα (για πρώτη φορά) του παλιού Αρχείου (1820 – 1918) Έγγράφων και Κωδίκων τής Μονής τής Άγίας Άναστασίας ανακαλύφθηκαν δύο Έγγραφα (- Έπιστολές), πού έστειλαν στις 4 Νοεμβρίου

του 1830 και στις 23 Ίανουαρίου του 1832 οί Μοναχοί τής Μονής προς τό Κελλί των Άγιων Αρχαγγέλων τής Μονής τής Μεγίστης Λάυρας του Άγίου Όρους, πού βρίσκεται στην πρωτεύουσα, τίς Καρυές, τά όποια αναφέρουν ότι τό λείψανο του Άγίου Θεωνά βρισκόταν φυλασσόμενο στο Κελλί αυτό και ότι οί Μοναχοί τής Μονής τής Άγίας Άναστασίας παρακαλούσαν τούς πατέρες του Κελλιού νά τό στείλουν στη Μονή με κάποιο συγκεκριμένο πρόσωπο. Μάλιστα από τό πρώτο Έγγραφο (Νοέμβριος του 1830) διαφαίνεται ότι τό λείψανο βρισκόταν στο Κελλί των Άγιων Αρχαγγέλων για δέκα χρόνια (1821 – 1830). Άλλά για τό θέμα αυτό θά συνεχίσω πιο κάτω, επιστρέφοντας τώρα στα έπακολουθήσαντα μετά τή σφαγή γεγονότα και τό όλοκαύτωμα. Τόν καιρό εκείνο ελάχιστοι μοναχοί έμειναν στο μοναστήρι και οί υπόλοιποι, όσοι διασώθηκαν, διασκορπίστησαν σε άλλους τόπους μακρινούς. Βασισμένος στα έγγραφα του Αρχείου τής Μονής, πού αναφέρθηκε πιο πάνω, αλλά και σε έγγραφα του ίδιου Αρχείου των ετών 1823, 1833 και 1857 θά καταγράψω τά έπακολουθήσαντα γεγονότα από το 1823 μέχρι τό 1832 (μιás 10ετίας).

Σέ Γράμμα του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Άνθιμου του Α' προς τούς Μοναχούς τής Μονής στις

27 Μαρτίου 1823 υπάρχει ή πληροφορία ότι επέστρεψαν στο μοναστήρι κάποιοι από τούς διασκορπισθέντες τό 1821 μετά τό όλοκαύτωμα, μοναχοί. Συγκεκριμένα ο Πατριάρχης γράφει: «Εκ των σταλλέντων ήμίν δύο γραμμάτων σας πληροφορηθέντες ότι **μετά τας συμβάσας περιστάσεις εις τό ιερόν αυτό μοναστήριον** έσχάτως οί περισωθέντες υμείς συνήλθετε και περισυνάχθητε και ανελάβετε πάλιν τήν μέριμναν τής οικονομίας και διοικήσεως των πραγμάτων αυτών», όσον άφορά κυρίως στα θέματα «περί τής αν-ενοχλήτου δεσποτείας του μοναστηρίου επί τοίς κτήμασιν αυτου και πράγμασιν κινητοίς και ακινήτοις» και «περί τής άποκοπής των χρεών», ύστερα από αιτήσεις σας για έκδοση αποφάσεων.

Σέ Γράμμα τής 15ης Οκτωβρίου 1823 του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Άνθιμου προς τούς Μοναχούς τής Μονής διαπιστώνεται ή ύπαρξη κάποιων Μοναχών στη Μονή τόν Αύγουστο του 1823, οί όποιοι τότε με γράμμα τους προς τό Πατριαρχείο αναφέρονταν στα κτήματα τής Μονής και στα χρέη τους, για τά όποια ζητούσαν αναλυτικό φερμάνι και δικαστική άπόφαση «περί τής εν προθεσμίας άποδόσεώς» τους (δηλ. νά πληρώνουν με δόσεις).

Βέβαια, ο Πατριάρχης στα παραπάνω Γράμματα για τούς γνωστούς, μετά τήν Άλωση τής Πόλης και τής Αυτοκρατορίας, λόγους δέν κατέγραψε τήν κατάσταση τής Μονής, όπως τήν καταγράφουν 7 χρόνια μετά, στις 4 Νο-

Η λάρνακα του Αγίου Θεωνά

εμβρίου 1830, οί εύρισκόμενοι στη Μονή Μοναχοί σέ άπαντητικό γράμμα τους από τή Θεσσαλονίκη προς τούς Μοναχούς του Λαυρεωτικού Κελλιοϋ των Άγιων Αρχαγγέλων στίς Καρυές, οί όποιοί άνάμεσα στά άλλα παραπονούσαν προς αυτούς, ότι καθυστερούν νά τούς αποπληρώσουν τό σημαντικό χρέος τους και δήλωναν εξαιτίας αυτού ότι θά αναγκασθούν νά πωλήσουν τό εκεί εύρισκόμενο άγιαναστασίτικο λείψανο του Άγιου Θεωνά. Γράφουν, λοιπόν, οί Άγιαναστασίτες Μοναχοί προς τούς Λαριώτες Κελλιώτες τά έξής συγκλονιστικά: «Είδοποιούμεν ύμάς ότι έλάβομεν τό αδελφικόν ύμών γράμμα, έξ οϋ πληροφορηθέντες κάλλιστα τά έγγραφήματα ύμών και τά προς ήμάς παράπονα, διά τά όποία έχετε όλα τά δικαία, πλην, αδελφοί, μάς συγχωρείτε, έπειδή καλώς οίδατε και γινώσκετε τήν **μεταξύ ήμών τε και ύμών γενομένην εκείνην συμφοράν και καταδρομήν διά τās άμαρτίας ήμών**, εκ τής όποίας καταδρομής έτελειώθησαν διά ξίφους πατέρες των αριθμών =18= εκ των ήμετέρων οί πλέον σημαντικοί, αξιώτεροι κ(αι) έπισημότεροι², οί δε λοιποί όσοι έφυγαν εκ μέσου των λυκών, διεσκορπίστησαν ένθεν κάκειθεν εις Εϋρώπην και εις τās νήσους³, όστινες εκ του φρικώδους εκείνου φόβου εισέτι εύρίσκονται διεσπαρμένοι άνω και κάτω και οϋκ έρχονται εις τά έδω, ήμεις δε οί εκ τής διασποράς έλθόντες τινές εύρισκόμενοι έδω πέντε έξη πατέρες με τό

Η νότια πλευρά της Ιεράς Μονής της Αγίας Αναστασίας της Φαρμακολύτριας

νά είναι τό Μοναστήριον ήμών έρρείπιον διακεκαυμένον και κουρσευμένον, ή δε έπιφάνειά του είναι μόνον πετρών σοροί και ζώνων άγριών κατοικία, διά τήν όποίαν έλειννή κατάστασιν κλέομεν και θρηνοϋμεν άπαρηγόρητοι καθημερινώς άναστενάζοντες ώρα τή ώρα περιμένοντες κανένα έλεος. Κάτωθεν λοιπόν όλίγον του Μοναστηρίου ήμών έως ήμισυ τής ώρας εκτίσαμεν πέντε έξη καλύβας κατοικούντες εκεί, φυλάσσοντες τούς τόπους του Μοναστηρίου, ίνα μη έξουσιασθώσι παρά των ζαπιτάδων⁴ και αποξενωθώσιν άφ' ήμών διόλου, διά τούς όποιους τόσα δίδωμεν και τόσα άνυπόφορα δοσίματα και χρέη δυσβάστακτα κατ' έτος, έξόχως δε έχομεν και κονάκια καθημερινώς και σερδαρέους και πειρασμούς μυρίους, ώστε **όπου και τό ζήν ήμών έβαρύνθυμεν (μάρτυς ό Κύριος) από τά άνυπόφορα δεινά και δυσβάστακτα βάρη, θαυμάζοντες τί ποιητέον, πού καταφύγωμεν, ίνα εύρομεν όλίγην τινά άνεσιν και εύκαιρον βοήθειαν**. Δεινά τά πάντα, τό κακόν πανταχού τοίς υπό τον ζυγόν οϋσι, τό δε μόνον όνομα φέρον οϋχι δε και καρπόν Μετόχιον ήμών ούτε τά προς ζωοτροφία ήμών έξαρκει καν... Όθεν, αδελφοί, κοινώς όλοι τά αυτά πάσχουμεν βάρη και δυστοκίας, μάλιστα δε ήμεις οί κακορίζικοι, όπου είμεθα παντελώς πτωχοί και ύστερημένοι από Μοναστήριον και από τήν βοήθειάν του... Τό δε όπου λέγετε, ότι θέλετε πωλήση τον θησαυρόν ήμών,

τούτο μόνο είναι έν άτοπον και ξένον τόλμημα εις τό νά τό ειπή τινάς, οϋχι δε και νά τό κάμη, έπειδή άφ' οϋ έπέρασαν χρόνια δεκά και εκάνατε ύπομονήν, τώρα έσχάτως, όπου έλπίζομεν ύπομένοντες έτι μικρόν έως εις τήν άνοιξιν, είτε έως Αϋγουστον, **έπειδή έστειλαμεν γράμματα εις βλαχίαν εις τό μετόχιον ήμών⁵ προς τούς εκεί αδελφούς, ίνα βοηθήσωσιν ήμάς γρόσια τινά** και άμα όπου λάβομεν εκ των εκεί άμέσως νά κάμωμεν και προς τήν όσιότητα ύμών τό χρέος, πλην οϋχι διά μιάς, αλλά όλίγων παρ' όλίγων κατά καιρούς, ίνα αποπληρώσωμεν τās τέσσαρας χιλιάδας το χρέος ήμών έν ταυτώ δε και προς παρηγορία ήμών και προς κουφισμόν και άνεσιν ήμών των δυστεινων εκ τουδε του βάρους. Προς τούτοις αύθις και ή μεταξύ φιλία ήμών νά σώζεται, ει δε άλλως άσπρα θέλω τώρα τά θέλω, όσην βίαν και δυναστείαν νά κάμετε άδύνατον είναι νά γίνη τώρα, **έπειδή είμεθα άφανισμένοι και άδύνατοι** διόλου (καθώς είναι γνωστόν τοίς πάσι) και άπαντες μέν ζητοϋσιν άφ' ήμών, ως και ήμεις δεόμενοι παρηγορία και βοήθειαν, **πλην βλέποντες τήν έλειννήν κατάστασιν ήμών, όπου είμεθα κάλαμος υπό άνέμου σαλευόμενος, περιμένουσιν**. Οϋτω λοιπόν και ήμεις πατέρες περιμένετε όλίγον έτι, όχι πολλούς χρόνους, αλλά μήνας ή έξη ή έννεά τό πολύ και έλπίζομεν νά μήν εκτραπώμεν, αλλά νά είμεθα πάλιν φίλοι και μάς συγχωρείτε, ήμεις μάλιστα τώρα ήθέλαμεν, **όμως είμεθα πολλά άδύνατοι...»**.

Δεκαπέντε μήνες μετά (στίς 23 Ίανουαρίου του 1832) οί Άγιαναστασίτες Πατέρες γράφουν πάλι στους Πατέρες του Λαυρεωτικού Κελλιοϋ των Άγιων Αρχαγγέλων στίς Καρυές σχετικά με τό χρέος τους προς τό Κελλι αυτό και με τό θέμα τής αποστολής στη Μονή του λειψάνου του Άγιου Θεωνά, τό όποιο βρίσκεται εκεί. Συγκεκριμένα και άνάμεσα σέ άλλα γράφουν: «Αδελφοί, πολλάκις σās είδοποιήσαμεν περί τής καταστάσεώς μας και **ήξυυρετε τό χάλι μας, με τό νά ήναι πασιδηλον, τό μέν μοναστήριόν μας είναι διακεκαυμένον περιέχον μόνον πετρών σωρούς, τά δε μετόχια μας έρείπια παραιτημένα εις τό παντελές, δύναμιν δέν έχομεν νά τά διορθώσωμεν διόλου**, διά δε τό υπέρτατον και υπέρ τής δυνάμεώς μας υπέρογκον χρέος μας τί νά ειπούμεν; Και πώς νά τό οικονομήσωμεν; άπορούμεν διαλογιζόμενοι... **έπειδή μεγάλως μάς ύφάνισεν ή πυρκαϊά και μάς έξεγύμνωσεν εις τό παντελές...**

Προς τούτοις, αδελφοί έν Χριστώ, σās παρακαλούμεν θερμώς νά μάς στείλητε με τον κύριον Παναγιώτην κηρατσήν⁶ και τό άγιον λείψανον του έν άγίοις πατρός ήμών Θεωνά, καθώς είναι βουλωμένον άσφαλώς καν προς παρηγορία μας, **έπειδή δέν έχομεν άλλα άγια λείψανα διόλου με τό νά μάς τά άρπαζαν οί αίμοβόροι λύκοι εις τής άποστασίας τον καιρόν** και τώρα εις αυτό

μόνον ξμεινεν ή παρηγορία μας.....».

Στίς 15 Μαΐου του ίδιου έτους (1832) ό νεοχειροτονημένος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Κωνστάντιος, μέ Γράμμα του προς τούς Πατέρες τής Μονής τής Αγίας Άναστασίας αναφέρει ότι τό Πατριαρχείο φροντίζοντας και προνοώντας για τήν καλή διεξαγωγή και διοίκηση γενικά τών Ίερών σκηνωμάτων, που υπάγονται σ' αυτό, δείχνει τήν ίδια πρόνοια και κηδεμονία και για τό Ίερό Σκήνωμα τής μετανοίας τους «καθότι έκ του καιρού τών άνωμαλιών ουδεμίαν έχει ακριβή ιδέαν ή Έκκλησία περί τής έσωτερικής και έξωτερικής αυτού καταστάσεως, αλλά τόσοσόν μόνον πληροφορεΐται **ότι υπάρχει έξίτηλον και στερεΐται πάντων τών εις τό εΐναι και λέγεσθαι έρειπιον όν και τών περιστάσεων παρανάλωμα**» και ζητεί να ένημερωθεί για τήν κατάσταση, που επικρατεί εκεί.....

Τέλος, οι μοναχοί τής Μονής στίς 8 Ίανουαρίου 1857 σέ έπιστολή τους προς τούς όρθοδόξους Χριστιανούς τής Ρωσίας αναφέρουν τίς δύο καταστροφικές πυρπολήσεις στή Μονή τό 1821 και 1852 και ζητούν συνδρομή και βοήθεια. Συγκεκριμένα γράφουν: «Τό καθ' ήμΐς Μοναστήριον, γενόμενον δυστυχώς δίς θύμα του πυρός, άπαξ κατά τό 1821, άπαξ δέ κατά τό 1852 και άπολέσαν πολλά τών ιερών και άμφίων, περιέστιν εις ανάγκην και ένδειαν τών ειρημένων Ίερών σκευών και πάσης άλλης συνδρομής και βοήθειας και επί τούτω προστρέχει εις τά φιλόανθρωπα και φιλελεήμονα σπλάχνα πάντων τών εύσεβών και όρθοδόξων Χριστιανών».

Θά κλείσω τό άρθρο μου μέ μιá σημαντικότερη γραπτή μέν πληροφορία, αλλά γνωστή σέ λίγους και άγνωστη σέ πολλούς. Η πληροφορία αυτή είναι δημοσιευμένη στα «ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ» «σύγγραμμα περιοδικόν τής Έταιρείας Μακεδονικών Σπουδών» από τόν καθηγητή Άθ. Καραθανάση τό 1974 και αναφέρεται στην προσφορά ενός πλοΐου τής Μονής τής Αγίας Άναστασίας στους αγωνιζόμενους Κασσανδρινούς τό 1821 κατά τών Τούρκων⁷.

Συγκεκριμένα ή πληροφορία αυτή αναφέρει τά έξής:

Στίς 9 Ίουνίου 1831 στό Γραφείο του Δημοσίου Μνήμονος τής νήσου Σκοπέλου παρουσιάσθηκαν οι Κασσανδρινοί Ρήγας Παραθυράς, Κωνσταντίνος Παραθυράς, Γεώργιος παπα Κυρίτζης, Ρήγας Ίωάννου και Χριστόδουλος Ρήγας, οι όποιοι δήλωσαν και όμολόγησαν μπροστά

στους μάρτυρες Άθανάσιο Ίωάννου Μαντεμοχωρήτη και Άθανάσιο Χρήστου ότι τό 1821, που ή Κασσάνδρα δεχόταν έπίθεση από τούς έχθρους, βρισκόταν εκεί ένα πλοΐο μέ τήν όνομασία Μαρτίγος, ιδιοκτησίας τής Μονής τής Αγίας Άναστασίας τής Φαρμακολυτρίας, τό όποΐο (πλοΐο) χρειάσθηκε να βοηθήσει για τίς άνάγκες τής πατρίδας τους ως πυρπολικό. Μέ άπόφαση του τότε άρχηγού τών ελληνικών στρατευμάτων Έμμανουήλ Παπα έγινε ή παραλαβή του πλοΐου και χρησίμευσε ως πυρπολικό κατά τών έχθρικών τουρκικών πλοίων, άφου πρώτα εκτιμήθηκε από τόν ίδιο 7.000 γρόσια πληρωτέα στή Μονή «μετά τήν άποκατάστασιν του ελληνικού έθνους.

Η όμολογία τών Κασσανδρινών έγινε μέ αίτηση του Μοναχού τής Μονής Μητροφάνη. Σέ ένδειξη υπέγραψαν ιδιοχείρως τό σχετικό έγγραφο, που έπιγραφόταν «Μαρτυρικόν», και δόθηκε ένα άντίγραφό του στον μοναχό Μητροφάνη, «ίνα τω χρησιμεύση όπου άνήκει».

Τό έγγραφο επίσης υπογράφουν οι δύο αναφερόμενοι μάρτυρες και «ό Δημόσιος Μνήμων Μελαχρινός Γιαννιός».

Ύποθέτω ότι ή παραλαβή του αγιαναστασίτικου πλοΐου από τόν Έμμανουήλ Παπα έγινε κατά τό διάστημα Ίουνίου – Σεπτεμβρίου του 1821, τότε που ό Έμμ. Παπάς βρισκόταν στήν Κασσάνδρα, για να συνδράμει στους αγωνιστές της και τότε που ό Δημ. Ύψηλάντης τόν διόρισε μέ έπιστολή του στίς 11 Σεπτεμβρίου «πληρεξούσιον άρχηγόν και διοικητήν του Αγίου Όρους, τής Κασσάνδρας και τής Θεσσαλονίκης», για να προσδώσει κύρος και δύναμη να εκτελεί «έντονώτερον τους υπέρ τής κοινής έλευθερίας και άσφαλείας» σκοπούς του.

Μέ τά όσα γράφηκαν πιο πάνω συμπληρώνεται ακόμα ένα τμήμα τής Ίστορίας τής Ίερας Μονής τής Αγίας Άναστασίας τής Φαρμακολυτρίας και προσφέρεται τιμή και ευγνωμοσύνη στους αγωνιστές του 1821 τής περιοχής Βασιλικών, Γαλαρινού και Γαλάτιστας μέ άρχηγό τόν Κασσανδρινό καπετάν Στάμο Χάψα και εύλάβεια στους σφαιγιασθέντες «ώσπερ άρνες», στους αποθανόντες «έν φόνω μαχαΐρας» Πατέρες τής Μονής μέ τήν ευχή ό Θεός να αναπαύει τίς ψυχές τους «έν χώρα ζώντων και έν σκηνάϊς Δικαίων».

Σημειώσεις:

1. Για τά πολεμικά γεγονότα μέ τόν καπετάν Χάψα και τό όλοκαύτωμα τής Ί. Μονής τής Αγίας Άναστασίας βλ. ένδεικτικά: Ί. Κ. Βαστραδέλλη, **Οί Μακεδόνες κατά την επανάσταση του 1821**, Θεσ/νικη 1967, σσ. 131 – 132, 135 και 137 – 138, και Δημ. Θ. Κύρου. **Η μάχη τών Βασιλικών και νεώτερα ιστορικά στοιχεία για τό μετά από αυτήν όλοκαύτωμα τής Μονής τής Αγίας Άναστασίας κατά τήν Επανάσταση του 1821**, περ. «ΟΙ ΑΓΙΑΝΑΣΤΑΣΙΤΕΣ», τχ. 35/Δεκ. 2015, σσ. 22 – 25.
2. Ο γράφων προτείνει να κινηθεί από τήν Ί. Μονή ή διαδικασία άγιοποίησης και άγιοκατάταξης των 18 Μαρτυρησά-ντων Μοναχών («Μακαρίου και τών σύν αυτω 17 Μοναχών»)
3. Δέν εΐναι γνωστοί οι συγκεκριμένοι τόποι διασκορπισμού τους.
4. Ζαπητάδες (άπό τήν τοπική λέξη zapit) ήσαν οι έπιφορτισμένοι μέ τήν ασφάλεια μιās περιοχής, οι άστυφύλακες.
5. Πρόκειται για τό Μετόχι τής Μονής στήν Φωξάνη τής Ρουμανίας.
6. Κυρατζής ή Κυρατόης (άπό τήν τουρκική λέξη kiraci) λεγόταν ό άγωγάτης, ό μεταφορέας.
7. Βλέπε Άθ. Καραθανάση, Μακεδονικά στον Δημοσίο Έλληνομνήμονα τής Σκοπέλου, ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ 18 (1974, σσ. 404 - 405)

Ο ΧΑΛΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΘ. ΔΑΛΑΜΑΓΚΑΣ

Καρδιολόγος-Συγγραφέας

Ο όρος αυτός αναφέρεται στο Χαλασμό που έγινε στα χωριά της Χερσονήσου της Κασσάνδρας από τους Τούρκους το 1821. Η λέξη Χαλασμός περιγράφει στην κυριολεξία τα τραγικά γεγονότα που συνέβηκαν τότε στην Κασσάνδρα και για το λόγο αυτό καθιερώθηκε από την παράδοση και δεν αλλοιώθηκε από την ιστορία. Για παρόμοια νεότερα γεγονότα χρησιμοποιήθηκε ο όρος ολοκαύτωμα. Ο Χαλασμός της Κασσάνδρας (λέγεται και μεγάλος Χαλασμός) σημαίνει την ανελέητη σφαγή των κατοίκων της Κασσάνδρας, την κλοπή και την αρπαγή των περιουσιών τους, τον εξανδραποδισμό μεγάλου αριθμού γυναικών και νεαρών παιδιών, την πυρπόληση εκκλησιών, το κάψιμο των σπιτιών και τη λεηλασία και την καταστροφή όλων των μετοχιών της χερσονήσου.

Τα άγρια ένστικτα και η καταστροφική μανία του εχθρού εκδηλώθηκαν ύστερα από την ήττα των λίγων Ηρωικών Κασσανδρινών και άλλων Χαλκιδικιωτών, που πάνω από πέντε μήνες αμύνονταν σθεναρά στον ισθμό της σημερινής Ποτίδαιας. Εκεί, πίσω από τα κατάλοιπα των τειχών της αρχαίας Ποτίδαιας, οχυρώθηκαν 300-400 Κασσανδρινοί και λοιποί Χαλκιδικιώτες αγωνιστές και ως άλλοι Σπαρτιάτες μετέτρεψαν τα στενά σε Θερμοπύλες και πολέμησαν για του Χριστού την πίστη την αγία και της πατρίδος την ελευθερία. Είχαν λίγα μέσα στη διάθεσή τους και ελάχιστη βοήθεια από την υπόλοιπη επαναστατημένη Ελλάδα και όμως το ηθικό τους παρέμεινε ακμαίο ως την τελευταία στιγμή και δεν θα έχαναν τον αγώνα, αν ο εχθρός δεν κατάφερνε να τους περικυκλώσει, περνώντας πίσω από τη γραμμή της άμυνάς τους, χρησιμοποιώντας το στενότερο και αβιθέστερο σημείο του θαλάσσιου περάσματος, ίσως μετά από προδοτική ενέργεια. Το θαλάσσιο αυτό πέρασμα ένωνε το Θερμαϊκό κόλπο με τον Τορωναίο κόλπο. Στην πραγματικότητα ήταν ένα μεγάλο χαντάκι που το έσκασαν με τα ίδια τους τα χέρια οι Κασσανδρινοί μαχητές λίγες μέρες ύστερα από την μάχη των Βασιλικών, (στις δεκατρείς Ιουνίου του 1821), όπου νικήθηκαν οι Χαλκιδικιώτες που είχαν επαναστατήσει από τις 17 Μαΐου του ίδιου χρόνου. Στην μάχη εκείνη έπεσαν μαχόμενοι ηρωικά ο Καπετάν Χάψας (ως άλλος Λεω-

νίδας ή Αθ. Διάκος) και τα παλικάρια του. Ύστερα από αυτό οι μαχητές που διασώθηκαν, όπως και πλήθος από γυναικόπαιδα υποχώρησαν και πήγαν στην Κασσάνδρα. Οι πρόκριτοι και οι καπεταναίοι (οι Ιωάννης Χατζηχριστοδούλου, ο Αναγνώστης Γεωργίου, ο Δ. Ιωάννου, ο Μιχαλάκης, ο καπ. Μανώλης Ιωάννου, ο καπ. Γ. Καμπούρης, ο καπ.Ι. Γεωργίου, ο καπ. Κ. Καρατάσιος, ο καπ. Αθ. Κάψας, και άλλοι) προέβλεψαν πως ο Μπαϊράμ πασάς με το πολυάριθμο ασκέρι του θα επιτίθονταν και στην Κασσάνδρα. Και για το λόγο αυτό

έσκασαν το χαντάκι για να αποτελέσει ένα σοβαρό εμπόδιο στις επιθέσεις του εχθρού. Η αργοπορία των Τούρκων, οι οποίοι ασχολήθηκαν για κάμποσες μέρες με τις λεηλασίες, τους διωγμούς και τις πυρπολήσεις όλων των χωριών της Χαλκιδικής, τους έδωσε το χρόνο να προφτάσουν να ανοίξουν το χαντάκι, όπως το είχαν σχεδιάσει και αποφασίσει.

Πράγματι εκεί αντιμετώπι-

σαν με μεγάλη γενναιότητα και αυταπάρνηση όλες τις επιθέσεις του εχθρού και άντεξαν έως τις δεκατέσσερις του Νοεμβρίου, οπότε έπεσαν απέναντι στα πολυάριθμα και άγρια στίφη του εχθρού. Η παράδοση έχει διασώσει την μεγαλειώδη αντοχή των αγωνιστών και την τεράστια δυσκολία που συνάντησε εκεί ο εχθρός με το Δημώδες που λέει: **Ιφτά πασάδης πολιμούν την έρμη την Κασσάνδρα. Κανένας δεν την πάτισι, κανένας δεν την πήρι. Λουμπούτ πασάς την πάτησι, Λουμπούτ πασάς την πήρι...**

Πράγματι, είχε λυσσάξει ο Σουλτάνος με την σθεναρή, την απίστευτη αντοχή των Χαλκιδικιωτών αγωνιστών και άλλαξε τον έναν πασά του ύστερα από τον άλλον, ώσπου να πετύχει την πτώση της αντίστασής τους. Το πέτυχε με τον αιμοσταγή Μεχμετ Εμιν ή Εμπού Λουμπούτ πασά.

Η μέρα της ήττας εκείνης, η δεκάτη Τετάρτη Νοεμβρίου, ύστερα από επίμονες ενέργειες των σύγχρονων Χαλκιδικιωτών, καθιερώθηκε ως τοπική εθνική γιορτή ολόκληρης της Κασσάνδρας. Ποιρτάζεται κάθε χρόνο στην Ποτίδαια. Η μέρα αυτή όμως δεν είναι αφιερωμένη αποκλειστικά στην πτώση της αντίστασης και την ήττα των ηρωικών αγωνιστών στις Πόρτες, κυρίως είναι αφιερωμένη στο Χαλασμό της Κασσάνδρας που

Η μάχη στις Πόρτες (Ποτίδαια)

ακολούθησε. Ο Λουμπούτ πασάς, ύστερα από τη δύσκολη, αγωνιώδη και με μεγάλες απώλειες νίκη του, άφησε ανεξέλεγκτο, όπως το είχε υποσχεθεί, το άγριο ασκέρι του να κλέβει, να λεηλατεί, να σκοτώνει και να καίει τα σπίτια των χριστιανών. Μεγάλες μάχες και σφαγές έλαβαν χώρα στο χωριό Πίνακας, σε τοποθεσίες γύρω από τη Βάλτα (στην Πάνω χώρα και τα Φλωραίηκα), στα Παζαράκια και στις παραλίες, Σωλήνα, Ποσειδί και Χρούσω, όπου πανικόβλητο είχε τρέξει το πλήθος να προφτάσει να μπει στα ελάχιστα πλοία για να σωθεί. Και η παράδοση λέει:

*Τ' έχεις καημένε κόρακα και σκούζεις και φωνάζεις,
μην εδιψάς για αίματα, μην εδιψάς για λάσια;
Πέρασε απ' τα Κύπελα κι απ' την Απάνω Χώρα,
και σύρε στο Παλαϊκαστρο.*

Εκεί 'ναι τα αίματα, εκεί 'ναι και τα λάσια.

Και το άλλο:

*Κακό μεγάλο έγινε στη Χρούσω της Παλλήνης,
κακό μεγάλο έγινε, καταστροφή μεγάλη,
κλαίγαν μανάδες για παιδιά και τα παιδιά για μάνες.*

Ασφαλώς δεν διασώθηκαν μόνο αυτά, αλλά και πολλά άλλα, που δεν χωρούν στον περιορισμένο αυτό χώρο.

Δεκατρία χωριά και δεκαέξι μετόχια λεηλατήθηκαν και στη συνέχεια κήκαν ολοσχερώς στην Κασσάνδρα. Ο εχθρός όπου εύρισκε ζωντανούς τους σκότωνε, αν ήταν άρρωστοι και υπερήλικες, αν όμως ήταν νέοι ή νέες τους αιχμαλώτιζε. Δεν σεβάστηκαν ούτε τις εκκλησίες. Έκαψαν την εκκλησία, της Βάλτας, της Καλάνδρας και του Πολύχρονου μαζί με τους κατοίκους των χωριών, που είχαν μπει στην εκκλησία, ελπίζοντας

να σωθούν. Όσοι κάτοικοι σώθηκαν, πήγαν στο Άγιο Όρος, στα νησιά των Βόρειων Σποράδων, στην Εύβοια και στην Ηπειρωτική Ελλάδα. **Το ολοκαύτωμα είχε ολοκληρωθεί.** Για μήνες καπνοί ανέβαιναν στον ουρανό της από τα καμένα, ως θυμίαμα για τη θυσία των κατοίκων της, και για χρόνια τα μόνα ζωντανά που υπήρχαν εκεί ήταν τα κοράκια, οι σαύρες και τα φίδια. Η όμορφη και εύφορη Κασσάνδρα έμεινε **ακαλλιέργητη και έρημη για έξι περίπου χρόνια.** Τότε ο Σουλτάνος, για να μπορεί να εισπράττει πάλι φόρους, επέτρεψε με φερμάνι (που υπέγραψε στις 25 Ιουλίου 1827) να επιστρέψουν οι κάτοικοί της και να καλλιεργούν πάλι τα χωράφια τους.

Αυτός ήταν σε γενικές γραμμές ο Μεγάλος Χαλασμός της Κασσάνδρας το 1821. Η αντίσταση των Κασσανδρινών και λοιπών Χαλκιδικιωτών Αγωνιστών και γενικά η επανάσταση της Χαλκιδικής, είχε απασχολήσει τον τουρκικό στρατό στη Βόρεια Ελλάδα για έξι μήνες και είχε ως αποτέλεσμα την καθυστέρηση της καθόδου του στην Νότια Ελλάδα, όπου είχε ανάψει για τα καλά η επανάσταση. Δυστυχώς αυτή η μεγάλη προσφορά των Χαλκιδικιωτών, δεν είχε ανάλογη αναγνώριση από την Ελληνική Ιστορία. Ακόμη και ιστορικά συγγράμματα που εκδίδονται στις μέρες μας δεν αναφέρονται σ' αυτή τη μεγάλη θυσία και προσφορά των προγόνων μας, ενώ αναφέρουν και εμείς βέβαια αναγνωρίζουμε, τις θυσίες των Ελλήνων στα Ψαρά, στη Χίο, στην Κάσο, στο Σούλι, στο Μεσολόγγι και σε ολόκληρη την επαναστατημένη Ελλάδα. Δεν ήταν ισάξια προς τις θυσίες εκείνων, η θυσία της Κασσάνδρας;

ΧΑΛΚΙΔΙΚΙΩΤΗΣ Ο ΝΕΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Ο **Γιάννης Μόσχος** από το Πολύχρονο Κασσάνδρας, σκηνοθέτης και δημιουργός, αναδείχθηκε νέος Καλλιτεχνικός Διευθυντής του Εθνικού Θεάτρου, μετά από ανοιχτή διαδικασία εκδήλωσης ενδιαφέροντος και κατόπιν σχετικής γνωμοδότησης της ειδικής επιτροπής αξιολόγησης και επιλογής. Διαδικασία που ακολουθήθηκε για πρώτη φορά στην επιλογή του Καλλιτεχνικού Διευθυντή στο κορυφαίο θέατρο της χώρας.

Ο Γιάννης Μόσχος είναι διδάκτωρ Θεατρικών σπουδών του τμήματος Θεάτρου του Α.Π.Θ. και της Φαρμακευτικής σχολής του ίδιου Πανεπιστημίου. Έχει σκηνοθετήσει θεατρικά αναλόγια για το Εθνικό Θέατρο, το Διεθνές Ινστιτούτο Θεάτρου, το Γαλλικό Ινστιτούτο κ.ά. Έχει μεταφράσει και διασκευάσει πλήθος έργων.

Την περίοδο 2001-2004 ήταν Διευθυντής παραγωγής στο Θέατρο του Νότου (Αμόρε) ενώ την περίοδο 2003-2005 συνεργαζόταν στην καλλιτεχνική Διεύθυνση του ίδιου θεάτρου. Έχει συνεργαστεί με όλα σχεδόν τα θέατρα της χώρας και έχει διδάξει στο Α.Π.Θ. και σε άλλες θεατρικές σχολές.

Γονείς του είναι οι κ.κ. Μόσχος και Αναστασία Μόσχου, αμφότεροι ιατροί, επίλεκτα μέλη του Παγχαλκδικού με συχνή παρουσία σε όλες τις εκδηλώσεις του Συλλόγου.

Το Δ.Σ. του Παγχαλκδικού συγχαίρει τον κ. Γιάννη Μόσχο για την τοποθέτησή του στην θέση του Δ/ντή του Εθνικού Θεάτρου και εύχεται κάθε επιτυχία στο έργο του.

Η ΓΑΛΑΝΟΛΕΥΚΗ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ

ΜΑΡΙΑ ΓΡΙΒΑ

τ. Εκπαιδευτικός

Στην Ελλάδα στα χρόνια της σκλαβιάς.

*... Και θ' ακούσεις τη φωνή του Λυτρωτή.
Θα γδυθείς της αμαρτίας το ντύμα.
Και ξανά κυβερνημένη κι αλαφρή,
Θα σαλέψεις σαν τη χλόη, σαν το πουλί,
Σαν τον κόρφο το γυναικείο, σαν το κύμα.
Και, μη έχοντας, πιο κάτω, άλλο σκαλί
Να κατακυλήσεις, πιο βαθιά,
στον κακού τη σκάλα,
Για τ' ανέβασμα, ξανά, που σε καλεί,
Θα αισθανθείς να σου φυτρώνουν
Ω, χαρά, τα φτερά, τα φτερά
Τα πρωτινά σου, τα ΜΕΓΑΛΑ.*

Χρόνια και χρόνια, αγώνες, θυσίες και αίμα, έθρεψαν και θέριεψαν και γιγάντωσαν «τα φτερά τα πρωτινά σου τα μεγάλα» και φτερούγισες σ' όλης της γης τα πλάτη κι αγκάλιασες και στόλισες κι ομόρφυνες πολλών εθνών, μεγάλων και μικρών, τα εμβληματικά τους σύμβολα.

Στις 28 Οκτωβρίου, του 2021, η Γαλανόλευκη Ελληνοπούλα μας, διαλόγησε, σ' όλη την οικουμένη, πως, σε τούτο «το μικρό το αλωνάκι» στην Ελλάδα μας, «η μεγαλοσύνη δεν μετριέται με το στρέμμα. Με της καρδιάς το πύρωμα μετριέται και με το αίμα».

Κι είναι η Σημαία μας, ολόκληρη η Ελλάδα.

Είναι η Ιδέα της Ελεύθερης Πατρίδας. Είναι το φως που μας οδηγεί σ' όλους τους αγώνες της Ανεξαρτησίας και της Λευτεριάς. Σ' όλες τις ειρηνικές κατακτήσεις: Πνευματικές και ηθικές. Είναι το Ιερό πανί της Πίστης, του πολιτισμού, της προόδου, της Δημοκρατίας.

Στις 25 του Μάρτη του 1821, διακόσια χρόνια πριν, οι αποφασισμένοι να φέρουν τη Λευτεριά ή να πεθάνουν όλοι, σε ένα ιερό πανί δώσανε τον Ιερό τους όρκο.

Στο ιερό Λάβαρο της Αγίας Λαύρας. Αυτό ήταν η σημαία τους. Γιατί σημαία είναι και το λάβαρο αρχικά του ρωμαϊκού στρατού. Ο Μέγας Κωνσταντίνος το έφερε στο Βυζάντιο σαν βασιλική σημαία. Από αυτή προήλθαν τα λάβαρα των εκκλησιών που τα περιφέρομε στις λιτανείες και σε άλλες εκκλησιαστικές τελετές.

Κάθε αγώνας, κάτω από τη σκέπη μιας σημαίας ξεκινά. Τους καλεί κι όλοι λένε παρών. Έχει φωνή. Έχει δύναμη.

Μα τι είναι η σημαία;

Ένα κομμάτι ύφασμα είναι, που πάνω της ακουμπούν τα όνειρα, οι λαχτάρες, οι πόθοι, τα ιδανικά, οι οραματισμοί κάθε αγωνιστή, κάθε έθνους.

Έχουν διάφορα χρώματα ή παραστάσεις με ζωομορφους θεούς, με κάποιο αντικείμενο, ή «θυρεό» και είναι έμβλημα κράτους, οργάνωσης, σωματείου κλπ. Συνήθως έχουν σχήμα ορθογωνίου παραλληλογράμμου με τα εθνικά χρώματα της χώρας.

Ο εμβληματικός της ρόλος ανάγεται σε πολύ μακρινή εποχή. Στη Μυκηναϊκή, μόνο για το ναυτικό, από ύφασμα.

Στην αρχαιότητα, συνήθιζαν να χρησιμοποιούν αντί για σημαίες, εμβλήματα με ιερά κειμήλια, όπως η Κιβωτός της Διαθήκης για τους Εβραίους, ομοιώματα θεών για τους Αιγύπτιους και Ασσύριους. Για τους Πέρσες, υπάρχει μια πληροφορία, ότι στη μάχη της Ισσοῦ, είχαν παρόμοιες σημαίες με τις σημερινές, από τετράγωνο ύφασμα με άσπρο άλογο.

Οι Αρχαίοι Έλληνες δεν χρησιμοποιούσαν τέτοια σήματα. Είχαν, μόνο, στο ναυτικό, ένα είδος «επισείωνος». Μια στενή μακρόστενη ταινία, δηλαδή, που ήταν απλωμένη στον ιστό των πλοίων.

Οι Ρωμαίοι, αντί για πολεμικές σημαίες των λεγεώνων, χρησιμοποιούσαν ομοιώματα αετών, που τα στήριζαν πάνω σε κοντάρι. Είχαν και τα λάβαρα, που αργότερα έγιναν για τους Βυζαντινούς, βασιλικά λάβαρα, με εμβλήματα αετό και, μάλιστα, δικέφαλο ή σταυρό, τα αρχικά γράμματα του Ιησού ΧΡ ή ΙΧ, και άλλα.

Οι σημαίες όπως τις ξέρουμε, δημιουργήθηκαν στη Δύση, στους χρόνους του Μεσαίωνα.

Στην Ελλάδα, στην εποχή της Τουρκοκρατίας και κατά την έκρηξη της Επανάστασης, δεν υπήρχε ενιαίο σύμβολο, γι αυτό, στα χρόνια αυτά συναντάμε διάφορα είδη σημαιών, με χρώματα, μπλε, άσπρο, κόκκινο και μαύρο και εμβλήματα σταυρούς και εικόνες Αγίων. Ενδεικτικά: του Ρήγα Φεραίου, (1797), ήταν κόκκινη, λευκή και μαύρη, με το ρόπαλο του Ηρακλή και τρεις σταυρούς.

Στην εποχή αυτή, μια άλλη σημαία, πολεμική είναι το Φλάμπουρο. Χρωματιστή που κατέληγε σε δυο, τρεις ή και περισσότερες γλώσσες. Το όνομα του το χρωστά στα Βυζαντινά φλάμπουλα.

Στην επαναστατική αυτή περίοδο του 1821, έχουμε και το Μπαϊράκι. Είναι η σημαία των επίσημων κλέφτικων και αρματωλικών σωμάτων. Κι ο πιο αντρωμένος από το σώμα, ο σημαιοφόρος, είναι ο μπαϊρακτάρης.

Έτσι ξεκίνησε ο μεγάλος αγώνας. Με Λάβαρα, Φλάμπουρα και Μπαϊράκια. Μα...

*Ατρόμητοι, οι πρώτοι μας πατέρες,
σαν άκουσαν πως πόλεμος θα γίνει,*

να φτιάξουν μια σημαία αποφάσισαν.
 Με γνώμη, όμως, κακιά δεν συμφωνήσαν.
 Μα κει, που συλλογίζονταν σκυμμένοι,
 μ'ΟΛΑΣΠΡΗ φουστανέλα οι Ρουμελιώτες
 και με ΓΑΛΑΖΙΑ βράκα οι νησιώτες,
 πετιέται ένα αντρειωμένο παλικάρι.
 Τραβώντας το σπαθί απ' το θηκάρι,
 μια απ' τη ΦΟΥΣΤΑΝΕΛΑ κόβει λιζα
 κι από τη ΒΡΑΚΑ, κόβει ένα κομμάτι,
 και «Να, η σημαία μας» φωνάζει, «Νάτη»
 σταυρώνοντας, με μιας, τα δύο κομμάτια,
 εμπρός στα δακρυσμένα όλων μάτια.

Γαλάζιο και λευκό, λοιπόν, η σημαία μας που καθιερώνεται, για πρώτη φορά, με απόφαση της Α' Εθνικής Συνέλευσης της Επιδαύρου του 1822, το διάταγμα σήμερα ορίζει για την Ελληνική Σημαία, δύο τίτλους και δύο μορφές. Εθνική και Επίσημη.

Σήμερα η εθνική είναι η σημαία για όλες τις περιπτώσεις, εννιά λωρίδες. Πέντε γαλάζιες, που στο υφάδι της, η κάθε μια, έχει πλεγμένη μια συλλαβή από τη λέξη ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, και τέσσερις άσπρες Η ΘΑΝΑΤΟΣ, αντίστοιχα. Στην επάνω αριστερή γωνία της, σε γαλάζια βάση, ο λευκός σταυρός.

Για τις στρατιωτικές δυνάμεις, πεζικό, αεροπορία, ναυτικό, πολεμικό και εμπορικό, όπως και στα άλλα κράτη, οι σημαίες, είναι διαφόρων ειδών.

Για το δικό μας πεζικό π.χ. οι σημαίες είναι σχεδόν τετράγωνες, γαλάζιο με λευκό σταυρό και περιμετρικά κρόσσια στο χρώμα του χρυσού. Στη μέση έχουν εικό-

να του Αγίου Γεωργίου.

Ο σταυρός συμβολίζει την χριστιανική πίστη. Τα κρόσσια τις ψυχές των Ελλήνων που την έχουν ποτίσει με αίμα στους αγώνες για την Ελευθερία. Το γαλάζιο της χρώμα, τον ουρανό και την αφροκυματούσα θάλασσα. Και τα δυο μαζί ολόκληρη την ηλιόχαρη πατρίδα μας.

*Σημαία μας, αγάπη γαλανή
 Ποιος τ' όλπιζε, στ' αλήθεια, να μπορέσει,
 σ' ένα γαλάζιο και λευκό πανί,
 να κάνει την Πατρίδα να χωρέσει;*

200 χρόνια έχουν περάσει από τότε. Κι η Γαλανόλευκη κυματίζει στη στεριά, στον ουρανό και στη θάλασσα.

«Στα κάστρα τα ψηλά, στα σύννεφα κυλά και στα γοργά καράβια μας»

Έχει ζήσει τις χαρές της νίκης και του θριάμβου.

Τις λύπες του χαμού και της συμφοράς. Μα πάντοτε ήταν, είναι και θα είναι το σύμβολο της ακατάβλητης Ελληνικής ψυχής, του ηρωισμού και της Ελευθερίας.

Φάρος φωτεινός για όλους τους λαούς η Ελλάδα μας. Η γεωγραφική της θέση και το ψυχικό της σθένος τη γεμίζουν με μια μυστική αποστολή και ευθύνη που επέδρασε και επιδρά, θεμελιακά στην τύχη της Πατρίδας μας και του κόσμου όλου. *Και αναρωτιέται με θαυμασμό ο Ε. Μύλλερ:*

*Χωρίς Ελευθερία τι θάσουν τάχα Ελλάδα;
 Χωρίς ΕΣΕΝΑ ΕΛΛΑΔΑ,
 Τι θάταν πάλι ο κόσμος!!!*

ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ ΣΕ ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ

Συνεχίστηκαν οι δραστηριότητες των Εθελοντών Αφύτου και το 2021 σε συνεργασία με την Κοινότητα Αφύτου.

Μια πρωτοβουλία που ξεκίνησε το 2018 με σκοπό την ανάδειξη του Πολιτισμού της Αφύτου, την Αρχαία Ιστορία, τη διατήρηση του παραδοσιακού οικισμού και την αισθητική βελτίωση διαφόρων χώρων.

Οι δράσεις το τρέχον έτος περιλαμβάνουν:

1. Ανάπλαση του παλαιού υδραγωγείου.
2. Ανάπλαση της Αρχαίας πηγής ΜΠΑΜΠΑΚΙΛΕΤ.
3. Ανάπλαση στο εκκλησάκι της Αγίας Ειρήνης.
4. 70 ζωγράφοι απ όλη την Ελλάδα ζωγράφισαν την αρχαία ιστορία της Αφύτου και συνεχίζουν με το Πολιτιστικό Μονοπάτι.
5. Δημιουργήθηκε χάρτης με όλα τα ιστορικά και ενδιαφέροντα σημεία του χωριού. Σε κάθε σημείο θα υπάρχει ένα σταντ που θα εξηγεί την ιστορικότητά του. Τέλος συνεχίζεται η δράση Ζωγραφική σε τενεκέδες του χωριού. Το θέμα φέτος είναι προσωπογραφίες Ελλήνων ποιητών, λογοτεχνών, ηθοποιών. (Φωτ. σελ. 27)

Το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού συγχαίρει τους Εθελοντές Αφύτου και τον πρόεδρό τους, γλύπτη κ. Βασίλειο Παυλή για τις σπουδαίες δραστηριότητές τους.

ΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΤΟΥ 1912

ΓΙΩΡΓΟΣ Ι. ΖΩΓΡΑΦΑΚΗΣ

τ. Εκπαιδευτικός - Συγγραφέας

Στις 2 Νοεμβρίου 1912, στα πλαίσια των Βαλκανικών Πολέμων, μετά τις μάχες του Σαρανταπόρου, των Γιαννιτσών και την κατάληψη – απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης, ο Ελληνικός Στρατός στράφηκε προς την ενδοχώρα της Θεσσαλονίκης, για να επεκτείνει την κατοχή του, προλαμβάνοντας, όσο του ήταν δυνατόν τους Βουλγάρους, οι οποίοι ήταν φυσικό να προσπαθούν να κάνουν το ίδιο. Έτσι έφτασε στον Πολύγυρο το 1ο Ανεξ. Τάγμα Κρητών και ο Διοικητής του, Γεώργιος Κολοκοτρώνης, ανακοίνωσε την ιστορική Προκήρυξη της απελευθέρωσης της Χαλκιδικής (δες στο τέλος του κειμένου).

Για να θυμηθούμε την σημαντική αυτή επέτειο, την οποία ελάχιστα θυμούμαστε, δημοσιοποιώ δυο σελίδες από το βιβλίο μου «ΚΡΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ», (σελ. 133-135) όπως και την ιστορική Προκήρυξη της απελευθέρωσης, του Γεωργίου Κολοκοτρώνη.

«Κατάληψη ενδοχώρας Θεσσαλονίκης

Με την κατάληψη και απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης, και μάλιστα αναιμάκτως, είχε επιτευχθεί ο σημαντικότερος στόχος για την Ελλάδα. Οι Βούλγαροι έχασαν έναν από τους κύριους στόχους τους, - ο άλλος ήταν η κατάληψη όσο το δυνατόν μεγαλύτερης έκτασης της Μακεδονίας και η έξοδος στο Αιγαίο, αν όχι από την περιοχή της Θεσσαλονίκης, τουλάχιστον από την περιοχή της Καβάλας.

Αμέσως, λοιπόν, μετά την εδραίωση της ελληνικής παρουσίας στη Θεσσαλονίκη, ο αρχιστράτηγος προώθησε στρατιωτικά τμήματα, για να καταλάβουν περιοχές της ενδοχώρας. Ένα απ' αυτά τα τμήματα ήταν το 1ο Ανεξάρτητο Τάγμα Κρητών, του Γεωργίου Κολοκοτρώνη, εγγονού του Θεόδ. Κολοκοτρώνη, το οποίο, ύστερα από εντολή του Αρχιστρατήγου Κωνσταντίνου και ανάλογη εντολή του Μεράρχου της 7ης Μεραρχίας Σωτίλη, έσπευσε προς τη Χαλκιδική, την οποία απελευθέρωσε στις 2 Νοεμβρίου 1912, ενώ ένας ουλαμός του τάγματος, όδευε ταχέως δια του Χολομώντα, για να φτάσει στο Άγιον Όρος πριν από τους Βουλγάρους, την κατοχή του οποίου, για λόγους θρησκευτικού συμβολισμού αλλά και πολιτικής σκοπιμότητας, επεδίωκαν και οι Βούλγαροι, μετά μάλιστα την απώλεια της Θεσσαλονίκης. Την ιστορική Προκήρυξη της απελευθέρωσης της Χαλκιδικής, υπογράφει και ανακοινώνει, από τον Πολύγυρο, «εν ονόματι του βασιλέως των Ελλήνων» και ως «στρατιωτικός δ/τής Χαλκιδικής», «προς άπαντας τους κατοίκους των χωριών και κωμοπόλεων Χαλκιδικής και Αγίου Όρους», ο

δ/τής του Τάγματος Κρητών, Γεώργιος Κολοκοτρώνης (εγγονός του Θεόδ. Κολοκοτρώνη), στις 2 Νοεμβρίου 1912. (Ολόκληρη η προκήρυξη παρακάτω). Ανάλογη προκήρυξη υπογραφόταν, προφανώς, από τους δ/τές των μονάδων σε όλα τα καταλαμβανόμενα μέρη.

Επειδή όμως η πορεία, πεζή, του ουλαμού προς το Όρος απαιτούσε εύλογο χρόνο, με πρωτοβουλία του Ναυτικού, ύστερα από αίτημα του αρχιστρατήγου, ισχυρή μοίρα του πολεμικού ναυτικού, αποτελούμενη από τη ναυαρχίδα του στόλου, το θρυλικό θωρηκτό «Αβέρωφ» και τα αντιτορπιλικά «Πάνθηρ», «Ιέραξ» και «Θύελλα», κατέπλευσε στο λιμάνι του Αγ. Όρους Δάφνη, όπου αποβίβασε λόχο πεζοναυτών και ύψωσε την ελληνική σημαία, ενώ τμήμα του λόχου ανήλθε στις Καρυές, όπου ύψωσε την ελληνική σημαία στο εκεί διοικητήριο. Και το Άγιον Όρος ήταν πλέον ελεύθερο και κάτω από ελληνική εξουσία και διοίκηση, ενώ οι Βούλγαροι, απογοητευμένοι, δεν επιχείρησαν καν να κατευθυνθούν προς το Όρος. Αυτά έγιναν την ίδια ημέρα της απελευθέρωσης της Χαλκιδικής, στις 2 Νοεμβρίου 1912. Την απελευθέρωση του Όρους πληροφορήθηκε, από αγγελιοφόρο του Τάγματος, ο ουλαμός του Αλεξάκη, στην Ιερισσό, οπότε και επέστρεψε, κατόπιν εντολής του Γ. Κολοκοτρώνη, στον Πολύγυρο, όπου και η έδρα του Τάγματος Κρητών.

Πρέπει να τονιστεί και πάλι εδώ, ότι τόσο η Χαλκιδική, όσο και άλλα μέρη της ενδοχώρας της Μακεδονίας, ήταν ουσιαστικά ελεύθερα, όταν έφταναν εκεί τα ελληνικά στρατεύματα, και αυτό γιατί –όπως και αλλού τονίσαμε, δες σελ. 121 - είχαν ετοιμαστεί από την Αθήνα και είχαν σπεύσει στις περιοχές αυτές, λίγο πριν την έναρξη του πολέμου, τα τμήματα των Προσκόπων, τα οποία ήταν ουσιαστικά οι προ ελαχίστων ετών εκεί δράσαντες Μακεδονομάχοι, ενισχυόμενα από εντόπιους εθελοντές. Τα τμήματα αυτά των Προσκόπων είχαν εξουδετερώσει τα τουρκικά στρατιωτικά –αστυνομικά τμήματα, αλλά και είχαν εκδιώξει τους εκπροσώπους της τουρκικής εξουσίας. Σκοπός της δράσης των Προσκόπων ήταν, αφ' ενός να βοηθήσουν τα επερχόμενα τμήματα των ελληνικών στρατευμάτων, αλλά και να προλάβουν την άφιξη των Βουλγάρων, κατοχυρώνοντας κατά κάποιο τρόπο εκεί την ελληνική κατοχή. Οπωσδήποτε, εξαιτίας της δράσης αυτής των Προσκόπων, αλλά και γιατί πλέον η ενδοχώρα για τους Τούρκους δεν είχε πρακτική αξία και σημασία γι' αυτούς είχε πλέον μόνον η πόλη της Θεσσαλονίκης, ιδιαίτερα μετά την ήττα τους στα Γιαννιτσά, ο Ταξίν πασάς είχε καλέσει τις εκτός Θεσσαλονίκης τουρκικές

φρουρές, αλλά και τους εκπροσώπους της τουρκικής διοίκησης, να αποχωρήσουν από τις περιοχές τους και να συγκεντρωθούν στη Θεσσαλονίκη.

Ωστόσο, σε πολλές περιοχές, ακόμα και στον κοιντό της Θεσσαλονίκης Λαγκαδά, υπήρξαν μονάδες κατοχής τόσο του ελληνικού όσο και του βουλγαρικού στρατού, αφού έφταναν σχεδόν συγχρόνως τα ελληνικά και τα βουλγαρικά στρατεύματα. Η έλλειψη συμ-

φωνίας για τις περιοχές κατοχής της Μακεδονίας από τους συμμάχους τότε ελληνικό και βουλγαρικό στρατό – η οποία φυσικά ήταν αδύνατο να υπάρξει από πριν, με τις γνωστές συνθήκες του Μακεδονικού Αγώνα – δημιουργούσε μια κατάσταση «συμμαχικής αντιπαλότητας», η οποία ήταν φανερό ότι δεν θα λυνόταν παρά μόνον με τα όπλα, όπως άλλωστε έγινε σύντομα, με τον 2ο Βαλκανικό Πόλεμο...»

Η Προκήρυξη απελευθέρωσης της Χαλκιδικής

Προς άπαντας τους κατοίκους των χωρίων και κωμοπόλεων
Χαλκιδικής και Αγίου Όρους

Εν ονόματι του Βασιλέως Γεωργίου του Α΄ καθιστώ υμίν γνωστόν ότι άπαντα τα καταληφθέντα μέρη υπό του Ελληνικού Στρατού, αδιακρίτως εθνότητος και θρησκείματος, υπάγονται εφεξής υπό τους Ελληνικούς Νόμους, κατά τους οποίους θέλουσι απολαμβάνει ισονομίας και προστασίας τιμής, ζωής και περιουσίας.

Οι Μουχτάρηδες θέλουσιν εκτελεί τα καθήκοντα των Δημάρχων μέχρις ενεργείας εκλογών, αφού προηγουμένως ομόσωσι τον νενομισμένον όρκον εις τον συνταγματικόν Βασιλέα των Ελλήνων.

Εν Πολυγύρω τη 2α Νοεμβρίου 1912
Ο Στρατιωτικός Διοικητής Χαλκιδικής
Γεώργιος Κολοκοτρώνης, Ταγματάρχης

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΑΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821

Η Στέγη Γραμμάτων «Κωστής Παλαμάς» και ο σύνδεσμος Φιλολόγων Περιοχής Πατρών σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Πατρών οργάνωσαν διεθνές διαδικτυακό Συνέδριο από 15 – 17 Οκτωβρίου με τίτλο: «ΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ 1821».

Το Συνέδριο περιελάβανε τους παρακάτω θεματικούς άξονες:

- Ελληνική Επανάσταση και Διαφωτισμός. - Ελληνική Επανάσταση και Γλώσσα.
- Ελληνική Επανάσταση: Πηγή έμπνευσης στη Λογοτεχνία. - Ελληνική Επανάσταση και Εκπαίδευση.

Στο Συνέδριο έλαβαν μέρος ως εισηγητές η **κ. Ζαφειρούλα Μυλωνά**, Masterin HRM, **Διευθύντρια Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Χαλκιδικής** και ο **κ. Χρήστος Φυλαχτός**, **δάσκαλος, συγγραφέας, του Δημοτικού Σχολείου Ζερβοχωρίων** με θέμα: «Η Επανάσταση στη Χαλκιδική το 1821: Οι μαθητές, σε ρόλο ερευνητή, ανακαλύπτουν την ιστορία του τόπου τους».

Στόχος της εισήγησης η ανάδειξη του αγώνα στη Χαλκιδική σε διεθνές Συνέδριο και η παρουσίαση σχετικού προγράμματος τοπικής ιστορίας που πραγματοποιήθηκε στην ΣΤ΄ Τάξη του Δημοτικού Σχολείου Ζερβοχωρίων. Οι μαθητές, σε ρόλο ερευνητή, ήρθαν σε επαφή με πρωτότυπες πηγές (επιστολή Υψηλάντη προς τον Εμ. Παπά, επιστολή του Εμπού Λουμπούτ προς τους υπερασπιστές της Κασσάνδρας, επιστολή του Μπαϊράμ Πασά) και δευτερογενείς πηγές (άρθρα, βιβλία, απομνημονεύματα, συνέντευξη αυτόπτη μάρτυρα στην εφημερίδα ΚΡΑΤΟΣ το 1904). Επεξεργάστηκαν τις πηγές, έκαναν υποθέσεις, κατέληξαν σε συμπεράσματα και συμπλήρωσαν φύλλα εργασίας. Αναβίωσαν έθιμα της περιοχής που αναφέρονται στο ξεσηκωμό.

Το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού συγχαίρει τους παραπάνω εκπαιδευτικούς για την συμμετοχή τους στο συνέδριο. Πιστεύουμε ότι συντέλεσαν να γίνει γνωστή σε ευρύτερο χώρο η Επανάσταση της Χαλκιδικής το 1821 και η συμβολή της στην έκβαση του Απελευθερωτικού Αγώνα.

Ν. ΔΕΑΣ, Ο ΕΞ ΟΡΜΥΛΙΑΣ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ (1917 - 1922)

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Ε. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ

Ομότ. Καθηγητής Α.Π.Θ.

Καθηγητής Πανεπιστημίου Λευκωσίας

Ο Ν. Δέας, άγνωστος, ίσως, στους νεώτερους, υπήρξε διακεκριμένος εθνικός, κατά κυριολεξίαν, άνδρας. Μνήμης εγκώμιον γράφεται η παρούσα μελετούλα σε συνεργασία με τον αγαπητό μου Παγγαλκιδικό Λόγο. Πριν από την ανάπτυξη της μικρής πτυχής της εθνικής δράσης του, παραθέτω μερικά σύντομα βιογραφικά του. Είχε γεννηθεί στην Ορμύλια το 1898 από τον πατέρα του Γ. Ξουζαφείρη και την Αικατερίνη Δέα από τον Πολύγυρο, το επώνυμο της οποίας έλαβε μετά τον θάνατο του πατέρα του. Σπούδασε στη Σχολή Γεωμετρών (Τοπογράφων) της Θεσσαλονίκης και ως σπουδαστής κατατάχθηκε στη Μερραρχία Κρητών της Εθνικής Άμυνας, πολέμησε κατά των Βουλγάρων στη φονική μάχη του Σκρα (Οκτώβριος 1918), έλαβε μέρος στην ατυχή Ουκρανική Εκστρατεία (1919, Φεβρ.- Μάιος) και από την Ουκρανία βρέθηκε, έφεδρος πλέον αξιωματικός, στη Μ. Ασία, τη Σμύρνη και τη Μαγνησία. Στις 25 Απριλίου 1921 μετείχε στη μάχη του Ντεμίρ Καπού (19 - 20 Ιουν. 1920). Στις 15 Οκτωβρίου 1921 ήταν, ήδη, διοικητής λόχου, οπότε μετατέθηκε στη Θεσσαλονίκη, όπου συνάντησε τον φρούραρχό της συνταγματάρχη Αλεξάκη, τον απελευθερωτή της Χαλκιδικής. Στη Θεσσαλονίκη εκπαιδεύτηκε ως παρατηρητής - πυροβολητής και αμέσως μετά επανήλθε στη Μ. Ασία ως διοικητής Μοίρας αεροπλάνων τύπου Breguet. Μία από τις αποστολές του αυτές αποτελούν αντικείμενο της παρούσης μελέτης. Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, βενιζελικός το φρόνημα, μετείχε στην Επανάσταση Πλαστήρα - Γονατά στη Μυτιλήνη - Χίο. Λίγο αργότερα, με κουμπάρο τον Πλαστήρα, με τον οποίο τον συνέδεε βαθιά φιλία, παντρεύτηκε την Ευθαλία, που είχε γνωρίσει στη Σμύρνη, με την οποία απόκτησε δύο γιούς, τον Γιώργο και τον Κώστα. Μετά την αποστράτευσή του συνέχισε τις σπουδές του στην Παιδαγωγική Ακαδημία και το 1936 εξελέγη βουλευτής Χαλκιδικής, βουλευτικά καθήκοντα που δεν ανέλαβε λόγω της δικτατορίας Μεταξά. Κατά την Κατοχή ανέπτυξε αντιστασιακή δράση. Η πολιτεία τον τίμησε με μετάλλια ανδρείας. Κατ' αξίαν. Πέθανε το 1988 σε ηλικία 90 ετών.

Πολλά από τα παραπάνω αντλήθηκαν από ανάρτηση του κ. Γ. Ζωγραφάκη, www.xalkidiki.politiki.gr, όπου και παρουσίαση του βιβλίου του Δέα, *Μεσουράνημα και Συντρίμμια*, εκδ. Ατέρμων, Αθήνα 1976.

Το 1928 στο περιοδικό Στρατιωτική Επιθεώρησις

δημοσιεύτηκε πολυσέλιδο κείμενο του Ν. Δ. με τον τίτλο *Μεσουράνημα και Συντρίμμια*, όπου γράφει μία περιπέτειά του στη Μικρασιατική Εκστρατεία και την οποία συμπεριέλαβε στο εκ 500 περίπου σελίδων ομότιτλο βιβλίο του, το οποίο κυκλοφορήθηκε μετά από 50 περίπου χρόνια, το 1976, από τις εκδόσεις Ατέρμων. Ως το 1976 δεν γνωρίζαμε το πραγματικό του όνομα, όσοι δηλ. γνωρίζαμε το συγκλονιστικό κείμενό του του 1928. Το βιβλίο αυτό είναι σπάνιο και είν' αλήθεια ότι δεν μπόρεσα να το συμβουλευτώ, αρκεσθείς στά όσα περιληπτικά εξέθεσε ο κ. Γ. Ζωγραφάκης. Περιορίζομαι, ως εκ τούτου, στα όσα έγραψε ως Ν. Δ. ο Ν. Δέας το 1928, όταν, ακόμη τα περιγραφόμενα απ' αυτόν γεγονότα ήσαν τόσο πρόσφατα. Μαζί και τραγικά.

Γράφει ο Ν. Δέας: Στις 2 Ιουλίου του 1921 στις 5 το πρωί ήταν στο αεροδρόμιο του Ουσάκ και έλαβε την διαταγή να πετάξει, με τον υπολοχαγό Μάρακα, πάνω από τις τουρκικές γραμμές, που είχαν καθηλώσει επί τριήμερο τον ελληνικό στρατό που προήλυνε προς την Κιουτάχεια. Σκοπός της αποστολής ήταν να βομβαρδίσουν κάθε εχθρική συγκέντρωση που οι δύο αεροπόροι θα έβλεπαν από ψηλά. Η περιγραφή του Δέα είναι συγκλονιστική: βλέπουν τα τουρκικά χαρακώματα, τα κανόνια, τις επιθέσεις των ευζώνων και των Ελλήνων στρατιωτών του Β'Σ.Σ., τις τουρκικές φάλαγγες που τους πλησίαζαν και που οι δύο Έλληνες αεροπόροι τις βομβάρδισαν και τις αποδεκάτισαν. Είδαν ένα βράχο, κοφτερό σαν μαχαίρι, που έμοιαζε ηφαιστειο από τους καπνούς των πυροβόλων, τους τσολιάδες που τον είχαν καβαλήσει και ξετρύπωναν τον εχθρό μες από τα χαρακώματά του. Ύστερα, οι δύο αεροπόροι, γράφει ο Δέας, πέταξαν προς τον δρόμο Τζεντίτζ - Κιουτάχειας, απόσταση 50 χιλιομέτρων, εξουδετέρωσαν τουρκική φάλαγγα με τα πολυβόλα τους, ώσπου, καθώς είχαν κατεβεί χαμηλά, αντελήφθησαν ότι το αεροπλάνο τους είχε χτυπηθεί από κάτω και σιγά - σιγά έπεφτε. Με τρόπο είδαν τους Τούρκους να τρέχουν προς το μέρος που υπολόγιζαν ότι θα έπεφτε. Τους έλουσε, γράφει, κρύος ιδρώτας. Ο βοριάς τους λυπήθηκε και έσπρωξε το αεροπλάνο προς τις ελληνικές γραμμές. Το αεροπλάνο έγινε συντρίμμια και τους δύο αεροπόρους περισυνέλεξε ο ελληνικός στρατός. Από την Κιουτάχεια, που καταλήφθηκε δύο μέρες αργότερα, οι δύο αεροπόροι πήραν τον δρόμο προς το Ουσάκ, όπου ήταν η αεροπορική μας βάση. Η από-

σταση Κιουτάχεια – Ουσάκ είναι περίπου 150 χιλιόμετρα. Κατάκοποι, όπως ήσαν, διανυκτέρευαν στο χωριό Τσαβδάρ – Χισάρ, που απέχει από την Κιουτάχεια 10 - 15 χιλιόμετρα. Ο Ν. Δέας μένει έκπληκτος από τις ελληνικές και ρωμαϊκές αρχαιότητες του χωριού. Δεν γνώριζε, ασφαλώς, τότε, το 1921, ούτε γράφοντας το κείμενό του το 1928, ότι πρόκειται για τους αρχαίους Αζανούς, με μεγάλη ιστορία κατά την αρχαιότητα, την ελληνική και ρωμαϊκή, που φτάνει ως τους Χριστιανικούς χρόνους. Είδε, ο Ν. Δέας, το γράφει, άλλωστε, τις αρχαιότητες, για τις οποίες έγραψαν αργότερα Γερμανοί αρχαιολόγοι, την περίοδο 1926 - 2011 και από το 2011 συνάδελφοί τους Τούρκοι. Ο ενδιαφερόμενος αναγνώστης μπορεί σήμερα, με τη βοήθεια της τεχνολογίας, να γνωρίσει τις αρχαιότητες των Αζανών, του σημερινού Çavdar Hisar. Ο συνάδελφος Γ. Α. Πίκουλας, *Η άγνωστη Μικρά Ασία, ταξιδιωτικές αναμνήσεις*, εκδ. Ανάβαση, Αθήνα 2016, 545 - 554 γράφει για τους αρχαίους Αζανούς, με πλούσιο φωτογραφικό υλικό. Στο χωριό αυτό ο Νίκος Δέας έμεινε δύο μέρες, 2 - 3 Ιουλίου 1921. Ένας στενός δρόμος τον οδήγησε προς τις αρχαιότητες. Έκπληκτος απ' όσα είδε, γράφει στο ημερολόγιό του: *Η Αθήνα ήλθε εδώ ή το χωριουδάκι στην Αθήνα;* Καταγράφει, ωστόσο, τις αρχαιότητες, μέχρι και δυο - τρεις επιγραφές. Τόσο τον εντυπωσίασαν! Μα πιο πολύ τον εντυπωσίασαν οι ναοί του Διός και της Κυβέλης, ιδίως ο πρώτος. Εκεί, σ' ένα περίπατό του στο έρημο χωριό, γνωρίστηκε με τον μπάρμπα Αντώνη, ένα δυστυχημένο γεροντάκι, από το κοντινό Γεντίζ Νταγ. Ο μπάρμπα Αντώνης του διηγήθηκε όσα υπέστη το βράδυ της Μ. Παρασκευής του 1920, όταν μαζί με άλλους συγχωριανούς του, υπέστη τα μύρια όσα από τους Τούρκους στην πορεία θανάτου προς την Κιουτάχεια, τους εξευτελισμούς από τους Τούρκους χωρικούς, τον θάνατο των ανήμπορων. Υπολογίζεται ότι διήνυσαν 150 χιλιόμετρα μαρτυρίου, ώσπου έφτασαν στο Çavdar Hisar, όπου τους περίμεναν νέα βασανιστήρια και ήσαν πέρα από κάθε φαντασία όσα υπέστη μία γνωστή του μπάρμπα Αντώνη οικογένεια, που οι Τούρκοι του χωριού, αφού την περιέφεραν στους δρόμους, την έκλεισαν στο υπόγειο του ναού του Διός. Τους γονείς και τα δύο κορίτσια. Το τρίτο το είχε πάρει ένας Τούρκος στο χαρέμι του. Θαμμένοι ζωντανοί. Τη νύχτα οι φωνές τους γίνονταν πιο σπαρακτικές. Από το σκοτεινό υπόγειο – σπήλαιο ζητούσαν νερό – νερό και ακούγονταν τα παρακάλια ανακατεμένα με τις φωνές των παιδιών «πατέρα», «μητέρα». Κι αν βρισκόταν κανένας φιλεύσπλαχνος Τούρκος, φοβόταν να πλησιάσει το σπήλαιο. Το τρίτο κορίτσι κατόρθωσε να δραπετεύσει, κι ακούγοντας τις φωνές των δικών του, έτρεξε στο σπήλαιο κι άρχισε να γκρεμίζει τις πέτρες που έφραζαν της είσοδό του. Δεν πέρασαν λίγα λεπτά κι εμφανίστηκαν οι Τούρκοι δήμιοί τους, την άρπαξαν και την έδεσαν σ' ένα στύλο στην

είσοδο του σπηλαίου. Οι τέσσερις έγκλειστοι, γονείς και αδελφές, φώναζαν κι ακούγονταν έξω με παράπονο και κλάμα. Η Μαρία, ύστερα από δύο μέρες, έπαψε να απαντά στα κλάματα των γονιών και αδελφών. Ύστερα από μέρες οι Τούρκοι έβγαλαν τα τέσσερα κορμιά από τό σπήλαιο, σκελετωμένα, έλυσαν τη Μαρία από τον στύλο, με το κορμάκι της μισοφαγωμένο από τα σκυλιά και τα πέταξαν στο διπλανό ποτάμι τον Πέγκαλα. Ο αναγνώστης θα αντιλήφθηκε ότι όλα αυτά συνέβαιναν στον ναό του Διός. Τα παραπάνω γεγονότα έλαβαν χώραν, πριν ο ελληνικός στρατός καταλάβει τα μέρη τούτα της Κιουτάχειας στις αρχές Ιουλίου του 1921. Κατά συνέπεια, όλα όσα διηγήθηκε ο μπάρμπα Αντώνης στον Ν. Δέα έγιναν πριν την 20 Οκτωβρίου 1920, όταν το Γεντίζ (Τζεντίζ) κατέλαβαν, μετά σκληρές μάχες, ο Πλαστήρας με τον Κονδύλη, κι όταν βρέθηκε σε αυτά ο Δέας και ο μπάρμπα Αντώνης, ιδίως στο Çavdar Hisar, τα μέρη αυτά ήσαν υπό ελληνική κατοχή, που κράτησε ως τα μέσα Αυγούστου 1922, τη Μεγάλη δηλαδή Καταστροφή.

Ο Ν. Δέας, μετά από αυτά τα τραγικά που άκουσε, επέστρεψε στη μονάδα του, στην αεροπορική δηλαδή βάση του Ουσάκ και συνέχισε τις αποστολές του, ώσπου ήλθε η αναπάντεχη υποχώρηση του ελληνικού στρατού, μετά την πτώση του Αφιόν Καραχισάρ την 13 Αυγούστου 1922, και την, σχεδόν, διάλυση της μέχρι εκείνη τη μέρα, ένδοξης Ελληνικής Στρατιάς. Απ' εκείνη τη μέρα, τα Α' και Β' Σώματα στρατού υποχωρούσαν με κατεύθυνση προς το Ουσάκ, μέσω του οχυρωμένου Τουμπλού Μπουνάρ, όπου θα συναντούσαν τον στρατηγό Αθ. Φράγκου, διοικητή του Νοτίου Συγκροτήματος, για να αντιμετωπίσουν ενωμένοι τον κεμαλικό στρατό. Δεν έφτασαν ποτέ κι ούτε τον συνάντησαν. Ο Ν. Δέας με το αεροπλάνο του έβλεπε από ψηλά την τραγική υποχώρηση, πρόσεχε την περικύκλωση των δύο Σωμάτων από τον Κεμάλ και ειδοποίησε, με ερματισμένο φάκελο, τον κίνδυνο που διέτρεχαν. Τον φάκελο παρέλαβε ο διοικητής της 13ης Μεραρχίας Μιλτ. Καϊμπαλής, που βρισκόταν κοντά στους δυστυχείς στρατηγούς Ν. Τρικούπη, διοικητή του Α' Σ.Σ. και Κίμωνα Διγενή του Β' Σ.Σ., που συνάντησε απομονωμένους και απελπισμένους στο χωριό Ουλουτζάκ, κοντά στο Ουσάκ, και τους τον παρέδωσε. Ήταν πλέον αργά. Την 20 Αυγούστου, το απόγευμα, οι τρεις, Τρικούπης, Διγενής, Καϊμπαλής, θα παραδοθούν στον Κεμάλ υπό τις ύβρεις και κατάρεις των στρατιωτών τους. Η παράδοσή τους με χιλιάδες στρατιωτών. Οι στρατηγοί δεν παραδίδονται. Αυτοκτονούν. Είχε προηγηθεί η αιχμαλωσία των διοικητών Δημ. Δημαρά της 4ης Μεραρχίας και Περ. Καλλιδόπουλου της 12ης Μεραρχίας την 19 Αυγούστου, οι μάχες του Σάλκιοϊ και Αλή Βεράν (17 Αυγούστου 1922).

συνέχεια στη σελίδα 34

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΓΛΥΠΤΗ ΒΑΣΙΛΗ ΠΑΥΛΗ ΕΜΠΝΕΥΣΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΤΟ 1821

Τα έργα δωρήθηκαν στην Κοινωφελή Επιχείρηση του Δήμου Κασσάνδρας

Οπλισμένοι καλόγηρος που τονίζει την συμμετοχή της εκκλησίας στον αγώνα

Τα χωριά της Κασσάνδρας πριν τον Χαλασμό.
Πολλά δεν ξανακατοικήθηκαν

Η Σημαία της Επανάστασης
και πολεμιστές

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ ΑΦΥΤΟΥ (ρεπ. σελ. 22)

Πίνακες εμπνευσμένοι από την αρχαία Άφυτο

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΗΝ Ν. ΤΡΙΓΛΙΑ – Η ΤΕΧΝΗ ΓΕΝΝΑΕΙ ΤΕΧΝΗ (ρεπ. σελ. 44)

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΕ ΔΗΜΟΥΣ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Στην Ποτίδαια. Επαίτιος του Χαλασμού της Κασσάνδρας (ρεπ. σελ. 43)

Κατάθεση στεφάνου στο μνημείο του Χαλασμού στην Ποτίδαια από τον Αντιπρόεδρο του Παγχαλκιδικού

Εορτασμός της Απελευθέρωσης της Ιερισσού το 1912 (ρεπ. σελ. 44)

Εορτασμός της Απελευθέρωσης της Αρναίας το 1912 (ρεπ. σελ. 44)

ΑΔΕΛΦΟΠΟΙΗΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ – ΣΕΡΡΩΝ (ρεπ. σελ. 45-46)

Οι Δήμαρχοι κ. Αναστασία Χαλκιά και Αλέξανδρος Χρυσάφης υπογράφουν την αδελφοποίηση στην πλατεία Ελευθερίας της Κασσάνδρειας

Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ 28ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2021 ΣΕ ΔΗΜΟΥΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΑΣ

Κατάθεση στεφάνων στο Ηρώ του Πολυγύρου

Εθνικός Ύμνος στα Ν.Μουδανιά

Από την παρέλαση στην Νικήτη

Από την παρέλαση στην Αρναία

ΑΠΟ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΕΧΝΩΝ ΓΑΛΑΤΙΣΤΑΣ

Ζωγραφική σύνθεση με τον Καπετάν Χάψα και Χαλκιδικιώτες αγωνιστές

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

Από την εκδήλωση στην Γαλάτιστα για τα 200 χρόνια από την Επανάσταση του 1821 (ρεπ. σελ. 42)

Από την εκδήλωση στον Γεροπλάτανο «Το μαρτύριο της φωτιάς» (ρεπ. σελ. 42)

Από τις δραστηριότητες του Συλλόγου Γυναικών Στρατωνίου (ρεπ. σελ. 45)

Το άναμμα του Πρώτου Χριστουγεννιάτικου δένδρου στον Ταξιάρχη (ρεπ. σελ. 42)

Από την Επιστημονική Ημερίδα: «Τα Βασιλικά και η ευρύτερη περιοχή το 21» (ρεπ. σελ. 47)

Από τα Θυρανοίξια του Ι. Ν. Αγίου Ανδρέα στην Περιστερά (ρεπ. σελ. 48)

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΗ ΧΑΜΕΝΗ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΑ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑ ΣΕ ΜΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ Ν. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ,
Ομ. Καθηγητής Α.Π.Θ.

Μια κοινωνία σε κρίση – Το έλλειμμα Παιδείας

Η ραγδαία εξελισσόμενη παγκοσμιοποίηση οδήγησε τις τοπικές κοινωνίες σε βαθιά κρίση του συστήματος αξιών και τις κατέστησε εύκολα χειραγωγούμενες, ελεγχόμενες μάζες. Δυστυχώς η χώρα μας δεν αντέδρασε σε αυτές τις εξελίξεις, γιατί βρέθηκε ανοχύρωτη και απροετοίμαστη, με ένα σημαντικό έλλειμμα ανθρωπιστικής Παιδείας. Προφανώς, με τον όρο «Παιδεία» δεν αναφερόμαστε στην ξερή μεταφορά γνώσεων, όπως κατά κανόνα συμβαίνει στις μέρες μας, ούτε στη μακροχρόνια φοίτηση και συσσώρευση τίτλων, που προσπορίζουν μόρια διορισμού. Αυτά παραπέμπουν στην έννοια της «Εκπαίδευσης», η οποία έχει μια καθαρά πρακτική ή χρησιμοθηρική στόχευση.

Και ενώ η εκπαίδευση είναι απαραίτητη για τη λειτουργία της κοινωνίας μέσα από την προετοιμασία των πολιτών για απασχόληση, δηλαδή για το «ζην», δεν προσφέρει στον άνθρωπο τα απαιτούμενα εφόδια για την Αριστοτέλεια «ευζωία» (για το «ευ ζην»), μέσα από την πνευματική ανάπτυξη και ολοκλήρωση της προσωπικότητάς του. Αυτά λοιπόν, που δεν προσφέρει η «εκπαίδευση», είναι αντικείμενο της «Παιδείας».

Όπως εύστοχα αναφέρει ο σοφός Αριστοτέλης, στόχος της Παιδείας είναι η διάπλαση ενάρετων και ελεύθερων πολιτών, οι οποίοι θα κατακτήσουν την ευδαιμονία. Με άλλα λόγια, η Παιδεία αναφέρεται στην προσφορά ανθρωποκεντρικής μόρφωσης, με ψυχική και πνευματική καλλιέργεια των νέων σε ένα σύστημα ανθρωπιστικών αξιών, που διαμορφώνουν έναν «καλό καγαθό πολίτη» και οδηγούν τον άνθρωπο στην ενάρετη ζωή, στο Αριστοτέλειο «ευ ζην». Με χειρουργική ακρίβεια ο Σταγειρίτης φιλόσοφος καταλήγει⁽¹⁾: «ὥστε χαίρειν τε καὶ λυπεῖσθαι οἷς δεῖ, ἢ γὰρ ὀρθή παιδεία αὕτη ἐστίν» («διότι αυτό είναι η σωστή Παιδεία, το να χαίρεσαι και να λυπάσαι με αυτά που πρέπει»). Προσθέτει δε διευκρινιστικά: «Και αυτό γιατί η ηθική αρετή σχετίζεται στην πραγματικότητα με την ευχαρίστηση και με τη δυσαρέσκεια: η ευχαρίστηση μας εξωθεί να κάνουμε ευτελή πράγματα, η δυσαρέσκεια

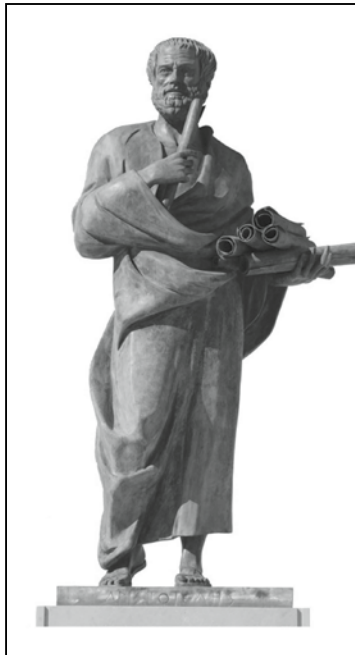
μας κρατάει μακριά από τα όμορφα πράγματα».

Παράλληλα με την προσωπική ευδαιμονία, όλοι οι φιλόσοφοι υπογραμμίζουν τον καίριο ρόλο της Παιδείας στη συγκρότηση μιας υγιούς, ευημερούσας πολιτείας (βλ. «Πολιτικά» Αριστοτέλη, «Πολιτεία» και «Νόμοι» Πλάτωνα). Για τον Πλάτωνα μάλιστα, η Παιδεία είναι το «έν μέγα» το οποίο θα συγκροτήσει ηθικά και πνευματικά το άτομο, αλλά και ο θεμέλιος λίθος πάνω στον οποίο θα θεμελιωθεί η ιδεώδης Πολιτεία.

Συντελεστές Παιδείας

Η Οικογένεια, το Σχολείο, η Εκκλησία και η Πολιτεία είναι παράλληλοι και συμπληρωματικοί φορείς Παιδείας των νέων. Ο ρόλος του Σχολείου είναι βέβαια καθοριστικός, αφού λειτουργεί πολλαπλά πάνω στα παιδιά μας και στην Κοινωνία. Η μόρφωση των παιδιών βρίσκεται στα χέρια των δασκάλων τους. Το ερώτημα είναι αν και κατά πόσον τα εφόδια του δασκάλου και το εκπαιδευτικό υλικό - το οποίο επιλέγει η Πολιτεία - διασφαλίζουν την προσφορά σωστής Παιδείας. Και αν διασφαλιστεί αυτό, το «μέγα ζητούμενο», θα συνδράμει άραγε υποστηρικτικά η οικογένεια; Αυτό είναι δυστυχώς το δεύτερο «ζητούμενο», αφού -όχι σπάνια - ό,τι με κόπο και αυτοθυσία κτίζει ο σωστός δάσκαλος το γκρεμίζουν οι κακοί γονείς, χωρίς βέβαια να αποκλείεται και το αντίθετο, καθώς δάσκαλοι και γονείς δεν έχουν πάντα αρμονική συνεργασία για το καλό των παιδιών.

Η Εκκλησία μας είναι εξ ορισμού φορέας Ελληνορθόδοξης, Χριστοκεντρικής Παιδείας, αφού η διδασκαλία της γαλουχεί τους νέους στην ενάρετη ζωή, με απόλυτο σεβασμό στις ανθρώπινες αξίες και στα Ελληνοχριστιανικά ιδεώδη. Η Εκκλησία σταλάζει στις ψυχές των παιδιών Χριστό και Ελλάδα. Δεν είναι τυχαία η ρήση των αγωνιστών του 21: «...Είπαμε πρώτα υπέρ Πίστεως και έπειτα υπέρ Πατρίδος». Με αγαστή συνεργασία Σχολείου, Οικογένειας και Εκκλησίας θα φτάσουμε στον ενάρετο πολίτη και στην ενάρετη Πολιτεία, αφού ο ενάρετος πολίτης θα στελεχώσει την Πολιτεία ως υπουργός Παιδείας για να θεσμοθετήσει την σωστή

Ο ανδριάντας του Αριστοτέλη στο ΑΠΘ. Στήθηκε με φροντίδα και δαπάνη του Παγκυαλικού Συλλόγου

λειτουργία της εκπαίδευσης, έτσι ώστε να κατοχυρωθεί η παροχή σωστής Παιδείας για έναν ευδαιμόνα πολίτη στα πλαίσια μιας ευημερούσας Κοινωνίας.

Πέρα από τους παραπάνω παραδοσιακούς φορείς, σημαντικότερο ρόλο στην προσφορά (ή στη στέρηση) παιδείας παίζουν πλέον τα ΜΜΕ και ιδιαίτερα το διαδίκτυο. Με το πλεονέκτημα της παθητικής συμμετοχής του πολίτη και της άμεσης μεταφοράς τεράστιου όγκου δεδομένων, τα μέσα αυτά αποκτούν ασύλληπτες δυνατότητες διαμόρφωσης συμπεριφορών και αλλοίωσης προσωπικοτήτων (μέχρι εξάρτησης), με στόχο την ποδηγέτηση του ατόμου και την οικονομική εκμετάλλυσή του. Είναι φοβερή η εμβέλεια της άδειας πρόσβασης στα προσωπικά μας δεδομένα, όταν «αποδεχόμαστε» τα cookies των διαφόρων ιστοσελίδων. Μια απλή ματιά στα προγράμματα της τηλεόρασης, αποκαλύπτει το επίπεδο Παιδείας της κοινωνίας μας. Εδώ η κρατική ραδιοφωνία και τηλεόραση μπορούν και πρέπει να παίξουν σημαντικό εκπαιδευτικό και παιδευτικό ρόλο.

Το τίμημα της χαμένης Παιδείας

Το έλλειμμα παιδείας και η διαδικτυακή παγκοσμιοποίηση μας έχουν καταστήσει ευάλωτους στην εισβολή αρνητικών προτύπων. Προδίδουμε τον πολιτισμό μας και ασπαζόμαστε τον εισαγόμενο «ψευτοπολιτισμό». Χάνουμε την ιδιότητα του Έλληνα και προσπαθούμε να γίνουμε Ευρωπαίοι. Και τελικά βρισκόμαστε μετέωροι μεταξύ Ελλάδας και Ευρώπης. Ούτε Έλληνες είμαστε, ούτε Ευρωπαίοι.

Αντί να διδάσκουμε στους Ευρωπαίους τις αρχές και τις αξίες του Ελληνοχριστιανικού πολιτισμού, τους αντιγράφουμε και τους ακολουθούμε στον ηθικοπνευματικό τους κατήφορο, στον εκχυδαϊσμό των ηθών, στην θεοποίηση του «εγώ», της φιλαργυρίας και της άκρατης φιληδονίας, που οδήγησε στην νομιμοποίηση της σεξουαλικής εκτροπής και των παρά φύση σχημάτων συμβίωσης, μέχρι και της νομικής δυνατότητας υιοθεσίας(!) παιδιών από ομόφυλα ζευγάρια. Ένας πραγματικός δυναμίτης στα θεμέλια του θεσμού της Οικογένειας. Αρχηγός μεγάλου κόμματος έφτασε να θριαμβολογεί γιατί η δυνατότητα αυτή «θα συμβάλει στην επίλυση του προβλήματος των ορφανών παιδιών στη χώρα μας..!»! Αλλοίμονο στις αθώες ψυχούλες, που ζώντας στο περιβάλλον μιας προβληματικής, κατ' επίφαση «οικογένειας», δεν θα γνωρίσουν ποτέ τη στοργή, τη θαλπωρή και την πνευματική φροντίδα της μητέρας και του πατέρα, με όλες τις αρνητικές επιπτώσεις

στη δική τους ενήλικη ζωή και στην αυριανή κοινωνία.

Το ερώτημα είναι, πού οδηγούμαστε;

Επιπλέον, ποιες είναι οι προεκτάσεις της κρίσης Παιδείας στην καθημερινότητά μας; Πώς κάνουμε τις επιλογές μας; Πώς καθορίζουμε τις πραγματικές ανάγκες και τις προτεραιότητές μας; Αξίζει να δούμε την προσέγγιση κάποιων προσώπων, που χάραξαν την ιστορία, στον ορισμό των πραγματικών μας αναγκών.

Κάποτε ο σοφός Σωκράτης, διδάσκοντας βιωματικά στην αγορά της Αθήνας, προβληματίστηκε για την πραγματική χρησιμότητα της πληθώρας πήλινων αγγείων, που προσφέρονταν για διάφορες εξεζητημένες χρήσεις, οπότε κοντοστάθηκε και είπε στους μαθητές του: «*Αληθινά δεν μπορούσα να φανταστώ πως υπάρχουν τόσα πολλά αντικείμενα που δε με χρειάζονται...*».

Το στίγμα των πραγματικών ανθρώπινων αναγκών

μας το δίνει με τη γλαφυρή του πέννα ο Ν. Καζαντζάκης. Στο βιβλίο του «*Αλέξης Ζορμπάς*» περιγράφει το σπίτι του μπαρμπα-Αναγνώστη και καταλήγει:

«...Χαρά μεγάλη να μπαίνεις σ' ένα χωριάτικο κρητικό σπίτι. Όλα γύρα πατριαρχικά, αιώνια... Στα δοκάρια κρέμονται αρμαθιές κυδώνια και ρόδια και μυρωδάτα βότανα - φασκόμηλο, δυόσμο, δεντρολίβανο, θρούμπα. Στο βάθος, τρία τέσσερα σκαλοπάτια, κι ανε-

βαίνεις στο σοφά, όπου είναι το στριποδένιο κρεβάτι, κι από πάνω τ' άγια κονίσματα με το αναμμένο καντήλι... Το σπίτι σου φαίνεται αδειανό, κι όμως τ' έχει όλα. Τόσα λιγα πράγματα έχει ανάγκη ο σωστός άνθρωπος».

Τι λέμε όμως εμείς σήμερα;

Η απάντηση της σύγχρονης κοινωνίας είναι ο άκρατος υπερκαταναλωτισμός, που οδηγεί σε αποπροσανατολισμό, σε αλλοτρίωση και σε κρίση αξιών. Καθώς τα καταναλωτικά αγαθά αυξάνονται και οι προκλήσεις για περιττές αγορές πληθαίνουν, οδηγούμαστε σε μια φοβερή σύγχυση. *Συγχέουμε τις επιθυμίες μας με τις ανάγκες μας*. Νομίζουμε πως ό,τι πουλιέται, μας χρειάζεται, μας είναι απαραίτητο. Και προσπαθούμε να το αποκτήσουμε με κάθε τρόπο, ακόμα και με αθέμιτα μέσα, θυσιάζοντας ό,τι πολυτιμότερο έχουμε, την ηθική μας υπόσταση, τις αρχές και τις αξίες μας. Αρκετά πριν χάσουμε τη ζωή μας, έχουμε «χάσει» την οικογένειά μας, έχουμε «χάσει» τα παιδιά μας στα ναρκωτικά, έχουμε χάσει τους φίλους μας, τις αξίες μας, την ταυτότητά μας, τον προορισμό μας. Έχουμε χάσει την ψυχή μας! Έχουμε χαθεί οι ίδιοι! Έχουμε αλλοτριωθεί!

Στην παρακάτω συνέντευξη⁽²⁾, ένας μεγάλος στοχα-

Αρχαία Στάγειρα

στής του αιώνα μας, ο Μεξικάνος ποιητής Οκτάβιο Παζ (1914-1998, *Νόμπελ Λογοτεχνίας* 1990), περιγράφει ανάγλυφα τον σημερινό άνθρωπο. Ερωτάται ο ποιητής:

ΕΡ.: «Ποιο είναι το πιο επικίνδυνο πράγμα στην εποχή μας; Από τι κινδυνεύουμε περισσότερο;»

ΑΠ.: «Από την έλλειψη της έννοιας Άνθρωπος... Ο σκοπός, πιστεύω ότι στην εποχή μας χάθηκε. Δεν ξέρουμε πια και ούτε μας απασχολεί γιατί κάνουμε ό,τι κάνουμε. Έχουμε προγραμματιστεί, απλώς να κάνουμε. Μας ενδιαφέρει, για παράδειγμα να πάρουμε αυτοκίνητο, έστω και αν δεν έχουμε χρόνο να το οδηγήσουμε ή δεν υπάρχει χώρος να το παρκάρουμε.... Έχουμε γεμάτα ψυγεία, αλλά μας φτάνουν μόνον λίγες θερμίδες για να ζήσουμε. Κι όμως, λυπούμαστε αν δεν έχουμε ένα γεμάτο ψυγείο! ...Καταναλώνουμε τη ζωή μας κυνηγώντας να αποκτήσουμε τα μέσα, αλλά όταν τα αποκτήσουμε, δεν έχουμε σκοπό. Τελικός σκοπός μας πια είναι η απόκτηση των μέσων - ο μόνος σκοπός μας - και αυτό είναι επικίνδυνο, πολύ επικίνδυνο!»

ΕΡ.: «Υπάρχει ελπίδα;»

ΑΠ.: «Το είπα και στην αρχή. Η μόνη ελπίδα μας είναι να βγάλουμε την ψυχή μας από το μπαούλο. Μόνο έτσι θα μπει φρένο στο τρεχαλητό του μυαλού μας. Το μυαλό είναι ένα σκυλί, που, αν δεν το δέσεις από την ψυχή, ικανοποιεί τις επιθυμίες του, όπως τα ζώα. Άρα οδηγεί τον άνθρωπο με ιλιγγιώδη ταχύτητα στο θαυμαστό κόσμο των ζώων. Με ρωτήσατε αν υπάρχει ελπίδα. Ναι, υπάρχει ελπίδα! Αρκεί, να πονέσουμε ξανά!»

Αυτή είναι δυστυχώς η συμπεριφορά του σημερινού «ανθρώπου». Τέλεια μετάπτωση από το «μέτρον άριστον» και το «μηδέν άγαν» (τίποτα με υπερβολή) στο «μέτρον άχρηστον» και στο «πάντα άγαν» (τα πάντα με υπερβολή). Πού αλήθεια βρίσκεται η σοφή «μεσότης» του Αριστοτέλη;

Είναι πράγματι λυπηρό, ότι όλο και περισσότεροι απόφοιτοι Λυκείου αγνοούν την ετυμολογία της λέξης «άνθρωπος», το «άνω θρώσκα» (προσωπική ακαδημαϊκή εμπειρία). Αφού χάσαμε τον πλούτο της αρχαίας Ελληνικής γλώσσας και της απλής καθαρεύουσας, τελευταία στερηθήκαμε την ακρίβεια έκφρασης του πολυτονικού και βρισκόμαστε μόλις ένα βήμα πριν την οριστική απώλεια του θησαυρού της Ελληνομάθειας. Και δυστυχώς, παγκοσμίως «χωρίς Ελληνομάθεια δεν υπάρχει Παιδεία» (Λέων Τολστόι, 1828-1910).

(1) Ηθικά Νικομάχεια (1104b-1105a)

(2) ΤΟ ΒΗΜΑ της Κυριακής, 26-4-98

Ηθική και παιδεία της Παγκοσμιοποίησης

Η ραγδαία εξέλιξη της παγκοσμιοποίησης περιπλέκει σημαντικά την παγκόσμια και την εγχώρια κρίση. Με την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας δημιουργούνται εταιρίες με γιγάντιες διαστάσεις, με πλανητική παρουσία και ολιγοπωλιακή λειτουργία, που αποφέρει τζίρους μεγαλύτερους από το ΑΕΠ (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν) πολλών αναπτυσσόμενων χωρών! Έτσι, ο τζίρος της General Motors είναι μεγαλύτερος από το ΑΕΠ της Δανίας. Ο τζίρος της EXXON είναι μεγαλύτερος από το ΑΕΠ της Νορβηγίας και ο τζίρος της TOYOTA είναι μεγαλύτερος από το ΑΕΠ της Πορτογαλίας!

Σύμφωνα με δημοσίευμα της *Le Monte Diplomatie* με τίτλο «Εταιρείες γίγαντες και κράτη νάνοι»: «... το κυριότερο φαινόμενο της εποχής μας, η παγκοσμιοποίηση, κάθε άλλο παρά κατευθύνεται από τα κράτη. Απέναντι στις γιγάντιες εταιρείες τα κράτη χάνουν όλο και περισσότερο τα προνόμιά τους. Μπορούν άραγε οι πολίτες να ανεχθούν αυτό το «παγκόσμιο πραξικόπημα νέου τύπου»;»

Και ενώ η «πολιτισμένη δύση» υποκριτικά ενδιαφέρεται για την παγκόσμια πείνα και την μαζική μετανάστευση, την ίδια στιγμή, με την ανοχή διεφθαρμένων κυβερνήσεων και με την πρακτική της «αρπαγής γης» (“landgrabbing”), αχανείς εκτάσεις Αφρικανικών χωρών κυριολεκτικά αρπάζονται από τεράστιες πολυεθνικές εταιρείες, οι οποίες, με πάμφθηνα, τοπικά εργατικά χέρια, παράγουν φτηνά τρόφιμα για εξαγωγή σε όλο τον κόσμο. Έτσι, με ανήθικο τρόπο εξασφαλίζουν αμύθητα κέρδη, στερώντας από τους ιθαγενείς ακόμα και τη δυνατότητα χρήσης γης για την επιβίωσή τους.

Επίλογος

Το ερώτημα είναι, πώς θα αντιδράσουμε εμείς στη λαίλαπα που μας σαρώνει;

Με Παιδεία, με τίποτε άλλο. Με αυτογνωσία, συνειδητοποίηση, ευαισθητοποίηση μπροστά στον κίνδυνο οριστικής απώλειας του Ελληνοχριστιανικού μας πολιτισμού, μαζί με τις αρχές και τις αξίες, που αυτός καλλιέργησε και μας παρέδωσε από τα βάθη των αιώνων. Ο μόνος τρόπος για να αναστρέψουμε την αυτοκαταστροφική μας πορεία, είναι η αγωγή των αυριανών πολιτών «εν παιδεία και νοουθεσία Κυρίου». Μια στιγμή Εθνικής αυτοσυνειδησίας θα ήταν αρκετή για να αλλάξουμε ρότα. Γιατί «και μόνο μια στιγμή, αν βαθιά τη συλλάβεις, γεμίζει αιώνες» (Γ. Ρίτσος)

ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟ

Στην ετικέτα με τη διεύθυνσή σας, που είναι κολλημένη στο σελοφάν με το οποίο είναι τυλιγμένο το περιοδικό σας, αναγράφεται πάνω από το όνομά σας το έτος μέχρι και το οποίο έχετε εξοφλήσει τη συνδρομή σας.

συνέχεια από τη σελίδα 26

Ο Ν. Δέας γράφει ότι, αφού όλα τα αεροπλάνα έφυγαν, ο ίδιος αναζητούσε από ψηλά, σε βουνά και χαράδρες και πάνω από τις φλόγες των καιομένων χωριών, τα διαλυμένα τμήματα των ελληνικών Μεραρχιών. Πέταξε, γράφει, πάνω από το αιματοβαμμένο Αλή Βεράν, το Σάλκιοϊ, τράβηξε προς το Ουσάκ κι ύστερα προς τη Φιλαδέλφεια. Στις 23 και 24 Αυγούστου έστειλε τις τελευταίες πληροφορίες στη Στρατιά, πέταξε πάνω από το Ουσάκ, έρριψε μερικές βόμβες στο αεροδρόμιό του, που ήταν τώρα στα χέρια των Τούρκων, και προσγειώθηκε στη Σμύρνη, όπου παρέμεινε δυο – τρεις μέρες και είδε όλα τα τραγικά συμβαίνοντα. Πρόλαβε και επιβιβάστηκε στο πλοίο Σίφνος και αποβιβάστηκε στη Μυτιλήνη, όπου τον περίμενε μία ακόμη δραματική έκπληξη.

Στη Μυτιλήνη και τη Χίο, μετά τη Μεγάλη Καταστροφή, είχαν φτάσει από τη Σμύρνη χιλιάδες δυστυχισμένων προσφύγων. Ανάμεσά τους κι ο μπάρμπα

Αντώνης, της τραγωδίας του Çavdar Hisar, ένα γέρικο φάντασμα, ντυμένο με ράκη, με ματωμένα, ξυπόλυτα πόδια. Ο Ν. Δέας τον αναγνώρισε από το βλέμμα του. Έπεσαν ο ένας στην αγκαλιά του άλλου. Κι όταν τον ρώτησε πώς έφτασε στη Μυτιλήνη, αυτός άφωνος, με χοντρά δάκρυα, ένοιξε το στόμα του. Η γλώσσα του ήταν κομμένη! Του την έκοψαν οι Τούρκοι.

Αυτή ήταν μία πραγματική ιστορία που έζησε ο Ν. Δέας στη Μ. Ασία, ήρωας, μαζί και προδομένος, όπως οι χιλιάδες Έλληνες στρατιώτες και οι Μικρασιάτες που έμειναν για πάντα εκεί, υπό τη γη της Ιωνίας, κι όσοι ήλθαν πρόσφυγες στην Ελλάδα το δραματικό 1922. Ο τίτλος του άρθρου (1928) και βιβλίου του Ν. Δέα *Μεσουράνημα και συντρίμια* (1976) εκφράζει πλήρως τη δόξα της Στρατιάς, αλλά και τα συντρίμια της Καταστροφής. Ο Ν. Δέας έπραξε πάντα το καθήκον του κατά τους εθνικούς αγώνες. Δεν γνωρίζω αν στην Ορμύλια ή τον Πολύγυρο, τόπους καταγωγής της οικογένειάς του και δικοί του, τον έχουν τιμήσει.

* * *

ΠΟΙΗΜΑ

ΟΝΕΙΡΟ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

ΓΙΑΝΝΗΣ Χ. ΚΑΡΑΜΙΧΟΣ

Φιλολόγος - Ποιητής

Άνοιξε το παράθυρο στο φως
και την ψυχή του στον κόσμο.
Ρεγάλο στις αισθήσεις.
Η καρδερίνα στο κλουβί της
κελαηδούσε τον ύμνο της ελευθερίας.
Μια γερόντισσα με το αντίδωρο
σφιχτά στη χούφτα
κατέβαινε τα σκαλιά της ευσέβειας.
Οι πρώτοι θαμώνες στο καφενείο
ρουφούσαν ηδονικά τη ζωή στο φλιτζάνι.
Τα χαμόσπιτα έγραφαν
τη σελίδα της ημέρας.
Κινούμενα σχέδια
η μπουγάδα στο σχοινί

ανεμοθρόιζε τον ιδρώτα του μόχθου
Το γιασεμί φλέρταρε
τη ντελικάτη γαρδένια
και τους ολόχλωρους θυσάνους
του βασιλικού,
μόνιμα αυλόσημα εγκαρτέρησης.
Κι ο μυστακοφόρος λατερνατζής με το μόρτικο ύφος
και τη σκούρα ρεμπούμπλικα
γυρνούσε αργά τη μανιβέλα
του μεροκάματου και της Παράδοσης
Παλιές εικόνες, ανεξίτηλες.

Από την ανέκδοτη ποιητική συλλογή
«Δελτίο συν-ειδήσεων»

ΓΙΑ ΚΑΛΥΤΕΡΗ, ΤΑΧΥΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΕΞΟΔΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Όσοι δεν το στείλατε, στείλτε μας το e-mail σας σήμερα.**Το ξαναγράφουμε για άλλη μια φορά και παρακαλούμε όλα τα μέλη μας:**

Προκειμένου να εκσυγχρονίσουμε τον τρόπο επικοινωνίας μεταξύ μας, ώστε να επικοινωνούμε εύκολα, γρήγορα και ανέξοδα, **σας παρακαλούμε** στείλτε το δικό σας e-mail στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Συλλόγου, **panchalkidikos@gmail.com**, προτάσσοντας επίθετο και όνομα.

ΕΝΑΣ ΧΡΟΝΟΣ ΧΩΡΙΣ ΤΟΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΟΥΤΙΣΤΑ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΓΓ. ΣΜΑΓΑΣ

Μαθητής Β' Γυμνασίου

Σε μια έρευνα που έκανα στη Χαλκιδική, για να καταγράψω τους παλιούς ουτίστες, είχα εντοπίσει περισσότερους από 100, από τους οποίους ελάχιστοι βρίσκονταν ακόμα στη ζωή. Ανάμεσα σε αυτούς τους λίγους ζωντανούς ξεχώριζε ένας, γιατί ήταν πραγματικά μοναδικός. Ήταν ο Σωτήρης Κασίμης από το Νικομηδινό, ένα μικρό προσφυγικό χωριό στα βόρεια όρια της χερσονήσου Χαλκιδικής. Δεν μιλώ απλώς για τον τρόπο που έπαιζε, αποτελώντας τον τελευταίο αναγνωρίσιμο οργανοπαίκτη της παλαιάς σχολής ουτιού στη Βόρεια Ελλάδα, ούτε για το ύφος με το οποίο τραγουδούσε τουρκόφωνα τραγούδια. Κυρίως αναφέρομαι στον ευγενικό και ειλικρινή χαρακτήρα του, καθώς και στην εντυπωσιακή μνήμη του, που τον έκανε μια από τις σημαντικότερες πηγές πληροφόρησης για τους παραδοσιακούς μουσικούς της Χαλκιδικής.

Ο Σωτήρης Κασίμης γεννήθηκε στις 20 Σεπτεμβρίου του 1936 από γονείς πρόσφυγες που κατάγονταν από το Κίζδεβεντ κοντά στην Προύσα της Μικράς Ασίας. Το επώνυμό του αρχικά ήταν Κασίμογλου, όμως γύρω στην πέμπτη Δημοτικού ο δάσκαλος με τον γραμματέα του χωριού του το απλοποίησαν. Επαγγελματικά ακολούθησε τη γεωργική μοίρα της οικογένειάς του, αλλά δούλεψε κι ως νταλικέρης. Η σχέση του με τη μουσική δεν μπορεί να θεωρηθεί επαγγελματική, γιατί τις περισσότερες φορές έπαιζε δωρεάν για την παρέα ή για προσφυγικούς συλλόγους που τον καλούσαν, προσπαθώντας να κρατήσουν ζωντανή την παράδοση της Μικράς Ασίας. Με αυτή την παράδοση βρισκόταν σε επαφή από παιδί, αφού η μητέρα του τραγουδούσε τουρκόφωνα τραγούδια και ο πατέρας του, ως ψάλτης, είχε διαφορετικό ψαλτικό ύφος από το ντόπιο Χαλκιδικιώτικο.

Το πρώτο του όργανο το αγόρασε 17 χρονών για 200 δραχμές με τα μεροκάματα που έκανε. Από τότε βρισκόταν σε μια συνεχή προσπάθεια εκμάθησης και βελτίωσης του παιξίματος του ουτιού. Παρακολουθούσε από μικρός προσηλωμένος τους οργανοπαίχτες έχοντας τα χέρια του κρυμμένα στις τσέπες του και πίεζε τα δάχτυλά του πάνω στα πόδια του μιμούμενος

τις κινήσεις των μουσικών στις χορδές. Σύμφωνα με τις υποδείξεις των παλιών ουτιστών, τους οποίους ρωτούσε για να μάθει, δεν έπρεπε να πατάει τις χορδές με το 2ο δάχτυλο, αλλά μόνο με το 1ο και το 3ο, γι' αυτό και στις πρώτες προσπάθειές του έβαζε ένα ξυλάκι ή ένα μολύβι ανάμεσά τους, ώστε να αναγκάζεται να μην το χρησιμοποιεί. Στη διάρκεια της μουσικής του πορείας είχε δοκιμάσει αρκετά κουρδίσματα του ουτιού, που παλιότερα είχαν ως βάση το λα και το σολ,

Παίζοντας ούτι με τον Σωτήρη Κασίμη, τέλος Αυγούστου 2020

στην συνέχεια όμως έμαθε και κάποιους ακόμα τύπους κουρδίσματος, όπως το «αλά τούρκα». Όπως ανέφερε, «τότε τα ούτια μόνο τεμπέρνανε» και είχαν κυρίως συνοδευτικό ρόλο σε ζυγιά με βιολί ή και με κλαρίνο, γι' αυτό και έπαιζαν μόνο σε μείζονα κι ελάσσονα κλίμακα έχοντας ως πρότυπο κάποια συγκεκριμένα τραγούδια.

Έλεγε επίσης ότι τα ούτια έπρεπε να ακούγονται περισσότερο και να κουρδίζονται γρήγορα στα πανηγύρια, γι' αυτό οι οργανοπαίχτες προτιμούσαν τα πεντάχορδα ούτια με μεταλλικές χορδές και κλειδιά λαούτου. Άλλωστε, όπως ανέφερε, «έβαζαν συρμάτινες κόρντες για να μοιάζουν με λαούτα που νόμιζαν ότι είναι ελληνικά, ενώ τα ούτια τα έλεγαν τούρκικα και τα κυνηγούσαν». Γι' αυτούς τους λόγους ο ίδιος είχε πάει το πρώτο του ούτι στον οργανοποιό Καπούδαγλη, για να του βάλει κεφαλάρι λαούτου, ενώ το δεύτερό του όργανο, ένα ούτι διακοσμημένο «μερακλίδικα», το αγόρασε από αυτόν κατευθείαν με ίσιο πεντάχορδο μπράτσο. Το συγκεκριμένο ούτι το είχε σε όλη του τη ζωή, αλλά απέκτησε ακόμα ένα του Καπούδαγλη με σπαστό μπράτσο, το οποίο του το επιδιόρθωσε όμως κάποια στιγμή ο γνωστός Τούρκος οργανοποιός Νουρή, αφαιρώντας του την χάρτινη πινακίδα του αρχικού κατασκευαστή.

Το ρεπερτόριο των τραγουδιών που έπαιζαν παλιότερα διέφερε από αυτό των σύγχρονων παραδοσιακών γλεντιών, αφού περιλάμβανε αρκετά ρεμπέτικα, καθώς και ευρωπαϊκά βαλς και ταγκό. Μάλιστα ο ίδιος αρχικά δεν γνώριζε θρακιώτικα τραγούδια, αλλά τα έμαθε αργότερα, γιατί τα αγαπούσε ο κόσμος στα το-

πικά πανηγύρια και γιατί έπαιξε με διάφορους Χαλκιδιώτες μουσικούς. Παρότι τραγουδούσε και ο ίδιος, συνεργάστηκε με αξιόλογους τραγουδιστές όπως τη Νίτσα Τσίτρα, την Ντιλέκ Κοτς, την Αρετή Κετιμέ, τον Μάνο Κουτσαγγελίδη κ.α. Σχολίαζε όμως γι' αυτούς ότι κάποια τραγούδια που τα έκαναν συρτούς στα ελληνικά, ο ίδιος τα είχε μάθει στην τουρκική από το οικογενειακό του περιβάλλον κι έτσι τα απέδιδε με διαφορετικό ρυθμό. Πονούσε με αυτές τις αλλαγές στη μουσική παράδοση, τις οποίες δεν μπορούσε να κατανοήσει, ειδικά όταν τις επέβαλλαν σύγχρονοι μορφωμένοι μουσικοί.

Παρόλα αυτά αντιμετώπιζε τα πάντα με ένα πλατύ χαμόγελο, που έκανε όλους να τον αγαπούν και να τον αναζητούν στις μουσικές εκδηλώσεις, άσχετα αν, όπως ο ίδιος ταπεινά έλεγε, υπήρχαν ουτίστες πολύ καλύτεροι του. Γι' αυτό είχε ταξιδέψει πολλές φορές στο εξωτερικό με πολιτιστικούς συλλόγους και χορωδίες, που τον προσκαλούσαν μαζί τους και είχε μάλιστα τιμηθεί αρκετές φορές από αυτούς με πλακέτες και επαίνους. Την ίδια αγάπη και σεβασμό έδειχναν και οι συνάδελφοί του μουσικοί, οι οποίοι δεν δίσταζαν να τον περιγράψουν ως ένα από τα τελευταία ζωντανά αυθεντικά παραδείγματα της μουσικής μας παράδοσης. Η γνησιότητα της μουσικής του, με στοιχεία της παλαιάς σχολής παιξίματος ουτιού, διαπιστώνεται από πανεπιστημιακή

εργασία καταγραφής του ρυθμικού του παιξίματος το 2006. Ταυτόχρονα όμως η πηγαία του τραγουδιστική έκφραση, ηχογραφήθηκε σε cd με τον τίτλο «Θυμάμαι το Κιζδερβεντ» το καλοκαίρι του 2020.

Στο κλείσιμο του ίδιου καλοκαιριού τον συνάντησα κι εγώ για τελευταία φορά στο σπίτι του στο Νικομηδινό, όπου συζητήσαμε και παίξαμε μαζί ατέλειωτες ώρες, όπως και παλιότερα. Θυμάμαι ότι δεν είχε σταματήσει στιγμή να χαμογελάει και να δείχνει την αγάπη του για τη μουσική με τα μάτια και με την πενιά του. Το ραντεβού, που δώσαμε για να ξαναταμώσουμε τα Χριστούγεννα, δεν μπόρεσε να πραγματοποιηθεί, αφού το μεσημέρι στις 9 Δεκεμβρίου, λίγες ώρες μετά που μοιραζόταν τηλεφωνικά μαζί μου τη χαρά του για το τέλος της ανομβρίας, που θα του επέτρεπε να προχωρήσει με τις γεωργικές του δραστηριότητες, τον

πρόλαβε ο θάνατος. Έφυγε για να πάει να ανταμώσει τη λατρεμένη του γυναίκα, η οποία είχε πεθάνει στα 32 της χρόνια αφήνοντάς τον χήρο με 3 παιδιά. Παρότι δεν είχε παράπονο από τον Θεό, αυτός ήταν ο ένας μεγάλος του καημός. Ο άλλος ήταν ότι ποτέ δεν είχε την ευκαιρία, όπως έλεγε με θλίψη, να μάθει «μακάμια», μουσικούς δρόμους. Είμαι σίγουρος όμως ότι εκεί που πήγε θα παίζει μουσική με τους αγγέλους,

Ο Σωτήρης Κασίμης νεαρός στην Ακρόπολη με τη γυναίκα του, που έχασε πρόωρα

οι οποίοι θα μάθουν στον τελευταίο παραδοσιακό ουτίστα Σωτήρη Κασίμη ό,τι ζητούσε η αγνή ψυχή του.

Εορτασμός της 28ης Οκτωβρίου 1940 στη Χαλκιδική

Μετά από δύο χρόνια πανδημίας, πραγματοποιήθηκαν στη Χαλκιδική οι μαθητικές παρελάσεις για την Εθνική Επέτειο της 28ης Οκτωβρίου 1940.

Στους Ιερούς Ναούς τελέστηκαν Δοξολογίες, εκφωνήσεις πανηγυρικών και καταθέσεις στεφάνων με αυστηρή τήρηση των υγειονομικών διατάξεων.

Υπενθυμίζουμε ότι η 28η Οκτωβρίου για τον Ελληνισμό είναι ημέρα μνήμης και εθνικής υπερηφάνειας. Η επέτειος της 28ης Οκτωβρίου γεμίζει όλους μας με συγκίνηση και ευγνωμοσύνη. Υποκλινόμεθα μπροστά στις θυσίες και το αίμα των ηρώων που έπεσαν υπέρ πίστεως και πατρίδος.

Το έπος του '40 και της Εθνικής Αντίστασης μας δείχνουν τι μπορεί να πετύχει ο Ελληνισμός όταν είναι ενωμένος.

Από αυτή την ηρωική πράξη των πατεράδων και παπούδων μας, ας αντλήσουμε όλοι μας δύναμη, αυτοπεποίθηση και αισιοδοξία για το μέλλον. (Φώτο σελ. 29)

«ΘΑ ΣΙ ΒΑΝΟΥ ΣΟΥΓΛΟΥΔ΄*, ΓΙΑΤΡΟΣΚ΄ΛΟΥ»

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΙΚΟΥΛΑΣ

Ομ. Καθηγητής Παιδιατρικής Α.Π.Θ.

Όπως έχω αναφέρει σε προηγούμενο τεύχος του «Παγχαλκιδικού Λόγου», εμείς οι παιδίατροι είμαστε ιδιαίτερα αντιπαθείς στα βρέφη και στα μικρά νήπια για δυο κυρίως λόγους: Για το ξυλάκι (το γλωσσοπίεστρο), με το οποίο εξετάζουμε το λαμό τους και για την ένεση, που χρησιμοποιούμε για να τα εμβολιάσουμε. Έτσι δεχόμαστε ποικίλες απειλές από τα παιδάκια της ηλικίας αυτής (λεκτική βία) και όχι σπάνια γρατζουνιές, δαγκωματιές, μπουνιές, κλωτσιές, κλπ. (σωματική βία), για να μας εκδικηθούν για όσα τους κάναμε με το ξυλάκι και την ένεση! Η κορυφαία απειλή, που έχω δεχτεί, προέρχεται από ένα αγοράκι, που την εκτόξευσε αμέσως μετά τον εμβολιασμό του απευθυνόμενο στην μητέρα του: «**Μαμά, εγώ όταν θα μεγαλώσω, θα γίνω φαντάρος, θα πάρω το όπλο μου και θα έρθω να σκοτώσω αυτόν τον Τσίκουλα**». Ευτυχώς μέχρι τώρα δεν έχει πραγματοποιήσει την απειλή του.

Μια από τις πιο χαρακτηριστικές απειλές, που δέχτηκα μετά την επιβολή των συνηθισμένων μου, στους μικρούς μου ασθενείς, υπηρεσιών (ξυλάκι, ένεση), ήταν αυτή που δέχτηκα από ένα τετράχρονο αγοράκι, πατριωτάκι μου Πολυγυρινάκι, το οποίο «μένεα πνέον» για ό,τι του έκανα μου είπε εις άπταισταν Πολυγυρινήν: «**Γιατρόσκ'λου (προφανώς κατά το κουπρόσκλου) θα πάου στου σπίτι μ', θα φκιάσου ένα σουγλούδ κι θάρτου να στου βάνου. Παλιουγιατρόσκλου!**»! Είχα πολλά χρόνια να ακούσω τη φράση «**θα σι βάνου σουγλούδ**», μια φράση που άκουγα συχνά όταν ζούσα στον Πολύγυρο κατά την παιδική μου ηλικία. Τη φράση αυτή άκουγα να την λένε οι μάνες στα παιδιά τους όχι ως απειλή τότε, αλλά ως γιατροσόφι. Όντως τα χρόνια εκείνα το **σουγλούδ** ήταν ένα γιατροσόφι λίαν αποτελεσματικό για την αντιμετώπιση της δυσκοιλιότητας, αλλά λίαν δυσάρεστο για εκείνον που το υφίστατο. Ιδού τι ήταν και πώς κατασκευαζόταν το **σουγλούδ**! Όταν ένα παιδάκι είχε

δυσκοιλιότητα, η μάνα του έσπευδε αμέσως να του πει: «**Θα σι βάνου σουγλούδ και θα είσι μια χαρά**». Έκοβε αμέσως ένα κομμάτι σαπουνι, το πελεκούσε με το μαχαίρι και του έδινε το σχήμα μικρού σουβλιού (το έκανε δηλαδή **σουγλούδ**, όπως έλεγαν οι Πολυγυρινοί το μικρό σουβλί). Το «σαπουνένιο» αυτό **σουγλούδ** το τοποθετούσε η μαμά πίσω στο εντεράκι του παιδιού (στον πρωκτό), όπως τοποθετούνται σήμερα τα υπόθετα. Οι λίαν ακατέργαστες και ερεθιστικές ουσίες, του φτιαγμένου από τις ίδιες τις νοικοκυρές αυτού σαπουνιού, έφερναν πολύ γρήγορα το επιθυμητό αποτέλεσμα και απάλλασσαν το παιδί από τη δυσκοιλιότητα. Όπως είπα όμως, οι ίδιες ερεθιστικές ουσίες του προκαλούσαν έντονο τσούξιμο, αίσθηση ξένου σώματος και γενικά μια έντονη δυσφορία πριν φέρουν το επιθυμητό αποτέλεσμα, γι' αυτό δεν ήταν καθόλου αγαπητό το **σουγλούδ** στα παιδιά. Γινόταν χαμός όταν χρειαζόταν να πει η μαμά «**θα σι βάνου σουγλούδ**». Και πάντα το **σουγλούδ** έμπαινε διά της βίας εν μέσω θρήνων και οδυρμών του παιδιού.

Έτσι ο μικρούλης ο πατριωτάκος μου θέλοντας να τιμωρήσει εμένα «**τον γιατρόσκλου**» επειδή του έκανα εμβόλιο, με τη χειρότερη τιμωρία, που γνώριζε, με απείλησε ότι «**θα πάει σπίτι του, θα φκιάσει ένα σουγλούδ και θα έρθει να μι του βάν(ι)**». Και αυτή η απειλή όπως άλλωστε όλες οι απειλές και οι λεκτικές επιθέσεις, που έχω δεχτεί από τα λατρεμένα μου παιδάκια, έμειναν στα λόγια και δεν έγιναν πράξεις. Τις έχω όμως θησαυρισμένες στην ψυχή μου και μου φέρνουν άφατη τρυφερότητα και συγκίνηση όταν τις θυμάμαι να μου τις εκτοξεύουν τα εχθρικά και παραπονεμένα προσωπάκια τους. Όπως κάθε παιδίατρος έτσι και εγώ πιστεύω ότι μια από τις μεγαλύτερες προσφορές μας στα παιδιά είναι τα εμβόλια, τα οποία έσωσαν και σώζουν ζωές. Θα το πιστεύω έστω κι αν κινδυνεύω να μου «**βάλουν σουγλούδ**».

***Σουγλούδ**: υποκοριστικό του σουγλί (σουβλί) και σημαίνει μικρό σουβλί, σουβλάκι (από το λατινικό subula).

ΛΑΘΗ ΠΟΥ ΚΑΝΟΥΜΕ ΣΤΟ ΓΡΑΠΤΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟ ΛΟΓΟ

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΠΟΥΛΙΟΣ

Φιλολόγος

Η ελληνική γλώσσα είναι μια από τις πιο πλούσιες γλώσσες του κόσμου. Μελετώντας την κανείς εύκολα διαπιστώνει τον πλούτο της, την εκφραστικότητα της, την πολυπλοκότητά της, αλλά και τη διαχρονική αξία της. Η γλώσσα ενός λαού φανερώνει τα όρια της σκέψης του, τα όρια του πολιτισμού του. Η ελληνική γλώσσα είναι προϊόν ενός ανώτερου πολιτισμού ή και το αντίθετο: Ο ελληνικός πολιτισμός ήταν προϊόν της ανωτερότητας της ελληνικής γλώσσας. Μερικές ακόμη από τις πιο σημαντικές ιδιότητές της είναι: η σοφία της, η κυριολεξία, ο λακωνισμός, η μαθηματική δομή της, η ακριβολογία της, η επιστημονικότητά της.

Όμως στη σημερινή εποχή πολλοί νεοέλληνες, καθώς μιλάμε ή γράφουμε, κάνουμε δυστυχώς πολλά λάθη. Αυτό εύκολα μπορεί να το διαπιστώσει κανείς, αρκεί π.χ. να ακούσει κάποιους να μιλάνε, ή να παρακολουθήσει μια εκπομπή στην τηλεόραση, ή να διαβάσει, εκεί κυρίως, όσα γράφονται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Αναφέρω παρακάτω μερικά μόνο χαρακτηριστικά παραδείγματα από τα λάθη αυτά:

-Λένε μερικοί: "στις μία η ώρα". Το σωστό είναι βέβαια **"στη μία η ώρα"** και όχι "στις μία η ώρα" παρασυρόμενοι από τις υπόλοιπες ώρες.

- Ακούμε κάποιους: "Εδώ και τρισήμισι λεπτά". Το σωστό είναι **"εδώ και τριάμισι λεπτά"**, από τα τρία λεπτά και όχι από τα τρεις λεπτά.

- Μερικοί καθώς μιλάνε λένε: π.χ. "Όλοι οι άνθρωποι ανεξαρτήτου ηλικίας πρέπει να...." Το σωστό είναι **"ανεξαρτήτως ηλικίας"**, γιατί εκεί δε χρειάζεται επίθετο αλλά επίρρημα.

-Προσοχή στη διάκριση του **"ως"** και του **"σαν"** Λένε πολλοί, "αυτό έχει σαν αποτέλεσμα..." Το σωστό είναι **"αυτό έχει ως αποτέλεσμα"**. Άλλο παράδειγμα: "Σας το συστήνω σαν γιατρός". Το σωστό είναι **"ως γιατρός"**. Το "σαν" χρησιμοποιείται σε παρομοιώσεις, ενώ το "ως" για πραγματικές ιδιότητες, με τη λέξη γιατρός εδώ να έχει θέση κατηγορουμένου.

-Ακούμε αρκετούς να λένε: π.χ. ευχαριστούμε όλους όσους μας βοήθησαν". Το σωστό είναι **"όλους όσοι μας βοήθησαν"**, γιατί το "όσοι" είναι υποκείμενο του ρ. βοήθησαν και μπαίνει σε ονομαστική.

- Όσο για το **"κατ' αρχήν"** και το **"κατ' αρχάς"**, τα οποία δυσκολεύουν πολύ κόσμο και τα ακούμε πολλές φορές να λέγονται στην τηλεόραση, το "κατ' αρχήν" σημαίνει κατά κανόνα, κατά νόμο, στα βασικά σημεία, ενώ "το κατ' αρχάς" σημαίνει στην αρχή, αρχικά, πρώτα

πρώτα. Έτσι είναι σωστό να λέμε π.χ. τη φράση **"κατ' αρχάς πρέπει να σας πω το εξής"** και όχι "κατ' αρχήν πρέπει να σας πω το εξής". Ενώ απ' την άλλη πλευρά σωστό είναι **"το άρθρο ψηφίστηκε κατ' αρχήν ή επί της αρχής"** από τη βουλή.

-Χειρούργος ή χειρουργός: Το σωστό είναι **"χειρουργός"**, όπως δημιουργός κ.α. γιατί όσες λέξεις έχουν ως δεύτερο συνθετικό τη λέξη έργο και έχουν θετική σημασία τονίζονται στη λήγουσα, ενώ όσες έχουν αρνητική σημασία τονίζονται στην παραλήγουσα. π.χ. κακούργος, πανούργος κ.ά. Παρ' όλα αυτά επικρατεί όλο και περισσότερο το χειρούργος.

-**"Χαρη σε σένα"** και **"εξαιτίας σου"**. Το πρώτο έχει θετική σημασία και το δεύτερο αρνητική. Θα πούμε λοιπόν: **"χάρη σε σένα είμαι καλά"** όχι εξαιτίας σου είμαι καλά. Αλλά εξαιτίας σου έπαθα, ό,τι έπαθα.

-Υπέρ του δέοντος λένε κάποιιοι. Το σωστό είναι **"υπέρ το δέον"**

- Άνοιξαν οι ασκοί του Αιόλου, λένε άλλοι. Το σωστό είναι **"ο ασκός του Αιόλου"**, γιατί ένας ήταν ο ασκός μέσα στον οποίο ο Αίολος, ο θεός των ανέμων, είχε φυλακίσει τους ανέμους, τον οποίο άνοιξαν οι σύντροφοί του Οδυσσέα, με αποτέλεσμα το πλοίο να παρασυρθεί και να πάθει ζημιές.

- "Από ανέκαθεν" λένε μερικοί. Είναι λάθος Το σωστό είναι **ανέκαθεν**, γιατί τα επιρρήματα με κατάληξη -θεν, όπως εμπροσθεν, όπισθεν κ.ά. δείχνουν κατεύθυνση και μάλιστα "από". Άρα πλεονάζει το "από".

- Η λέξη "επικεφαλής" μοιάζει με επίθετο, όπως τα συνεπής, διαπρεπής κ.α., αλλά δεν είναι και έτσι δεν κλείνεται. Έτσι λέμε **"ο επικεφαλής, του επικεφαλής, τον επικεφαλής κ.λ.π."** π.χ. Ο υπουργός συναντήθηκε με τον επικεφαλής της αστυνομίας.

-Όταν λέμε σε κάποιον να παραγγείλει, να αναλάβει, να αντιγράψει κάτι λέμε: παρήγγειλε, ανέλαβε, αντέγραψε ή **"παράγγειλε, ανάλαβε, αντίγραψε"** Τα σωστά είναι τα δεύτερα ρήματα, γιατί είναι προστακτικές και δεν παίρνουν αύξηση.

-Κάποιοι μιλώντας χρησιμοποιούν το "απλά" αντί για το **απλώς**, πού είναι το σωστό. Έτσι θα πούμε π.χ. **απλώς σου το είπα** και όχι απλά σου το είπα.

-Λένε μερικοί: βρέχει επί δικαίων και αδικών. Το σωστό είναι **"βρέχει επί δικαίους και αδικούς"**.

-Το ρήμα **"προοιωνίζομαι"** δεν έχει ενεργητικό τύπο, δηλ προοιωνίζω. Έτσι λεμε τη φράση **"το παρόν προοιωνίζεται το μέλλον"** και όχι προοιωνίζει το μέλλον.

-Από το ρ. αποτίνομαι ο μέλλοντας θα κάνει **"θα**

αποταθώ” και ο αόριστος **αποτάθηκα**” και όχι θα αποτανθώ ή αποτάνθηκα.

-π.μ. **προ μεσημβρίας, μ.μ. μετά μεσημβριαν**. Το προ δηλ. πάει με γενική, ενώ το μετά με αιτιατική

-**Δράττομαι της ευκαιρίας** και όχι δράττω την ευκαιρία.

-Όταν μιλάμε με έναν ιερέα λέμε π.χ. **πάτερ Γεώργιε**. Όταν όμως κάνουμε λόγο για έναν ιερέα λέμε π.χ. **είδα τον πατέρα Γεώργιο** και όχι τον πάτερ Γεώργιο. Ούτε βέβαια ο πάτερ Γεώργιος, που λένε κάποιοι.

-Κοινότηπος ή κοινότοπος; Το σωστό είναι το δεύτερο δηλ. **κοινότοπος**, π.χ. είναι κοινότοπο αυτό που λες.

-Ακατονόμαστος ή ακατανόμαστος; το σωστό είναι το **ακατονόμαστος**. Έτσι λέμε “αυτός κατηγορείται για ακατονόμαστες πράξεις”

-Ανημέρωτος ή ανενημέρωτος; Το σωστό είναι το **ανενημέρωτος**, π.χ. είσαι ανενημέρωτος, δηλ δεν έχεις ενημερωθεί σωστά.

-**Μεγεθύνω, μεγέθυνση**, ή μεγενθύνω, μεγένθυση; Σωστά είναι τα δύο πρώτα. Έτσι λέμε: κάνε μου μια μεγέθυνση της εικόνας. {Εξ ου και μέγεθος}

-**Απαθανατίζω** και όχι αποθανατίζω.

-**Υποθάλλω, περιθάλλω** και όχι υποθάλλτω, περιθάλλτω..

- **Ζην** ή ζειν; Το σωστό είναι το πρώτο, ως απαρέμφοτο του αρχ.ρήματος ζήω-ζω. Με το άρθρο “το” γίνεται ουσιαστικό. Έτσι λέμε τις φράσεις: Στους γονείς μου οφειλω το ζην, στους δασκάλους μου το “ευ ζην”. Η δουλεύει, αλλά απλώς βγάζει τα προς το ζην.

-**Αυτός καθ’ εαυτόν, αυτοί καθ’ εαυτούς**, και όχι αυτός καθ’ εαυτός, ή αυτοί καθ’ εαυτοί. Ο δεύτερος τύπος μπαίνει σε αιτιατική.

-**Ποιούμαι την νήσσαν** {κοινώς, κάνω την πάπια} και όχι ποιώ την νήσσαν.

-Οι εποχές γράφονται με μικρό γράμμα, ενώ οι μήνες με κεφαλαίο.π.χ. **άνοιξη, καλοκαίρι** αλλά **Μάιος, Αύγουστος**.

-Το τελικό “ν” στα άρθρα τον, την, στα μόρια δεν, μην, διατηρούν το “ν” μόνο όταν ακολουθεί λέξη που αρχίζει από φωνήεν, από τα σύμφωνα κ, π, τ, ξ,ψ και τα γκ, μπ, ντ, τζ. Έτσι θα πούμε, π.χ. **είδα έναν άνθρωπο, πήγα στον κήπο, πήγα στη θάλασσα** {και όχι στην θάλασσα}, **μη φεύγεις** {και όχι μην φεύγεις} **μην κάθεται**. Όταν το τον και το την είναι αντωνυμίες, λέμε: **τον βλέπω**, αλλά στο θηλυκό **τη βλέπω**.

-Το **πού** και το **πώς** {και αυτό αφορά το γραπτό λόγο} όταν είναι επιρρήματα σημαίνει ότι ρωτάνε και

πάρνουν τόνο και στις ευθείες και στις πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις, π.χ. **πού ήσουν**, ή **πώς είσαι**; ή **δε μου είπε πού ήταν**. Όταν όμως το **πώς** είναι ειδικός σύνδεσμος και το **που** αναφορική αντωνυμία δεν τονίζονται. π.χ. **σου είπα πως** {δηλ. ότι} **δε θα ‘ρθω, ο φίλος σου που** {ο οποίος} **ήρθε μόλις έφυγε**.

- **Παρεπιπτόντως** και όχι παρεπιπτόντως.

-Λέμε **καλύτερος, ή πιο καλός**, και όχι πιο καλύτερος.

-Λέμε μερικοί: πριν την έναρξη των μαθημάτων. Το σωστό είναι: **πριν από την έναρξη των μαθημάτων**.

{Και το παράδειγμα που ακολουθεί αφορά το γραπτό λόγο}. Το επίθετο: **ο πολύς, η πολλή, το πολύ** συνοδεύει ουσιαστικά, ενώ το επίρρημα **πολύ**, συνοδεύει ρήματα, επιρρήματα και επίθετα. Έτσι το σωστό είναι: π.χ. **με πολλή αγάπη** και όχι “με πολύ αγάπη”. Ενώ όταν το “πολύ” είναι επίρρημα λέμε: **είμαι πολύ καλά, ή είναι πολύ καλός άνθρωπος, ή αγάπησε πολύ**.

-Λέμε “**αυτοκινητικό δυστύχημα** {από το αυτοκίνητο} και όχι αυτοκινητιστικό, ενώ απ’ την άλλη πλευρά λέμε: **αυτοκινητιστικοί αγώνες**, {από το αυτοκινητιστής, που είναι αυτός που ασχολείται επαγγελματικά με το αυτοκίνητο}

-Λέμε “**απολαύει της εμπιστοσύνης**”, και όχι απολαμβάνει της εμπιστοσύνης. π.χ. η κυβέρνηση απολαύει της εμπιστοσύνης της βουλής.

-**Συνοθύλευμα** και όχι συνοθύλευμα.

-**Υπερωκεάνειο**, και όχι υπερωκεϊάνειο.

-**Αντεπεξέρχομαι** και όχι ανταπεξέρχομαι.

-**Περισσότεροι από έναν**, και όχι περισσότεροι από ένας.

-Λέμε π.χ. **στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων** και όχι στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων.

-Το ουσιαστικό **ο μυς**, στην ονομαστική πληθυντικού κάνει **οι μύες**, αλλά στην αιτιατική πληθυντικού κάνει **τους μυς**, και όχι τους μύες, όπως ακούμε να λένε μερικοί και μάλιστα ειδικοί.

Υπάρχουν και πάρα πολλές άλλες λέξεις και φράσεις, τις οποίες λένε και γράφουν λανθασμένα μερικοί άνθρωποι. Εξάλλου η Ελληνική γλώσσα είναι μια από τις πιο πλούσιες αλλά και πιο δύσκολες γλώσσες, η οποία μιλιέται και γράφεται εδώ και χιλιάδες χρόνια. Η γλώσσα του Ομήρου, του Πλάτωνα, του Αριστοτέλη, του Σοφοκλή, του Σολωμού, του Παπαδιαμάντη, του Σεφέρη, του Ελύτη, υπάρχει αιώνες τώρα και αντικατοπτρίζει τη δύναμη και τη συνέχεια του Ελληνισμού από την αρχαιότητα έως σήμερα.

Το επόμενο τεύχος

Το επόμενο τεύχος (50ό) θα κυκλοφορήσει τον Μάρτιο του 2022.

Οι συνεργασίες, αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή, ας κατατεθούν μέχρι 10 Φεβρουαρίου το αργότερο και, παράκληση, να μην υπερβαίνουν τους 9.000 χαρακτήρες (χτυπήματα με τα κενά).

Το τελευταίο είναι αυστηρά περιοριστικό. Πολυσελίδες εργασίες δεν δημοσιεύονται.

Αγιορείτικα νέα

Πανηγυρική Αγρυπνία της Συνάξεως των Οσίων Πατέρων και Οσιομαρτύρων που ασκήθηκαν στα Καυσοκαλύβια

Στο Άγιον Όρος, στη Ιερά Σκήτη της Αγίας Τριάδος Καυσοκαλυβίων βρέθηκε το διήμερο 16-17 Οκτωβρίου 2021 ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δράμας κ. Παύλος προσκεκλημένος της Ιεράς Μονής Μεγίστης Λαύρας, κατόπιν αιτήσεως της Σκήτης που φρόντισε να τηρηθούν όλα τα υγειονομικά περιοριστικά μέτρα. Ο Σεβασμιώτατος χοροστάτησε και λειτούργησε κατά την Πανηγυρική Αγρυπνία της Συνάξεως των Οσίων πατέρων και Οσιομαρτύρων που ασκήθηκαν στα Καυσοκαλύβια, και των οποίων η κοινή μνήμη εορτάζεται κατά την Α΄ Κυριακή του Οκτωβρίου.

Μετά την υποδοχή του και κατά την προσφώνησή του προς τον Δικαίο της Σκήτης Γέροντα Πατάπιο Καυσοκαλυβίτη, ευχαρίστησε τον ίδιο και τους πατέρες της Σκήτης για την τιμητική για εκείνον πρόσκληση να συμμετάσχει, ως ένας απλός Αγιορείτης προσκυνητής -όπως τόνισε χαρακτηριστικά- στον τιμητικό από κοινού εορτασμό των Καυσοκαλυβιτών Αγίων.

Ανέφερε συγκινημένος ότι ήταν βαθειά του επιθυμία από τότε που συνδέθηκε πνευματικώς με το Άγιον Όρος να συμπροσευχηθεί αγρυπνώντας μαζί με τους ορεισίβιους πατέρες της πλέον απομακρυσμένης Σκήτης του Αγιωνύμου Όρους.

Εγκωμιάζοντας μάλιστα τη Σκήτη, ανέφερε χαρακτηριστικά και εύστοχα πως, εάν ολόκληρο το Άγιον Όρος θα μπορούσε να θεωρηθεί - και όντως είναι- ένας ναός του Υψίστου, και η αθωνική Έρημος ως το Ιερό Βήμα, τα Καυσοκαλύβια είναι η κόγχη της Αγίας Τραπέζης του ναού αυτού.

Και ότι οι Καυσοκαλυβίτες Άγιοι είναι οι αέναοι διακονητές στο Ιερό αυτό Βήμα και ακοίμητοι πρέσβεις προς την Αγία Τριάδα υπέρ του σύμπαντος κόσμου. Πρόκειται για τούς οσίους Μάξιμο, Νήφωνα, Νείλο, Ακάκιο και Πορφύριο καθώς και για τούς νεομάρτυρες Ρωμανό, Νικόδημο, Παχώμιο και Κωνσταντίνο.

Αντιφωνώντας ο Δικαίος Γέρων Πατάπιος καλωσόρισε τον Σεβασμιώτατο στη Σκήτη και τον ευχαρίστησε για την τιμητική για τούς Καυσοκαλυβίτες μοναστές αποδοχή της προσκλήσεως εκ μέρους του και του ερχομού του, παρόλες τις δύσκολες καιρικές

συνθήκες των ημερών.

Τόνισε το γεγονός ότι εξαιρετικά σπάνια η Σκήτη έχει την ευλογία να υποδέχεται και να φιλοξενεί σεβασμιώτατους αρχιερείς στο Κυριακό της και οι οποίοι μάλιστα να προεξάρχουν της λειτουργικής συνάξεως στον περικαλλή Κυριακό ναό της Αγίας Τριάδος.

Υπογράμμισε μάλιστα ότι για τον ίδιο αποτελεί ιδιαίτερη τιμή που το ευχάριστο και πλήρους ευλογίας αυτό γεγονός συνέβη κατά την Ενεστώσα διακονία

του ως Δικαίου. Ευχήθηκε στον Σεβασμιώτατο καλή Πανήγυρη και τον παρακάλεσε θερμώς όπως μνημονεύει εις το εξής τούς πατέρες της Σκήτης στις προς Κύριον εντεύξεις του.

Να σημειωθεί ότι ο κοινός εορτασμός των Καυσοκαλυβιτών Αγίων καθιερώθηκε το έτος 2000, οπότε ιστορήθηκε η εικόνα της Συνάξεως τους και συντάχθηκε πλήρης ασματική Ακολουθία από τον υμνογράφο

της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας ιερομ. Αθανάσιο Σιμωνοπετρίτη.

Κατά την αγρυπνία τέθηκαν προς προσκύνηση ιερά λείψανα των Αγίων Ακακίου, Νείλου και Ρωμανού.

Ακλούθησε επίσημο κέρασμα προς όλους τούς πατέρες και τούς προσκυνητές και τράπεζα προς τον Σεβασμιώτατο, όπου ο επίσημος προσκεκλημένος είχε την ευκαιρία να εκφράσει στους παρευρισκομένους πατέρες την πραγματική του χαρά και ευλογία να βρίσκεται ανάμεσα τους.

Κατά την ευλαβική του αυτή επίσκεψη ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δράμας κος Παύλος προσέφερε ως ευλογία στο σεπτό Κυριακό της Σκήτης πλήρη αρχιερατική στολή και απότμημα του ιερού λειψάνου του αγίου Γεωργίου του ομολογητού του Καρσλίδη προς ευλογίαν των πατέρων και των προσκυνητών.

Απερχόμενος, τέλος, ευχαρίστησε τον Δικαίο της Σκήτης Γέροντα Πατάπιο Καυσοκαλυβίτη για την πρόσκληση, τη φιλοξενία και τη δυνατότητα να γίνει μέτοχος της ευλογίας των Αγίων της Σκήτης.

Του ευχήθηκε δε επιτυχή ολοκλήρωση της διακονίας του ως Δικαίου και σε όλους τούς πατέρες της Σκήτης την Χάρη της Αγίας Τριάδος και την ευλογία των οσίων Καυσοκαλυβιτών Πατέρων.

Αγιορείτικα νέα

Ανακομιδή των λειψάνων του Γέροντος Ιωσήφ Βατοπαιδινού

Η ανακομιδή των οστών των κεκοιμημένων, ως πράξη φροντίδος και ευπρεπισμού κατά την εκταφή εκτός από τον εθιμικό και κοινωνικό χαρακτήρα που ανέκαθεν είχε, λαμβάνει στην εκκλησία κατ'εξοχήν αγαπητικό και εσχατολογικό νόημα. Δεν μεριμνούμε απλώς για τον καθαρισμό και την τάξη των οστών ενός αγαπημένου προσώπου, αλλά προετοιμάζουμε λειτουργικά τα οστά ενός αδελφού που «προσδοκά ανάστασιν νεκρών». Η ανακομιδή αν και δεν μαρτυρείται με σαφήνεια ως υποχρεωτική πράξη μετά την ταφή, έχει πια καθιερωθεί ως μέρος της φροντίδος της στρατευομένης εκκλησίας προς την θριαμβεύουσα. Αν και στην Εκκλησία εορτάζεται η ανακομιδή των λειψάνων των αγίων, κάθε βαπτισμένος χριστιανός αξίζει την φροντίδα της ανακομιδής, αφού η αγιότητα του βίου είναι ο βασικός στόχος για κάθε άνθρωπο που θέλει να λέγεται μέλος της Εκκλησίας. Και δεν ήταν λίγες οι φορές όπου ο Θεός μέσα από την ανακομιδή αποκάλυψε την καλά κρυμμένη αγιότητα, ανθρώπων που πέρασαν απαρατήρητοι στο διάβα της ζωής τους.

Ακολουθώντας αυτήν την παράδοση της Εκκλησίας η Βατοπαιδινή Αδελφότητα σε κλίμα συγκίνησης και κατάνυξης, την Τετάρτη 20 Οκτωβρίου 2021, τέλεσε την ανακομιδή των λειψάνων του μακαριστού Γέροντος Ιωσήφ Βατοπαιδινού, πνευματικού γεννήτορος και ποδηγέτη της Αδελφότητας και νέου κτήτορος της Μονής, 12 έτη από την ημέρα της εις Κύριον εκδημίας του.

Ο μακαριστός Γέρον Ιωσήφ γεννήθηκε στην Δρούσια της επαρχίας Πάφου της νήσου των Αγίων, την 1η Ιουλίου 1921. Το 1936 μετά από θεϊκή κλήση προσήλθε στην Ιερά Μονή Σταυροβουνίου με τις ευχές των γονέων του. Εκεί εκάρη ρασοφόρος μοναχός με το όνομα Σωφρόνιος. Παρέμεινε 10 χρόνια στην Μονή και με την παρότρυνση και ευλογία του Γέροντος Κυπριανού, πνευματικού της Μονής, εγκαταβίωσε στο Άγιον Όρος μετά από μία σύντομη επίσκεψη στους Αγίους Τόπους. Αρχές του 1947 βρίσκεται στην Σκήτη της Αγίας Άννης, ενώ το καλοκαίρι του ίδιου έτους γνωρίζεται με τον Άγιο Ιωσήφ τον Ησυχαστή, ο οποίος κατόπιν θείας πληροφορίας τον δέχθηκε στην συνοδεία του. Εκεί στην καλύβη του Τιμίου Προδρόμου της Μικρής Αγίας Άννης εκάρη

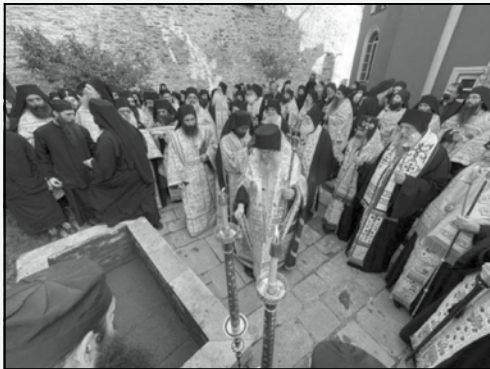
μεγαλόσχημος λαμβάνοντας το όνομα Ιωσήφ το Σάββατο του Λαζάρου του 1948. Το 1951 η συνοδεία μεταφέρθηκε στα ησυχαστικά κελιά της Νέας Σκήτης κοντά στον Πύργο. Ο Άγιος Ιωσήφ ο Ησυχαστής κοιμήθηκε οσιακώς την ημέρα της Κοιμήσεως της Θεοτόκου το 1959. Ο αείμνηστος Γέροντας Ιωσήφ ικανοποίησε τον βαθύτατο πόθο της ψυχής του κοντά στον μεγάλο Άγιο Ιωσήφ τον Ησυχαστή καθώς μαθήτευσε σε έναν πραγματικό ησυχαστή και θεοφόρο ασκητή. Μετά την κοίμηση του Γέροντός του έζησε σύμφωνα με τις υποθή-

κες και το παράδειγμά του και συν τω χρόνω μαζεύτηκε κοντά του πολυμελής συνοδεία. Το 1989 κατόπιν αποφάσεως του Οικουμενικού Πατριαρχείου η συνοδεία του ανέλαβε την διοίκηση της Ι.Μ.Μ. Βατοπαιδίου, της οποίας υπήρξε νέος κτήτωρ και αναμορφωτής. Ο Γέρον Ιωσήφ ήταν και παρέμεινε ο πνευματικός πατέρας της Μονής Βατοπαιδίου μέχρι και την κοίμησή του, που συνέβη την 1η Ιουλίου 2009. Το σκήνω-

μά του ετάφη στον περίβολο της Μονής δίπλα από το Καθολικό και ο τάφος του αποτελεί σημείο αναφοράς για τους αδελφούς της Μονής.

Στην Ανακομιδή των λειψάνων παρέστησαν ο Μητροπολίτης Λεμεσού κ. Αθανάσιος, πνευματικό τέκνο του μακαριστού Γέροντος, ο Μητροπολίτης Νέας Κρήνης και Καλαμαριάς κ. Ιουστίνος, οι Επίσκοποι Αμαθούντος Νικόλαος και Λήδρας Επιφάνιος, ο Πρωτεπιστάτης του Αγίου Όρους Γέρον Γεώργιος Βατοπαιδινός, ο Καθηγούμενος της Ι.Μ. Σίμωνος Πέτρας Γέρον Ελισαίος, ο Καθηγούμενος της Ι.Μ. Γρηγορίου Γέρον Χριστοφόρος, οι Καθηγούμενοι Αρχιμανδρίτης Παΐσιος της Ιεράς Μονής Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμού, Αρχιμανδρίτης Γεννάδιος της Ιεράς Μονής Αρχαγγέλου Μιχαήλ στο Μονάγρι, Αρχιμανδρίτης Νείλος της Ιεράς Μονής Συμβούλου Χριστού, Αγιορείτες Πατέρες, ιερείς, ιερομόναχοι και διάκονοι.

Το απόγευμα της 20ής Οκτωβρίου 2021, τελέσθηκε η Ακολουθία του Εσπερινού και εν συνεχεία οι Αρχιερείς, οι Καθηγούμενοι και οι λοιποί πατέρες εν πομπή μετέβησαν στον τάφο του μακαριστού Γέροντος, ενώπιον του οποίου εψάλη ειδική ακολουθία επί τη ανακομιδή λειψάνων.

Εκδηλώσεις Δήμων Χαλκιδικής και άλλων φορέων

ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ

Το «Μαρτύριο της Φωτιάς» στο Γεροπλάτανο

Με ξεχωριστή επιτυχία πραγματοποιήθηκε τη Κυριακή 19 Σεπτεμβρίου η εκδήλωση στη μνήμη των έξι Παρθενομαρτύρων του Γεροπλάτανου, το γνωστό στην περιοχή «Μαρτύριο της Φωτιάς».

Η εκδήλωση ήταν αφιερωμένη στα 200 χρόνια από την έναρξη της Επανάστασης, οργανώθηκε από το **Κ.Δ.Α.Π.** και την **Δημοτική Ενότητα Ζερβοχωρίων** σε συνεργασία με την κοινωφελή Επιχείρηση του Δήμου Πολυγύρου. Οι μικροί μαθητές του Κέντρου Δημιουργικής Απασχόλησης δημιούργησαν με την επίβλεψη των δασκάλων τους μία ταινία διάρκειας 20' στην οποία παρουσιάζεται γλαφυρά και παραστατικά ένα ιστορικό και Μαρτυρικό γεγονός του τόπου. Το Μαρτύριο των έξι παρθενομαρτύρων. Το γνωστό μαρτύριο της φωτιάς που υπέστησαν οι έξι κοπέλες από τους Τούρκους το 1854. Είχαν κληθεί να επιλέξουν: Ή θα καίγονταν ζωντανές ή θα έπεφταν στα χέρια των Τούρκων. Η σύγκρουση ανάμεσα στην λογική και την πίστη τους ήταν τεράστια. Όμως η αγάπη τους για την πατρίδα και την ορθοδοξία, οδήγησε τις έξι κοπέλες να προτιμήσουν τον δια πυρός θάνατο.

Η εκκλησία μας τιμά τις Νεομάρτυρες κάθε χρόνο τον μήνα Μάιο.

Στο τέλος της εκδήλωσης ο Αντιδήμαρχος Ζερβοχωρίων κ. Χρήστος Κομπογιανός ευχαρίστησε όλους τους φορείς που βοήθησαν στην οργάνωση και επιτυχία της εκδήλωσης, η οποία τελούσε **υπό την αιγίδα του Δήμου Πολυγύρου.** (φωτ. σελ. 30)

Το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού συγχαίρει θερμά τόσο τα παιδιά του ΚΔΑΠ Ζερβοχωρίων όσο και τους δασκάλους του για την προσπάθεια και την υπέροχη δουλεία τους.

Εκδήλωση για τα 200 χρόνια από την Επανάσταση

Εκδήλωση αφιέρωμα στα 200 χρόνια από την Επανάσταση του 1821 πραγματοποιήθηκε στη Γαλάτιστα στο θεατράκι του Λυκείου την Παρασκευή 24/9 με πρωτοβουλία του Πολιτιστικού Λαογραφικού Συλλόγου Γαλάτιστας «**Η ΓΑΛΑΤΕΙΑ**» που περιελάμβανε: Ομιλία από τον Ομ. Καθηγητή της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. **κ. Μιλτιάδη Κωνσταντίνου** και τραγούδια από την χορωδία του Συλλόγου σχετικά με την Επανάσταση αλλά και της Μικράς Ασίας που είχαν προετοιμαστεί από την προηγούμενη χρονιά, αλλά λόγω των μέτρων του covid δεν παρουσιάστηκαν μέχρι την εκδήλωση. Συμμετείχε και η ορχήστρα του Γαλασιάνου Αστερίου Τράκα. Η εκδήλωση τελούσε υπό την αιγίδα του Δήμου Πολυγύρου.

Στην εκδήλωση που σημείωσε ιδιαίτερη επιτυχία παρευρέθηκαν οι Αντιδήμαρχοι του Δήμου Πολυγύρου, Δημοτικοί Σύμβουλοι, φορείς της περιοχής, η Πρόεδρος και μέλη του Πολιτιστικού –Λαογραφικού Συλλόγου κ.α. Από τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο παρευρέθηκε ο Πρόε-

δρος κ. Ι. Κοτσάνης. (φωτ. σελ. 30)

Το Δ.Σ. συγχαίρει τον Πολιτιστικό –Λαογραφικό Σύλλογο Γαλάτιστας «**Η ΓΑΛΑΤΕΙΑ**» για την όμορφη αυτή εκδήλωση.

Φωταγωγήθηκε το πρώτο Χριστουγεννιάτικο δέντρο της Ελλάδας, στον Ταξιάρχη Χαλκιδικής

Το βράδυ της Κυριακής 7/11/2021, την παραμονή του Πολιούχου και Προστάτη του χωριού Αρχαγγέλου Μιχαήλ, αμέσως μετά το τέλος του Πανηγυρικού Εσπερινού, φωταγωγήθηκε το πρώτο Χριστουγεννιάτικο δέντρο της χώρας, στον Ταξιάρχη Χαλκιδικής, εγκαινιάζοντας έτσι την εορταστική περίοδο των Χριστουγέννων και

σηματοδοτώντας την έναρξη των εργασιών υλοτόμησης των Χριστουγεννιάτικων δέντρων, για να αποσταλούν σε όλες τις μεγάλες πόλεις της Ελλάδας. Η εκδήλωση αυτή ξεκίνησε πριν από 10 χρόνια, το 2011, μετά από πρόταση του Προέδρου του Συλλόγου Απανταχού Ταξιαρχιωτών, σημερινού Γ.Γ.του Παγχαλκιδικού κ. Αστερίου Λυριτζή και υλοποιήθηκε με πρωτοβουλία του αείμνηστου Προέδρου Νίκου Σάρρη.

Παρόντες στη φετινή εκδήλωση ήταν οι Βουλευτές του Νομού κ. Κυριακή Μάλαμα και κ. Απόστολος Πάνας, ο δήμαρχος Πολυγύρου κ. Αστερίος Ζωγράφος, η Περιφερειακή σύμβουλος κ. Κατερίνα Ζωγράφου, Αντιδήμαρχοι, ο Πρόεδρος της Κοινότητας κ. Ιωάννης Ξάκης,

Δημοτικοί σύμβουλοι, κ.ά. Πλήθος κατοίκων και επισκεπτών παρακολούθησαν το άναμμα των φώτων σε δύο έλατα. Η μπάντα του Δήμου Πολυγύρου έπαιξε Χριστουγεννιάτικα τραγούδια και σε όλους τους επισκέπτες προσφέρθηκαν κεράσματα. Το Παγχαλκιδικό Σύλλογο εκπροσώπησε ο Γ.Γ. κ. Αστέριος Λυρτζής.

Τα έλατα του Ταξιάρχη παράγονται σε ιδιωτικές φυτείες που δημιουργήθηκαν για το σκοπό αυτό. Η καλλιέργεια αυτή ξεκίνησε γύρω στα μέσα της δεκαετίας του 1960, στο πλαίσιο ενός προγράμματος ορεινής οικονομίας του Υπουργείου Γεωργίας για τους αγρότες ορεινών περιοχών. Στη Χαλκιδική η πρωτοβουλία αυτή του κράτους είχε μεγάλη απήχηση στα χωριά του Χολομώντα και ιδιαίτερα στον Ταξιάρχη. Εκατοντάδες ιδιόκτητα στρέμματα άγονων εκτάσεων που είχαν εγκαταλειφθεί, καθώς οι νέοι έπαιρναν το δρόμο της μετανάστευσης (στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό), άρχισαν να ξαναπαίρνουν ζωή και να προσφέρουν το οξυγόνο τους και την ομορφιά τους. Μια νέα ελπίδα κρατούσε πλέον τους ανθρώπους στον τόπο τους και δεν επρόκειτο βέβαια για εύκολο εγχείρημα αν αναλογιστεί κανείς ότι απαιτούνται περισσότερα από 12 ολόκληρα χρόνια για να αναπτυχθεί το έλατο και να μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως χριστουγεννιάτικο δένδρο. Οι σπόροι από το κουκουναρί φυτεύονται στο φυτώριο για περίπου τρία χρόνια πριν φυτευτούν στο έδαφος, όπου θα χρειαστεί τουλάχιστον άλλα εννέα χρόνια. Μετά από περίπου 12 χρόνια αρχίζει ο παραγωγός να κόβει ή να ξεριζώνει (έλατα σε γλάστρες), για την αγορά και στη θέση τους να φυτεύει καινούρια, έτσι σε μόνιμη πλέον βάση πολλές χιλιάδες άγονα στρέμματα καλύπτονται από πράσινο, χειμώνα - καλοκαίρι ενώ παράλληλα πολλές χιλιάδες ελατοπαραγωγοί συμπληρώνουν το εισόδημά τους, ενισχύουν την εθνική οικονομία και προστατεύουν το δάσος με την καθημερινή τους παρουσία εκεί. Κάθε χρόνο υλοτομούνται περίπου 30.000-35.000 έλατα για να φύγουν στην αγορά και σχεδόν τα διπλάσια φυτεύονται και πάλι στο χωράφι.

Σήμερα σχεδόν το 90% του ενεργού πληθυσμού των κατοίκων του Ταξιάρχη, ασχολείται κατ' αποκλειστικότητα ή συμπληρωματικά με την καλλιέργεια των όμορφων κωνοφόρων δέντρων. Τα φυσικά έλατα δίνουν μία πιο ζωντανή αίσθηση στο σπίτι. Μυρίζουν έντονα και όμορφα, με αποτέλεσμα να τονίζουν το εορταστικό και ζεστό κλίμα των γιορτών. Η φυσική ομορφιά και η μυρωδιά τους, δίνουν μία ζωντανή αίσθηση και φυσική ατμόσφαιρα. Κανένα (νόμιμο) έλατο που πωλείται ως χριστουγεννιάτικο δέντρο δεν υλοτομείται από φυσικές συστάδες. Από τον Ταξιάρχη Χαλκιδικής διατίθενται στην ελληνική αγορά περίπου το 70% των χριστουγεννιάτικων δένδρων. Η διακίνηση των ελάτων ξεκίνησε φέτος την Παρασκευή 26 Νοεμβρίου.

Οι κάτοικοι του Ταξιάρχη εύχονται σε όλους **καλές γιορτές με υγεία** και ένα φυσικό έλατο στο σπίτι τους. (φωτ. σελ. 30)

ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑΣ

Ο εορτασμός του Ολοκαυτώματος της Κασσάνδρας το 1821 στην Ποτίδαια

Με λαμπρότητα τιμήθηκε την Κυριακή 14 Νοεμβρίου η επέτειος του Ολοκαυτώματος της Χερσονήσου Κασσάνδρας του 1821 στη Ν. Ποτίδαια. Ημέρα τιμής και μνήμης στους Αγωνιστές του 1821 που θυσίασαν τη ζωή τους για την Ελευθερία μας.

Στις 10:30 το πρωί τελέστηκε Δοξολογία στον Ιερό Ναό Αγ. Γεωργίου Ν. Ποτίδαιας, χοροστατούντος του Σεβ. Μητροπολίτη Κασσανδρείας κ.κ. Νικοδήμου. Τον πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε ο Συγγραφέας κ. Νικόλαος Παπαοϊκονόμου. Στη συνέχεια στο μνημείο πεσόντων εψάλη επιμνημόσυνη δέηση και έγινε κατάθεση στεφάνων.

Στις εκδηλώσεις παρευρέθηκαν ο Υπουργός Μακεδονίας - Θράκης κ. Σταύρος Καλαφάτης, η Βουλευτής Χαλκιδικής κ. Κυριακή Μάλαμα, ο Αντιπεριφερειάρχης Χαλκιδικής κ. Ιωάννης Γιώργος, οι Δήμαρχοι Κασσάνδρας και Ν. Προποντίδας κ.κ. Αν. Χαλκιά και Εμμ. Καρράς, Δημοτικοί και Τοπικοί Σύμβουλοι, εκπρόσωποι Στρατιωτικών Αρχών και Σωμάτων Ασφαλείας, Συλλόγων και άλλων φορέων. Τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο εκπροσώπησαν ο Αντιπρόεδρος κ. Τρ. Οικονόμου και το μέλος του Δ.Σ. κ. Χρ. Παυλούδης. (Άρθρο για τον Χαλασμό της Κασσάνδρας, βλ. σελ. 19) (φωτ. σελ. 28)

Έκθεση: «1821 οι βιβλιοθήκες της Μακεδονίας» σε Ν. Μουδανιά, Ν. Τρίγλια και Ν. Καλλικράτεια

Η δημοτική βιβλιοθήκη του Δήμου Ν. Προποντίδας συμμετείχε στη δράση του Δήμου Θεσσαλονίκης 1821: «Οι βιβλιοθήκες της Μακεδονίας στην τοπική Ιστορία» σε συνεργασία με άλλες 23 βιβλιοθήκες και φορείς της Μακεδονίας. Η έκθεση πραγματοποιήθηκε και στις τρεις Δημοτικές Κοινότητες, Ν. Μουδανιών, Ν. Τρίγλιας και Ν. Καλλικράτειας. Παράλληλα πραγματοποιήθηκαν και ομιλίες αφιερωμένες στην Ελληνική Επανάσταση και στην Απελευθέρωση της Χαλκιδικής. Ο Δήμος Προποντίδας παρουσίασε της Σημαία της Χαλκιδικής (Το λά-

βαρο της Επανάστασης της Κασσάνδρας). Μετά την ολική καταστροφή (Χαλασμός) της Κασσάνδρας στις 14/11/1821 κάποιος άγνωστος αγωνιστής από τους λίγους εναπομείναντες που έφυγε προς την Ν. Ελλάδα, παρέδωσε προς φύλαξη τη σημαία που είχε πάρει μαζί του, σε έναν Αυστριακό πλοίαρχο, ο οποίος εκμυστηρεύτηκε το γεγονός στον Ολλανδό πρόξενο στη Θεσσαλονίκη Mattatia Abram. Αυτός στην έκθεση του προς την πατρίδα του με τίτλο «Legatine Turkey» μεταξύ των άλλων γεγονότων, παραθέτει και ένα σκίτσο της σημαίας. Η Σημαία – λάβαρο των Επαναστατών της Κασσάνδρας κατά του αγώνα τους στις Πάρτες το 1821, αναγνωρίστηκε πρόσφατα από το Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, με βάση την ιστορική τεκμηρίωση του μελετητή Απόστολου Στρατή από την Κασσάνδρα Αξιωματικού του Πολεμικού Ναυτικού ε.α., ως μια από τις σημαίες που χρησιμοποιήθηκαν στον αγώνα της ανεξαρτησίας της Ελλάδος κατά το 1821, και θα συμπεριληφθεί στη συλλογή σημαιών του Μουσείου.

«Η Τέχνη γεννάει Τέχνη» στη Ν. Τρίγλια

Μία πρωτότυπη εκδήλωση πραγματοποιήθηκε από τον Δήμο Ν. Προποντίδας και τον Οργανισμό Πολιτισμού και Αθλητισμού στη Ν. Τρίγλια σε συνεργασία με το Κέντρο τέχνης “Σύνθεση” και με τη συμμετοχή μελών του συλλόγου Εικαστικών Δημιουργών Ν. Προποντίδας την Τρίτη 7 Σεπτεμβρίου.

Τρεις πίνακες: γη- θάλασσα-νερό-αέρας, μία γυναίκα κι ένας χορός... φωτιά και ο πόθος έγιναν πηγή έμπνευσης για τέσσερις μουσικούς και μία χορεύτρια. Στη συνέχεια ζωγράφοι, μέλη του συλλόγου Εικαστικών Δημιουργών Ν. Προποντίδας, επί τόπου εμπνεύστηκαν από τη μουσική και τον χορό και δημιούργησαν νέα έργα. Και κάπως έτσι.. η τέχνη “γέννησε” την τέχνη.

Ήταν μία όμορφη ιδέα βασισμένη σε ένα σύμπλεγμα τεχνών που άφησε σε όλους τις καλύτερες εντυπώσεις. (φωτ. σελ. 27)

Δελτίο Τύπου από τον Δήμο Ν. Προποντίδας.

Σημ: Το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού συγχαίρει τον Δήμο Ν. Προποντίδας για τις ξεχωριστές αυτές τις εκδηλώσεις.

ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ

Η απελευθέρωση της Ιερισσού

Με ιδιαίτερη λαμπρότητα γιορτάστηκε η 109η Επέτειος της Απελευθέρωσης της Ιερισσού την Κυριακή 31 Οκτωβρίου 2021, στον αύλειο χώρο του Δημαρχείου μπροστά στο άγαλμα του Καπετάν Γιαγλή.

Το ιστορικό της ημέρας εκφώνησε η Δημοτική Σύμβουλος κ. Μαρία Παπαστεργιανού. Στη συνέχεια ο Δάσκαλος, συγγραφέας, Δημ. Σύμβουλος και πρόεδρος του Δημοτικού Ραδιοφώνου του Δήμου Πολυγύρου κ. Χρήστος Φυλαχτός παρουσίασε τη ζωή του Ιερισιώτη μακεδονομάχου **Γιώργη Γιαγλή** μέσα από στοιχεία του θεατρικού του έργου: Ο Λεοντόκαρδος μακεδονομάχος

Γιαγλής» έκδοση της Περιφερειακής Ενότητας Χαλκιδικής. Επίσης αναφέρθηκε και στην απελευθέρωση της Ιερισσού με πολλά νέα στοιχεία.

Η εκδήλωση έκλεισε με κατάθεση στεφάνων στον Ανδριάντα του Καπετάν Γιαγλή. Η παραδοσιακή χορωδία της Ιερισσού και η φιλαρμονική της, χρωμάτισαν μουσικά την όμορφη αυτή γιορτή.

Παρευρέθηκαν οι Βουλευτές Χαλκιδικής κ. Κ. Μάλαμα και κ. Απ. Πάνας, ο Αντιπεριφερειάρχης κ. Ι. Γιώργος, Αντιδήμαρχοι, Δημοτικοί Σύμβουλοι του Δήμου Αριστοτέλη, εκπρόσωποι του Λιμεναρχείου, της Πυροσβεστικής και κάτοικοι της περιοχής. (φωτ. σελ. 28)

Εορτή απελευθέρωσης Αρναίας

Με τις απαραίτητες Υγειονομικές προφυλάξεις και συνδιοργανωτές την Ιερά Μητρόπολη Ιερισσού, Αγ. Όρους & Αρδαμερίου και τον Δήμο Αριστοτέλη, γιορτάστηκε την Δευτέρα 1 Νοεμβρίου όπως κάθε χρόνο η 109 Επέτειος της Απελευθέρωσης της Αρναίας από τον Τούρικο ζυγό, παράλληλα με την εορτή του Ιερού Ναού Αγ. Αναργύρων Κοσμά και Δαμιανού των εξ Ασίας.

Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας, που χοροστάτησε ο Σεβ. Μητροπολίτης κ.κ. Θεόκλητος, τελέστηκε η Επίσημη Δοξολογία.

Τον Πανηγυρικό εκφώνησε η Φιλολογος του Γυμνασίου Πολυγύρου κ. Μ. Καραμπατάκη, η οποία γοήτευσε τους παρευρισκομένους με τον λόγο της. Αναφέρθηκε (χωρίς κείμενο) στους Αγίους Αναργύρους και στο χρονικό της Απελευθέρωσης της Αρναίας. Ακολούθησε περιφορά της εικόνας των Αγίων και στις 11:00 επιμνημόσυνη δέηση και κατάθεση στεφάνων στο μνημείο, στην είσοδο της πόλης, από εκπροσώπους Υπηρεσιών και Φορέων και η μπάντα του Δήμου ανέκρουσε τον Εθνικό μας Ύμνο.

Παρευρέθησαν ο Αντιπεριφερειάρχης Χαλκιδικής κ. Ιωάννης Γιώργος, Περιφερειακοί Σύμβουλοι, Αντιδήμαρχοι, Δημοτικοί Σύμβουλοι και εκπρόσωποι Στρατιωτικών, Αστυνομικών αρχών και λοιπών φορέων. Τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο εκπροσώπησε ο Πρόεδρος κ. Ιωάννης Κοτσάνης.

Το απόγευμα της ίδιας μέρας στην αίθουσα «Μητροπο-

λίτης Σωκράτης» του Δημαρχείου, πραγματοποιήθηκε εκδήλωση που οργάνωσε η Τοπική Κοινότητα Αρναίας. Στην εκδήλωση προβλήθηκε η ταινία που επιμελήθηκε ο Αντιστράτηγος ε.α. κ. Στυλιανός Κυρίμης από τον Αγ. Μάμα «Η Επανάσταση της Χαλκιδικής το 1821». Στη συνέχεια ο Φιλολόγος και ερευνητής κ. Δημ. Κύρου παρουσίασε το ιστορικό της ανέγερσης του σημερινού Δημαρχείου Αρναίας, πρώην διδακτήριον σε μια πολύ ενδιαφέρουσα ομιλία. (φωτ. σελ. 28)

Απολογισμός δράσεων: Άνοιξη-Καλοκαίρι 2021 του Συλλόγου Γυναικών Στρατωνίου

Η άνοιξη ξεκίνησε με την ανακαίνιση της στέγης του Συλλόγου. Ένα δημοτικό κτήριο που στεγάζει τον Σύλλογο από την ίδρυσή του, βελτιώθηκε τεχνικά από τον Δήμο Αριστοτέλη και τον Δήμαρχο Στέλιο Βαλιάνο και είναι έτοιμο να υποδεχτεί τα μέλη του αμέσως μόλις οι συνθήκες της πανδημίας το επιτρέψουν.

Το φεστιβάλ ΚΟΥΖΙΝΑ 2021 φιλοξενήθηκε και στο Στρατώνι.

Η συνεργασία των κοινωνικών φορέων αποτελεί θεσμό για το Στρατώνι. Έτσι, μαζί με τον Ναυταθλητικό Όμιλο Στρατωνίου και τον Σύλλογο Επαγγελματιών Στρατωνίου πραγματοποιήθηκε εκδήλωση στο πλαίσιο του γαστρονομικού φεστιβάλ «Κουζίνα» του Δήμου Αριστοτέλη. Ο Δήμαρχος με Δημοτικούς –Κοινοτικούς Συμβούλους, δημοσιογράφους, δημοφιλείς ΣΕΦ, τουριστικούς πράκτορες και όλοι οι παρευρισκόμενοι γεύτηκαν χειροποίητα εδέσματα και λικέρ από τα μέλη του Συλλόγου στην αυλή του Λαογραφικού Μουσείου Στρατωνίου. Στη συνέχεια στο λιμανάκι υπήρχε τραπέζι με θαλασσινούς μεζέδες.

Ένα Αυγουστιάτικο ταξίδι χορεύοντας στον χρόνο

Χορευτικά ντοκουμέντα από το 1985 έως το παρόν, από παλαιές ερασιτεχνικές βιντεοκασσέτες μέχρι τηλεοπτικά αποσπάσματα από παραστάσεις και ταξίδια των χορευτικών ομάδων του Συλλόγου, προβλήθηκαν σε μία βραδιά αφιερωμένη στους αγαπημένους χοροδιδάσκαλους, που με το έργο τους, συνέβαλαν σημαντικά στην ύπαρξη και στη συνέχεια αυτού του Συλλόγου. Ο Ιωάννης Καραβίδας υπήρξε χοροδιδάσκαλος πολλών παιδιών του Στρατωνίου για 15 συνεχόμενα έτη, ενώ τη σκυτάλη παρέλαβε ο Ιωάννης Αλεξίου που για τα επόμενα 20 χρόνια μέχρι σήμερα παραμένει η ψυχή της χορευτικής ομάδας. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο παραλιακό καφε-μπαρ «Paraty - All Day Beach Bar» υπό την αιγίδα του Αριστοτέλειου Πνευματικού Κέντρου, του Δήμου.

Κοινωνική Ευαισθητοποίηση - Εθελοντική Αιμοδοσία

Μία δράση που ξεκίνησε ο Σύλλογος Πολιτισμού και την συνεχίζει ο Σύλλογος Γυναικών με μοναδικό σκοπό την στήριξη κάθε συναθρώπου, συχωριανού και όχι μόνο, που θα βρεθεί σε ανάγκη. Η τράπεζα αίματος του Στρα-

τωνίου, παρά τους δύο δύσκολους χειμώνες που πέρασαν, κάλυψε κάθε αίτημα που δέχτηκε.

Φωτιές

Ο Σύλλογος άμεσα ήρθε σε επικοινωνία με την εθελόντρια συντονίστρια συλλογής ειδών πρώτης ανάγκης, Μαρία Τσιντογιάννη – Λογοθεραπεύτρια στο Παλαιοχώρι Χαλκιδικής και παραδόθηκαν προϊόντα που ταξίδεψαν με προορισμό την Εύβοια, για τους πυρόπληκτους.

Τρίτη Ηλικία

Είδη πρώτης ανάγκης στους ηλικιωμένους και ηλικιωμένες που φιλοξενούνται στο γηροκομείο Αρναίας, απέστειλε ο Σύλλογος, μετά από ενημέρωση που έλαβε από τον Βασίλειο Παναγιωτίδη – Ιατρό, Παθολόγο της περιοχής μας.

Νέα Γενιά – Φιλοξενία

Στο Στρατώνι φέτος φιλοξενήθηκε Ευρωπαϊκό πρόγραμμα Νέων ERASMUS+ εθελοντισμού και εκπαίδευσης, με συμμετοχές από την τοπική κοινωνία και το εξωτερικό. Ο Σύλλογος συνέβαλλε με προσφορές μελών σε ποικίλα είδη για τις ανάγκες της καθημερινότητας, καθώς επίσης υλοποίησε ενημερωτική δράση με θέμα την ελληνική μουσική παράδοση, τις παραδοσιακές ενδυμασίες και το χορό. Σκοπός του Συλλόγου, οι νέοι και οι νέες που φιλοξενήθηκαν στην Κοινότητα Στρατωνίου να πάρουν μαζί τους όμορφες αναμνήσεις και εντυπώσεις για το Στρατώνι.

Προληπτικός Ιατρικός Έλεγχος

Κάθε χρόνο, τουλάχιστον τρεις ομάδες γυναικών, με προκαθορισμένα ραντεβού, μεταβαίνουν με λεωφορεία στο Νοσοκομείο ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ της Θεσσαλονίκης για προληπτικές ιατρικές εξετάσεις σε τεστ ΠΑΠ, οστεοπόρωση, υπέρηχο μαστού, μαστογραφία. Η διαδικασία ξεκίνησε αρχές Σεπτεμβρίου και προβλέπεται να ολοκληρωθεί τέλος Δεκέμβρη. (φωτ. σελ. 30)

Καραβά Μαριάννα

Γραμματέας Συλλόγου Γυναικών

Το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού συγχαίρει θερμά τον Σύλλογο Γυναικών Στρατωνίου για τις παραπάνω εκδηλώσεις.

ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ

Η αδελφοποίηση των **Δήμων Σερρών και Κασσάνδρας** ολοκληρώθηκε το Σάββατο 2 Οκτωβρίου σε μία λιτή και ιδιαίτερα συγκινητική τελετή στην πλατεία Ελευθερίας της Κασσάνδρας, στον τόπο, όπου έδρασε ο Σερραίος ήρωας και αγωνιστής της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 **Εμμανουήλ Παπάς**.

«Υπογράφουμε την τελική πράξη της αδελφοποίησης των δύο Δήμων μας με σκοπό να αναδειχθεί, πλήρως τόσο η μεγάλη ιστορική φυσιογνωμία του Εμμανουήλ Παπά, όσο και ο κυριολεκτικός αφανισμός ενός ολόκληρου λαού, του λαού της Κασσάνδρας», τόνισε η Δήμαρχος Κασσάνδρας κ. Αναστασία Χαλκιά καλωσορίζοντας τον Δήμαρχο Σερρών κ. Αλέξανδρο Χρυσάφη.

«Το ανάμωμα, η αδελφοποίηση και η κοινή δράση έχει

ως αφετηρία τη συνεργασία μας σε τομείς όπως ο πολιτισμός, ο τουρισμός και η παιδεία.

Βασικός μας στόχος είναι να συμπεριληφθεί στα σχολικά βιβλία η δράση του οπλαρχηγού Εμμανουήλ Παπά και όλων των Κασσανδρινών και λοιπών Χαλκιδικιωτών ηρώων της Επανάστασης της Χαλκιδικής, που υπό τις οδηγίες του καπετάν Κάψα πολέμησαν ηρωικά και πλήρωσαν με το αίμα τους την Ελευθερία της Πατρίδας μας.

«Είναι ελάχιστος φόρος τιμής στους Κασσανδρινούς ήρωες και υποχρέωση προς τη νέα γενιά να αναδειχθεί η Μαρτυρική Κασσάνδρα που αφανίστηκε στο Ολοκαύτωμα της 14ης Νοεμβρίου 1821», υπογράμμισε η κ Χαλκιά.

Ο Δήμαρχος Σερρών Αλέξανδρος Χρυσάφης χαιρετίζοντας την τελετή εξέφρασε τη συγκίνησή του για την ολοκλήρωση της διαδικασίας αδελφοποίησης, που άρχισε στις 27 Ιουνίου στις Σέρρες και η οποία εντάσσεται στις εορταστικές εκδηλώσεις για την επέτειο των 200 ετών από την Επανάσταση του 1821.

«Ο τόπος μας, όπου γεννήθηκε και ανδρώθηκε ο Εμμανουήλ Παπάς και ο τόπος σας, όπου πολέμησε και δοξάστηκε ο καπετάν Μανώλης, συνδέονται με σχέση αδελφική, σχέση ακατάλυτη».

Μήνυμα στήριξης στην κοινή πορεία των αδελφοποιημένων Δήμων έστειλε στον βιντεοσκοπημένο χαιρετισμό του ο **Αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Μαργαρίτης Σχοινάς**, ο οποίος κατάγεται από τη Φούρκα της Κασσάνδρας και έχει ανακηρυχθεί Επίτιμος Δημότης Σερρών.

Ιδιαίτερο τόνο στην εκδήλωση έδωσαν τα χορευτικά συγκροτήματα του Πολιτιστικού Συλλόγου Κασσάνδρας «Η Κασσάνδρεια» και του Λυκείου Ελληνίδων Σερρών με την πρόεδρό του Στέλλα Ελευθεριάδου να προσφέρει στη Δήμαρχο Κασσάνδρας μία σπάνια έκδοση για τον Εμμανουήλ Παπά του Σερραίου συγγραφέα Ευάγγελου Στράτη.

Στην τελετή παρίσταντο με τα λάβαρα τους και οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι Φούρκας και Κρουσηγής.

Στο περιθώριο της εκδήλωσης η δήμαρχος Κασσάνδρας

βράβευσε για την προσφορά της στο παραδοσιακό τραγούδι την **Ξανθίπη Καραθανάση**, η οποία ερμήνευσε με τη μοναδική φωνή της παραδοσιακά τραγούδια προκαλώντας ρίγη συγκίνησης στο κοινό.

Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν μεταξύ άλλων ο Αντιπεριφερειάρχης Χαλκιδικής κ. Γιάννης Γιώργος, ο Δήμαρχος Σιθωνίας κ. Πάρης Ντέμπλας, ο Αντιδήμαρχος του Δήμου Πολυγύρου κ. Χρήστος Βορδός, ο Πρόεδρος της ΠΟΞ κ. Γρηγόρης Τάσιος, Δημοτικοί Σύμβουλοι του Δήμου Κασσάνδρας, Πρόεδροι τοπικών συμβουλίων, εκπρόσωποι φορέων και κάτοικοι της περιοχής. Από τον Δήμο Σερρών μετείχαν ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου, Αντιδήμαρχοι και Δημοτικοί Σύμβουλοι. (φωτ. σελ. 28)

ΔΗΜΟΣ ΣΙΘΩΝΙΑΣ

Έκθεση έργων naïφ ζωγραφικής στη Νικήτη

Ο Δήμος Σιθωνίας και η Αντιδημαρχία Πολιτισμού, συνεχίζοντας τη συνεργασία με κορυφαίους θεσμικούς εκπροσώπους του καλλιτεχνικού και πνευματικού γίνεσθαι, παρουσίασε έργα naïφ ζωγραφικής του Ιδρύματος Παναγιώτη και Έφης Μιχελή από την Παρασκευή 9 Ιουλίου 2021 έως 30 Σεπτεμβρίου, στο Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Νικήτης, που πολύ ευγενικά μας παραχώρησε το Ίδρυμα από τη μόνιμη συλλογή του.

Η έναρξη της έκθεσης έγινε την Παρασκευή 9 Ιουλίου στις 9.30 το βράδυ, και παρέμεινε ανοιχτή μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου για εκπαιδευτικούς λόγους, ώστε να έχουν την ευκαιρία να την επισκεφθούν και σχολεία της περιοχής.

Η έκθεση εντάσσεται στο πλαίσιο οικοδόμησης μιας νέας πολιτιστικής ταυτότητας για το Δήμο Σιθωνίας, με διαμόρφωση ενός δικτύου πολιτιστικών χώρων που θα φιλοξενούν πνευματικά και καλλιτεχνικά δρώμενα, ικανοποιώντας όχι μόνο κατοίκους και επισκέπτες αλλά και το πλήθος των μαθητών όλων των σχολικών βαθμίδων. Το Ίδρυμα Παναγιώτη και Έφης Μιχελή ιδρύθηκε το 1979 από την Έφη Μιχελή με σκοπό τη μελέτη και έρευνα της φιλοσοφικής Αισθητικής –τόσο σε θεωρητικό επίπεδο, όσο και στις εφαρμογές της– με την ταυτόχρονη διεύρυνση των ορίων της. Στο πλαίσιο αυτό, διερευ-

νά μια σειρά ερωτημάτων και προβληματισμών πάνω στον διάλογο που αναπτύσσεται μεταξύ Φωτογραφίας, Αρχαιολογίας, Τέχνης και Αισθητικής.

Δράσεις για την ανάδειξη του μονοπατιού της Τορώνης

Ομάδα φοιτητών του Τμήματος Δασολογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης φιλοξενεί στη Δημοτική Ενότητα Τορώνης ο Δήμος Σιθωνίας. Την ομάδα πλαισιώνει ο υπεύθυνος της ΜΚΟ Trace Your Eco Στέλιος Τσιαλίκης, καθηγητές και ένας διδακτορικός φοιτητής από το Τμήμα Περιβάλλοντος του Czech University

of Life Sciences της Πράγας.

Σκοπός της επίσκεψης, η οποία οργανώθηκε έπειτα από πρόταση της κ. Μάγδας Μερτζιμέκη του Νικολάου προς τον Δήμο και αποδέχθηκε με χαρά ο Δήμαρχος Κυπαρίσσης Ντέμπλας, είναι η επίσημη χαρτογράφηση και σήμανση του μονοπατιού της Τορώνης, που ξεκινάει από το κάστρο Λήκυθος και καταλήγει στα κανόνια που αποτελούν απομεινάρια από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Παράλληλα, θα μελετηθεί η ενδημική χλωρίδα της περιοχής και θα διεξαχθεί έρευνα για την τουριστική δραστηριότητα της περιοχής και τον αντίκτυπο που έχει στην ανάπτυξη του οικοτουρισμού.

“Ο Δήμος Σιθωνίας αγκαλιάζει τέτοιες προσπάθειες με θέρμη. Με την ευκαιρία αυτή να ευχαριστήσω και δημόσια τους εθελοντές της Τορώνης και όλους εκείνους που φρόντισαν για τη διάνοιξη του μονοπατιού πριν από χρόνια και εξακολουθούν να το πράττουν”, επισήμανε η Αντιδήμαρχος Τουρισμού και Δημοσίων Σχέσεων Μαρία Λαθούρη-Πάργα.

2021 Diaporos Sailing Challenge: Στις 3, 4 και 5 Σεπτεμβρίου η πιο "φιλική" ετήσια ιστιοπλοϊκή συνάντηση!

Σε νέα μορφή, αυτή του διήμερου μαραθωνίου η 10η έκδοση του Diaporos Sailing Challenge. Η φετινή ιστιοπλοϊκή πρόκληση του Ναυτικού Συνδέσμου Όρμου Παναγίας και του Δήμου Σιθωνίας κλείνει 10 χρόνια ζωής και αλλάζει καλώντας τα συμμετέχοντα σκάφη να διανύσουν νέες συναρπαστικές ρότες και τα πληρώματά τους να προσθέσουν νέες όμορφες εμπειρίες.

Ακόμη και ως θεατές, αφού η θεαματική εκκίνηση θα δοθεί από τη μαρίνα Λατούρα που βρίσκεται μπροστά από το γραφικό Όρμο Παναγίας, είναι μια καλή ιδέα να "συμμετάσχετε" αφού οι αρχές του Σεπτεμβρίου είναι

ότι πρέπει για μία διήμερη εξορμηση.

Καλή αντάμωση στο 2021 Diaporos Sailing Challenge στον Όρμο Παναγίας στις 3, 4 και 5 Σεπτεμβρίου

Ημερίδα με θέμα «Πρώτες βοήθειες Ψυχικής Υγείας και αυτοφροντίδα εν μέσω κορωνοϊού» στη Νικήτη.

Οι τρόποι διαχείρισης του δυσφορικού στρες στην COVID-19 εποχή αναλύθηκαν στη διάρκεια της ημερίδας με θέμα «Πρώτες βοήθειες Ψυχικής Υγείας και αυτοφροντίδα εν μέσω κορωνοϊού» που διοργάνωσε το Κέντρο Κοινότητας του Δήμου Σιθωνίας σε συνεργασία με το Κέντρο Ημέρας "ΑΝΑΤΟΛΗ", στο αμφιθέατρο του ΕΠΑΛ Νικήτης.

Κεντρικοί ομιλητές ήταν οι ψυχολόγοι του Κέντρου Ημέρας "ΑΝΑΤΟΛΗ" Δανάη Παπαδοπούλου και Δήμητρα Μιναρητζή, ενώ τις εργασίες χαιρέτισε ο Αντιδήμαρχος Σιθωνίας, Νίκος Χριστοδούλου.

Μέσα από βιωματικές εμπειρίες που κατέθεσαν οι παρευρισκόμενοι, οι δύο ειδικοί ξεδίπλωσαν τις εισηγήσεις τους αναφορικά με την παροχή πρώτων βοηθειών ψυχικής υγείας (Α' ΒΨΥ). Όπως επισήμαναν μεταξύ άλλων, η παροχή Α' ΒΨΥ με υπευθυνότητα περιλαμβάνει τέσσερις αρχές:

- 1) Προετοιμασία, 2) Παρατήρηση, 3) Άκουσμα, 4) Διασύνδεση

ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΗΣ

Στα Βασιλικά, Επιστημονική Ημερίδα

Το Σάββατο 16 Οκτωβρίου πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία στο Δημαρχείο Βασιλικών Επιστημονική Ημερίδα με θέμα: «**Τα Βασιλικά και η ευρύτερη περιοχή το 1821**» Ιστορία – Κοινωνία – Πολιτισμός στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για τα 200 χρόνια από τη Μάχη και το Ολοκαύτωμα των βασιλικών.

Παρακάτω αναφέρονται οι εισηγήσεις και τα θέματα που ανέπτυξαν:

- **Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος**, Καθηγητής Κοινωνιολογίας του Α.Π.Θ.: «Το Κοινοτικό Σύστημα των Υπόδουλων Ελλήνων στη Χαλκιδική. Η περίπτωση των Βασιλικών.»

- **Αθανάσιος Καραθανάσης**, Καθηγητής της Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού του Α.Π.Θ.: «Η μάχη των Βασιλικών»

- **Ευάγγελος Παπαθανασίου**, Αρχαιολόγος Εφορείας Αρχαιοτήτων Θεσσαλονίκης: «Πρόελαση και υποχώρηση κατά μήκος του Γαλασιάνικου, ή Βασιλικιώτικου: Η Επανάσταση στα προάστια της Θεσσαλονίκης»

- **Δημήτριος Β. Γουδήρας**, Καθηγητής Ψυχοπαιδαγωγικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας: «Όσα ακολούθησαν μετά τη μάχη των Βασιλικών»

- **Δημήτριος Θ. Κύρου**, Φιλολόγος – Ιστορικός: «Το ολοκαύτωμα της Ιεράς Μονής της Αγίας Αναστασίας κατά την εξέγερση της Χαλκιδικής το 1821: Νεώτερα και συμπληρωματικά στοιχεία»

- **Νικόλαος Παπαϊκονόμου**, Ιστορικός: «Οι αγωνιστές του 1821 από τα χωριά Βασιλικά, Περιστέρα και Λειβάδι» Πριν την έναρξη της Ημερίδας χαιρέτισαν τους παρευρισκομένους, ο Πρόεδρος της Ημερίδας κ. Δημ. Γουδήρας, ο Αντιδήμαρχος Βασιλικών κ. Τσολάκης ως εκπρόσωπος του Δημάρχου Θέρμης, η Πρόεδρος της ΔΕ.Π.Π.Α.Θ. και της οργανωτικής επιτροπής Βασιλικά 200 Χρόνια κ. Αθηνά Παπαδάκη, ο Πρόεδρος της Κοινότητας βασιλικών κ. Αστέριος Καρακώττας. Χαιρετισμό επίσης απύηθναν ο Επίτιμος και ο σημερινός Πρόεδρος του Παγχαλκιδικού Συλλόγου, που παρευρέθηκαν στην εκδήλωση, μαζί με άλλα μέλη του Παγχαλκιδικού.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου συγχαίρει ιδιαίτερα τους συντελεστές της σπουδαίας αυτής εκδήλωσης.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΙΕΡΙΣΣΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΚΑΙ ΑΡΔΑΜΕΡΙΟΥ

Θυρανοίξια Ιερού Ναού Αγ. Ανδρέα στην Περιστέρα

Το Σάββατο 6 Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκαν από τον Σεβ. Μητροπολίτη Ιερισσού, Αγ. Όρους και Αρδαμερίου κ.κ. Θεόκλητο τα Θυρανοίξια του Ιερού Ναού Αγίου Ανδρέα στην Περιστέρα παρουσία Βουλευτών, Δημάρχων, Περιφ. Συμβούλων, τοπικών παραγόντων και μεγάλου αριθμού πιστών με τήρηση όλων των υγειονομικών πρωτοκόλλων.

Ο μεγάλης Αρχαιολογικής αξίας πεντάτρουλος Ναός του Αγ. Ανδρέα κτίσμα του 9ου αιώνας μ.Χ., ανηγέρθη με Καππαδοκικές επιρροές από τον Όσιο Ευθύμιο τον Νέο, ως Καθολικό της ανδρώας Μονής των Περιστερών και αναπαλαιώθηκε μετά από τριετία εργασιών από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Θεσσαλονίκης. Όπως ανακοινώθηκε από την ιερά Μητρόπολη τα θυρανοίξια του Ναού τελέστηκαν προσωρινά για να στεγαστεί επίσημα η ενορία της Περιστεράς. Θα ακολουθήσουν μετά το Πάσχα τα επίσημα εγκαίνια του Ιερού Ναού με Υψηλότατη εκπροσώπηση της Εκκλησίας. (φωτ. σελ. 30)

2ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ

Εκδηλώσεις για την επέτειο των 200 χρόνων

Το 2ο Δημοτικό Σχολείο Πολυγύρου, με την ευκαιρία του εορτασμού της επετείου των 200 χρόνων από την Ελληνική επανάσταση του 1821, σχεδίασε, οργάνωσε και πραγματοποίησε ποικίλες δράσεις με κύριο άξονα την ανάδειξη της Τοπικής Ιστορίας της Χαλκιδικής. Συγκεκριμένα:

- Αρχικά με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων το Σχολείο εξέδωσε το ετήσιο ημερολόγιό του, το οποίο αφιέρωσε στην τοπική ιστορία του 1821. Το ημερολόγιο εκδόθηκε με την υποστήριξη της Περιφερειακής Ενότητας Χαλκιδικής και διανεμήθηκε δωρεάν σε όλους τους μαθητές-τριες του σχολείου, στην Περιφερειακή Ενότητα Χαλκιδικής και στο Νοσοκομείο Πολυγύρου.

- Το 1ο τμήμα της Β΄ τάξης με την Δασκάλα τους Πανδριά Χριστίνα πραγματοποίησε, εν μέσω καραντίνας, διαδικτυακή επετειακή εκδήλωση για όλο το σχολείο με αφορμή την 25η Μαρτίου.

- Το 2ο τμήμα της Β΄ τάξης με τον Δάσκαλό της Λιάμπα Δημήτριο, πήρε μέρος στον πανελλήνιο εικαστικό διαγωνισμό του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού με θέμα: «Ανακαλύπτοντας την Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης που κατοικεί κοντά μου». Οι μαθητές δημιούργησαν κολλάζ με πορτρέτα ηρώων, ανδριάντες, λάβαρα, τοπωνύμια και ονόματα οδών πλησιάζοντας και γνωρίζοντας με τον τρόπο αυτό την τοπική ιστορία. Τα έργα, δηλαδή, προέκυψαν μέσα από μια παιγνιώδη, βιωματική – ανακαλυπτική δράση σύνδεσης του σύγχρονου αστικού περιβάλλοντος με την τοπική ιστορία και γνώση.

- Η εκπαιδευτικός της πληροφορικής Ευανθία Παλαιοχωρινού με ομάδα μαθητών της ΣΤ΄ συμμετείχαν στο 13ο Μαθητικό Συνέδριο Πληροφορικής.

Η εργασία τους φέτος εναρμονίστηκε με την επέτειο των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση του '21. Εκπαιδευτικός και μαθητές ασχολήθηκαν με την τοπική ιστορία και τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν στη Χαλκιδική κατά την Επανάσταση του 1821 καθώς και με τα ήθη και έθιμα που λαμβάνουν χώρα στη Χαλκιδική μας κάθε χρόνο προς τιμή των ηρώων του τόπου μας.

Το συγκεκριμένο έργο τιμήθηκε με ειδικό βραβείο για την Τοπική Ιστορία στο διαγωνισμό της WRO Hellas

- Τέλος μαθητές της Στ΄ τάξης με τις δασκάλες τους Φιλντίση Ευγενία και Παλαιοχωρινού Ευανθία δραματοποίησαν σε ραδιοφωνική μορφή μέρος θεατρικού έργου του Γ. Ζωγραφάκη με θέμα την επανάσταση στη Χαλκιδική και ερμήνευσαν ποίηση ντόπιων συγγραφέων με το ίδιο θέμα. Δημιουργήθηκε, έτσι, μια ραδιοφωνική εκπομπή η οποία παρουσιάστηκε εκτός απ' την ιστοσελίδα του Σχολείου και από το Δημοτικό Ραδιόφωνο Πολυγύρου.

ΣΗΜ: Το Δ.Σ. του Συλλόγου συγχαίρει το 2ο Δημοτικό Σχολείο Πολυγύρου, τον Δ/ντή κ. Σμυρλή Νικόλαο τους δασκάλους και τους μαθητές –μαθήτριες για το σπουδαίο αυτό έργο που οργάνωσαν και παρουσίασαν.

Βιβλία και λοιπά έντυπα που λάβαμε

ΒΙΒΛΙΑ

Κουτσός Σαραφ. Χρήστος, πολιτικός μηχανικός από τον Βάβδο, επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας. Τίτλος του βιβλίου: «*Δημοτικό Σχολείο Βάβδος και Βάβδος Χαλκιδικής, το σχολείο μου και το χωριό μου, μνήμες από τη μαθητική ζωή... και ο Βάβδος από παλιά μέχρι σήμερα*». Πρόκειται για ένα ογκώδες βιβλίο, καλαισθητά δεμένο, που στις 1088 σελίδες του ο συγγραφέας, «αθεράπευτος» Βαβδινός, ρέκτης της τοπικής ιστορίας και του πολιτισμού περιγράφει την ιστορία του Δημοτικού Σχολείου του Βάβδου (διδασκτήριο, δάσκαλοι, μαθητές με τα ονόματά τους και τις επιδόσεις τους κλπ.), λεπτομέρειας από τη λειτουργία του Σχολείου και τη σχολική ζωή (διδασκόμενα μαθήματα, εκδηλώσεις, εξορμήσεις, σχολικές γιορτές, τραγούδια, παιχνίδια, ζαβολιές και τι δε γράφει!).

Στη συνέχεια περιγράφει την ιστορία του χωριού, την κοινωνική ζωή, τη προσωπογραφία, την τοπογραφία του στα μέσα του 20ού αι., και αναφέρεται στο ιστορικό και τη δράση των φορέων του χωριού. Και τι δεν γράφει! Γράφει τα πάντα που έχουν βαβδινό άρωμα! Ύστερα από αυτή την έκδοση νομίζουμε ότι ο Βάβδος ίσως να μην χρειάζεται άλλο βιβλίο..., γιατί ο Χρήστος τα έγραψε όλα!

Στο τέλος καταχωρείται και το πλούσιο βιογραφικό του. Το βιβλίο που εκδόθηκε, στη Θεσσαλονίκη το Μάιο του 2021, με χορηγία της Τεχνικής Εταιρίας ΝΙΚΟΣ ΠΟΛΥΖΩΗΣ Α.Ε., συνοδεύει φάκελος με 2 DVD. Το πρώτο περιέχει 13.323 φωτογραφίες και το δεύτερο περιέχει βίντεο διαρκείας 6 ωρών.

Παπάγγελος Αθ. Ιωακείμ, δρ. αρχαιολόγος από τη Νικήτη, επίτιμο μέλος του Συλλόγου μας. Τίτλος του βιβλίου: «*Μικρά Πολυγυρινά (και όχι μόνο)*». Πρόκειται για συλλογή πρωτοτύπων άρθρων του συγγραφέα, 38 τον αριθμό, που δημοσιεύθηκαν κατά καιρούς κυρίως στα περιοδικά *Πολύγυρος και Παγχαλκιδικός Λόγος*, τα οποία αφορούν τον Πολύγυρο (τα περισσότερα) και αποτέλεσαν ένα «τομίδιο» 149 σελίδων που εκδόθηκε από τις εκδόσεις Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2021. Στο βιογραφικό του συγγραφέα, στην εσωτερική σελίδα του εξωφύλλου, διαβάζουμε: «*Από το 1973 μέχρι το 2008 εργάστηκα στην Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής, ασχολούμενος κυρίως με θέματα ιστορικής τοπογραφίας της Χερσονήσου και με μελέτες αγιορειτικών αρχείων. Καρπός των ερευνών είναι 275 δημοσιευμένες μελέτες μικρές και μεγάλες που αφορούν κυρίως την αγαπημένη Χαλκιδική Χερσόνησο*».

Σ.Σ. Ελπίζουμε από τον πλούτο των δημοσιευμάτων να αξιωθούμε σύντομα να δούμε, τουλάχιστο τα πλέον ενδιαφέροντα, όχι σε τομίδια αλλά σε τόμους, που θα φρεσκάρουν τις γνώσεις μας και θα στολίζουν τις βιβλιοθήκες μας εσαεί.

Χιούτης Θ. Κωνσταντίνος, θεολόγος από το Νεοχώρι, επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας. Τίτλος του βιβλίου: «*Βασίλειος Αθανασίου. Βιογραφία ενός χαλκιδικιώτη αγωνιστή του 1821 με επαναστατική δράση σε Μολδοβλαχία, Ρούμελη και Κρήτη*». Πρόκειται για μια άκρως επιστημονική έρευνα, που αναφέρεται στη συναρπαστική ζωή και τη δράση του αγωνιστή, από το χωριό Ριζά, ο οποίος δεν πολέμησε στην Χαλκιδική, αλλά στις μάχες της επανάστασης στη Μολδοβλαχία και όταν αυτή απέτυχε, κατέβηκε στον ελληνικό νότο και συνέχισε να αγωνίζεται δυναμικά και ηρωικά, πότε στη Στερεά Ελλάδα και πότε στην Κρήτη ως αξιωματικός του ιππικού. Με τη λήξη του πολέμου εντάχθηκε στον νεοσυσταθείσα χωροφυλακή και εγκαταστάθηκε με την οικογένειά του στη Λαμία όπου και απεβίωσε.

Είναι έκδοση του αδελφού Πολιτιστικού Παγχαλκιδικιώτη του Συλλόγου Αθηνών «Ο Αριστοτέλης», σσ. 295, Αθήνα 2021.

Βαγκλής Αγγ. Στέργιος, φιλόλογος από την Πορταριά, επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας. Δύο βιβλία με τίτλους: 1) «*Η Πορταριά της Χαλκιδικής από τον Μεσαίωνα μέχρι σήμερα*». Πρόκειται για μια πλήρη και εξαιρετική μελέτη, που αναφέρεται στην ιστορία της Πορταριάς, την οργάνωση της Κοινότητας, στα κτίσματα, την χωροταξία, τις υποδομές, την κοινωνική ζωή, την παιδεία, τον αθλητισμό, παραθέτει αντίγραφα από τα μητρώα Αρρένων (1864-2000) και Θηλέων (1873-2000) και στο παράρτημα δημοσιεύονται πράξεις της Μονής Εσφιγμένου που αφορούν την Πορταριά. Είναι έκδοση του Συλλόγου Γυναικών Πορταριάς, σσ. 426, 2018. Και 2) «*Λαϊκά παραμύθια της Χαλκιδικής*». Πρόκειται για συλλογή τοπικών παραμυθιών. Είναι έκδοση του Πολιτιστικού Συλλόγου Ν. Μουδανιών «Ο Φάρος», 2017.

Σμάγας Αγγ. Δημήτριος, πρώην εκπαιδευτικός και συγγραφέας, από τον Άγ. Νικόλαο Χαλκιδικής, επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας. Τίτλος του βιβλίου: «*Ξάγναντο, ιστορικό μυθιστόρημα*».

Στο εισαγωγικό του σημείωμα ο συγγραφέας, γνωστός και από άλλες εξαιρετικές εκδόσεις του, μας πληροφορεί ότι «*Το ΞΑΓΝΑΝΤΟ είναι συνέχεια του προηγούμενου βιβλίου του με τίτλο Το ακρόπρωρο, που κυκλοφόρησε προς διέτις και εξηγή: «Το νέο μυθιστόρημα με τίτλο ΞΑΓΝΑΝΤΟ σκηνοθετείται αρχικά στην Σκόπελο και καλύπτει τη χρονική περίοδο 1821-1912. Το πρώτο μέρος είναι προέκταση του μυθιστορήματος το ΑΛΚΡΟΠΡΩΡΟ, μιας και οι ίδιοι ήρωες μας συντροφεύουν στην αγωνιστική περιπλάνηση. Στη δεύτερη χρονική περίοδο, που ξεκινά με την επανένσταση του 1854 στη Χαλκιδική, η μυθοπλασία περιορίζεται*

δίνοντας τη θέση της στην ιστορική πραγματικότητα». Είναι έκδοση της Περιφερειακής Ενότητας Χαλκιδικής και το προλογίζει ο αντιπεριφερειάρχης κ. Ιωάννης Γιώργος. Έχει 277 σελίδες και εκδόθηκε το 2021.

Παπαγιάννης Χρήστος, γεν. αρχίατρος ε.α. από τον Ταξιάρχη, επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας. Με επιμέλεια του δημοσιεύεται το «*Αρχείο του Πρωτοπρεσβυτέρου Γεωργίου Παπαχρήστου δημοδιδασκάλου*» από τον Ταξιάρχη Χαλκιδικής. Πρόκειται, όπως φανερώνει και ο τίτλος του βιβλίου, για ημερολόγιο που τήρησε ο Ταξιαρχιώτης Γεώργιος Παπαχρήστου (1883-1966), δάσκαλος (απόφοιτος του Διδασκαλείου Θεσσαλονίκης 1901-1903 που υπηρέτησε για πολλά έτη σε διάφορα Σχολεία της Χαλκιδικής και της λοιπής Μακεδονίας) και ιερέας (χειροτονήθηκε το 1918, ιερούργησε στον Ταξιάρχη και σε άλλα χωριά και παραιτήθηκε το 1958). Στην αρχή του ημερολογίου του αναφέρει το σκοπό της τήρησής του: «*Κατά τα θλιβερά γεγονότα της Γερμανικής και Βουλγαρικής κατοχής, αποφάσισα όπως κρατήσω εν είδει αναμνήσεων χρονικά σημειώσεις των διαδραματισθέντων γεγονότων εν Χαλκιδική. Συνάμα αποφάσισα όπως συλλέξω υλικόν δια την ιστορία του Ταξιάρχου*». Παραθέτομε επιλεκτικά μερικούς χαρακτηριστικούς τίτλους των επί μέρους κεφαλαίων: *Ο Ταξιάρχης κατά την Γερμανικήν κατοχήν. Απομνημονεύματα των επιδρομών των Βουλγάρων εις Ταξιάρχη. Ο σεισμός της Χαλκιδικής. Ιερείς, πρόεδροι, διδάσκαλοι Ταξιάρχου. κ.α.* Στο εξώφυλλο άνωθεν του τίτλου αναγράφεται Κοινότης Ταξιάρχου Χαλκιδικής, σελ. 102, Θεσσαλονίκη 2021.

Φυλαχτός Χρήστος, εκπαιδευτικός από την Παλαιόχωρα, επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας. Δύο βιβλία με τίτλους: 1) *Της Γερακίνας το πηγάδι*. Ένα μαγικό παραμύθι που συνυφαίνει το μύθο, την ιστορία και τη λαογραφία με εκπληκτικές γραφίδες και χρυσαφένιες κλωστές. Η αληθινή αγάπη δύο νέων θα δοκιμαστεί, θα δεθεί με μυστικά σημάδια, θα ταξιδέψει ως τα βάθη του πηγαδιού και 2) *Η Γερακίνα και το πηγάδι*. Ένα θεατρικό βασισμένο στο παραπάνω παραμύθι, που γράφτηκε σε συνεργασία με την Κα Βέρα Σερασιδίου, Νηπιαγωγό στο Νηπιαγωγείο Παλαιόχωρας. Οι συγγραφείς μας ταξιδεύουν σε μια άλλη εποχή όπου κι εκεί η αγάπη πρωταγωνιστεί.

Μάντσιος Φιλ. Άγγελος, συγγραφέας από τη Νικήτη, επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας. Τίτλος του βιβλίου «*ΝΙΚΗΤΙΑΝΟΙ ΣΤΟ ΓΚΑΙΡΛΙΤΣ 1916-1919*» Είναι το τέταρτο βιβλίο το οποίο αναφέρεται στους Νικητιανούς που αιχμαλωτίστηκαν στον 1ο Παγκόσμιο Πόλεμο και μεταφέρθηκαν στο στρατόπεδο του Γκαίρλιτς της Γερμανίας χωρητικότητας 12.000 ατόμων. Αφιερώνεται στη μνήμη του Νικητιανού Δημητρίου Ι. Μάντσιου (1893-1917), που απεβίωσε αιχμάλωτος κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου

Πολέμου στο Γκαίρλιτς της Γερμανίας. Επίσης στη μνήμη των Νικητιανών Γεωργίου Κ. Καραλή (1893-1968), Ιωάννη Ν. Μητσιάρα (1892-1975), Γρηγορίου Γ. Σαμαρά (1893-1965), Αθανασίου Γ. Σμαραγδή (1892-1970), που έζησαν την τραγωδία του Γκαίρλιτς, επέστρεψαν στην πατρίδα τους όπου και απεβίωσαν «εις καιρούς ειρηνικούς».

Ελένη Στούμπου-Κατσαμούρη, αρχαιολόγος-σκηνοθέτρια από την Θεσσαλονίκη (Νύφη στην Αρναία). Τίτλος βιβλίου *"Από τη Λαρίγκοβα στο Χαϊντ Παρκ"*. Ένα διήγημα αγνώστου, με τη μορφή πραγματικής ιστορίας, δημοσιευμένο σε έγκριτο βρετανικό λογοτεχνικό περιοδικό το 1968. Ένας Αρναιώτης που συτήνεται με το όνομα Δημήτρης Χατζηγιώργης, περιγράφει την ζωή του από την "Λαρίγκοβα" της παιδικής του ηλικίας πριν την Επανάσταση, στο Λονδίνο της Βικτωριανής Εποχής, όπου διέπρεψε στο εμπόριο.

"Το όνομά μου είναι Δημήτρης Χατζηγιώργης. Τώρα που ξέρετε το όνομά μου, δεν χρειάζεται να προσθέσω ότι είμαι Έλληνας, απόγονος εκείνων των ευγενών πλασμάτων στα οποία όλοι μας οφείλουμε τον πολιτισμό μας..."

Το βιβλίο είναι αποτέλεσμα έρευνας της κας Στούμπου-Κατσαμούρη στις πηγές για την Αρναία Χαλκιδικής σελ. 116, Θεσσαλονίκη 2020.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Αρναία. Περιοδική έκδοση ιστορικής και λαογραφικής ενημέρωσης και καταγραφής. Εκδότης ο φιλόλογος και θεολόγος **κ. Δημήτριος Κύρου**, επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας. Τεύχη: 131 Απρίλιος-Ιούνιος 2021 με έγχρωμο εξώφυλλο και επίσης έγχρωμη φωτογραφία της προτομής του καπετάν Χάψα στο οπισθόφυλλο και 132 Ιουλίου-Σεπτεμβρίου.

Διακονία. Τριμηνιαίο περιοδικό της Ι. Μητροπόλεως Ξάνθης και Περιθεωρίου. Τεύχη: 101 Ιανουάριος-Μάρτιος 2021, 102 Απρίλιος-Ιούνιος 2021 και 103 Ιούλιος-Σεπτέμβριος 2021. Εκδότης ο Σεβ. Μητροπολίτης Ξάνθης **κ.κ. Παντελεήμων**.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Τα Χαλκιδικιώτικα Νέα. Όργανο του Πολιτιστικού Παγχαλκιδικιώτικου Συλλόγου Αθηνών «Ο Αριστοτέλης». Φύλλα: 174 Απρίλιος-Ιούνιος 2021 και 175 Ιούλιος-Σεπτέμβριος 2021. Εκδότης: Ο πρόεδρος του Δ.Σ. **κ. Γεώργιος Σουλινάρης**. Επιμέλεια ύλης: **κ. Χρήστος Ρανταβέλλας**.

Κασσάνδρα. Ενημερωτική –Πολιτιστική –Κοινωνική 45ήμερη εφημερίδα της Κασσάνδρας Χαλκιδικής. Φύλλα: 279 έως και 284. Εκδότης ο **κ. Χρυσοβαλάντης Μπουλούσης**.

Νέα μέλη του Συλλόγου εγγραφέντα μέχρι 10-12-2021

1. Στρατής Απόστολος	Κασσάνδρεια	Αρ.Μητρώου 1876	3. Ανοιξιάς Χρήστος	Άγιος Μάμας	Αρ.Μητρώου 1878
2. Πατσάς Νικόλαος	Άγιος Μάμας	1877	4. Αλεξάνδρου Ιωάννης	Αρναία	1879

Σημ. Το Δ.Σ. καλωσορίζει με χαρά τα νέα μέλη και τα προσκαλεί σε ενεργό συμμετοχή στη ζωή και τη δράση του Συλλόγου μας.

Π Ε Ν Θ Η

Έφυγαν από την ζωή:

Ο **Νίκος Βασιλάκης**, πρώην εκπαιδευτικός, από τον Πολύγυρο, επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας με Α.Μ. 898. Ο εκλιπών υπηρέτησε σε Σχολεία της Χαλκιδικής και του Πειραιά για 35 και πλέον χρόνια και υπήρξε εξάιρετος συνεργάτης του Παγχαλκιδικού Λόγου.

Ασχολήθηκε με την ποίηση και εξέδωσε αρκετές ποιητικές συλλογές, που μόνο καλές κριτικές απέσπασαν. Η ενασχόλησή του με τη λαογραφία και τα δημοτικά τραγούδια μας είχαν ως καρπό την συλλογή του «Δημοτικά τραγούδια της Χαλκιδικής», που θεωρείται από τις αρτιότερες συλλογές του τόπου μας. Το όλο έργο του παρουσιάστηκε δυο φορές στην ιδιαίτερη πατρίδα του τον Πολύγυρο, που τόσο αγαπούσε και δεν παρέλειπε να τον επισκέπτεται τακτικά.

Η **Αγγελική (Κική) Αναγνωστάκη-Καραβάτου**, από την Κρήτη, πρώην εκπαιδευτικός που υπηρέτησε σε Σχολεία της Χαλκιδικής (Παλαιόχωρα) και της Θεσσαλονίκης, επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας με Α.Μ. 398, σύζυγος του αείμνηστου επίσης εκπαιδευτικού Ιωάννη Καραβάτου, επιτίμου μέλους του Συλλόγου και μητέρα της γνωστής τηλεπαρουσιάστριας Κατερίνας Καραβάτου. Η μεταστάσα υπήρξε από τα πλέον δραστήρια μέλη μας, με συχνή παρουσία στις εκδηλώσεις του συλλόγου. Με την κόρη της ήταν και χορηγός του 25ου τεύχους του Παγχαλκιδικού Λόγου, εις μνήμη του συζύγου της.

Η κηδεία της και η ταφή έγινε στην γενέθλια γη της, στα Χανιά της Κρήτης.

Μεταξύ των παρευρεθέντων ήταν το μέλος του Δ.Σ. του Συλλόγου μας κ. Σαραφιανός Καραβάτος και ο Αντιδήμαρχος Πολυγύρου κ. Χρήστος Κομπόγιαννος, ο οποίος εκφώνησε και επικήδειο.

Ο **Ορέστης Σιμώνης**, πρώην αρχιτέκτων, από την Γαλάτιστα, μέγας ευεργέτης του Συλλόγου μας. Ο εκλιπών ήταν διακεκριμένος αρχιτέκτων-μηχανικός με πολλές περγαμηνές. Είχε σχεδιάσει και επιβλέψει την κατασκευή μεγάλων ιδιωτικών και δημοσίων έργων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό (Βαλκάνια, Ιταλία, Αυστρία, Ουκρανία, Μέση Ανατολή, Ισπανία, Ισραήλ, κ.λπ.) και συγκαταλέγεται ανάμεσα στους μεγαλύτερους σύγχρονους αρχιτέκτονες. Ήταν πάντα κοντά στον Σύλλογο και βοήθησε στην εξόφληση του Ανδριάντα του Αριστοτέλη που τοποθετήθηκε από τον Παγχαλκιδικό στο Α.Π.Θ., με την καταβολή σημαντικού ποσού το έτος 2010.

Ήταν επίσης χορηγός του 27ου και 33ου τεύχους του Παγχαλκιδικού Λόγου. Στην κηδεία του παρευρέθηκαν ο επίτιμος και ο σημερινός πρόεδρος του Συλλόγου ο οποίος εκφώνησε τον επικήδειο.

Ο **Χρήστος Κωσταντάρας**, πρώην χειρουργός ιατρός από την Πορταριά, επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας με Α.Μ. 421. Ο εκλιπών ήταν γνωστός καθηγητής χειρουργικής του Α.Π.Θ. και χορηγός του 11ου τεύχους του Παγχαλκιδικού Λόγου.

Ο **Φιλάρετος Σπανός**, πρώην αξιωματικός Αστυνομίας, από τον Ν.Μαρμαρά, επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας με Α.Μ. 434.

Η **Βασιλική Καζάκη**, πρώην συνταξιούχος Ο.Γ.Α., από την Ν. Απολλωνία, επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας με Α.Μ. 867

Ο **Μιχαήλ Γκιάτας**, πρώην πολιτικός μηχανικός, υιός του Παναγιώτη και Μαρίας Γκιάτα επίλεκτων μελών του Συλλόγου μας με Α.Μ. 982 και 1000.

Το Δ.Σ. απευθύνει θερμά συλλυπητήρια στους οικείους των μεταστάντων, ευχόμενο την εξ ύψους παρηγορία.

Σ.Σ. Παρακαλούνται όλα τα μέλη, οι συγγενείς και οι φίλοι να ειδοποιούν για εκδημίες μελών μας, ώστε να ενημερώνεται το περιοδικό και να παρίσταται, αν είναι δυνατόν αντιπροσωπεία του Δ.Σ.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Αγαπητά μέλη και φίλοι. Στην ιστοσελίδα του Συλλόγου ranchalkidikos.gr αναρτώνται ενδιαφέροντα θέματα του Συλλόγου μας και της Χαλκιδικής. Όσοι έχετε πρόσβαση στο διαδίκτυο (internet) προτείνουμε να επισκέπτεστε τακτικά την ιστοσελίδα και να προωθείτε τα θέματα αυτά σε γνωστούς και φίλους για ενημέρωσή τους και γνωριμία με τον Παγχαλκιδικό.

Το Δ.Σ.

ΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΜΑΣ

Μέχρι σήμερα χορηγοί του περιοδικού είναι:

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΓΙΩΝΑΣ (τ. 1-4), ΑΣΤΕΡΙΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ (τ. 5-6),
ΕΥΡΥΔΙΚΗ ΜΑΣΑΛΑ-ΜΟΥΣΤΟΥ (τ. 7), ΜΟΣΧΟΣ ΜΟΣΧΟΣ (τ. 8),
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ & ΟΛΥΜΠΙΑ ΓΡΑΜΜΕΝΑ (τ. 9), ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ (τ. 10),
ΧΡ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ (τ. 11), ΠΕΡΙΦ. ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ (τ. 12),
ΚΩΝ. & ΑΦΡ. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ (τ. 13), ΔΗΜΟΣ ΣΙΘΩΝΙΑΣ (τ. 14),
ΜΑΓΔΑ ΚΕΚΕΡΗ-ΣΛΙΝΗ (τ. 15), ΗΛΕΚΤΡΑ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ (τ. 16),
ΕΛΛΗ, ΜΑΡΙΑ, ΚΑΙΤΗ & ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥΔΗ (τ. 17),
ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ (τ. 18), ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΙΧΟΣ (τ. 19),
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΙΝΩΝ & ΘΩΜΑΣ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ (τ. 20),
ΧΡΗΣΤΟΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΓΛΟΥ (τ. 21), ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΖΙΤΖΙΟΣ (τ. 22),
ΕΚΜΕ Α.Ε. Ι. & Β. ΚΑΡΥΩΤΗΣ (τ.23), ΠΑΥΛΟΣ ΔΕΑΣ (τ. 24),
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΑΡΑΒΑΤΟΥ (τ. 25),
ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ (τ. 26), ΟΡΕΣΤΗΣ ΣΙΜΩΝΗΣ (τ. 27),
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΖΙΤΖΙΟΣ (τ. 28), ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΙΝΩΝ (τ. 29),
ΑΣΤΕΡΙΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ (τ. 30), ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΙΣΚΙΝΗΣ (τ. 31),
ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ (τ. 32), ΟΡΕΣΤΗΣ ΣΙΜΩΝΗΣ (τ. 33),
ΕΛΛΗ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥΔΗ & ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΣΤΑΜΠΟΥΛΗ (τ. 34),
ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ ΑΣΤ. ΣΧΟΙΝΑΣ (τ. 35), ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ (τ. 36),
ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΚΟΥΚΟΥΜΠΗΣ (τ. 37), ΑΡΓΥΡΙΟΣ ΤΣΑΚΝΗΣ (τ. 38),
ΣΤΕΛΙΟΣ ΒΑΛΙΑΝΟΣ (τ. 39), ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΓΙΩΝΑΣ (τ. 40),
ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΥΡΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ "ΒΑΛΜΑΣ" Ο.Ε. (τ. 41),
ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ & ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΩΡΑΪΤΗΣ-CONDITO Α.Ε.Β.Ε. (τ. 42),
ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ & ΜΑΡΙΑ ΤΣΟΧΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ (τ. 43),
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ (ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ) (τ. 44),
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ (τ. 45),
ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ (τ. 46), ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ (τ. 47),
ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΤΖΙΚΑ-ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ (τ. 48),
ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ Ν. ΚΑΤΣΑΜΟΥΡΗ-ΠΑΠΑΟΙΚΟΝΟΜΟΥ (τ. 49).**

ΖΗΤΕΙΤΑΙ ΧΟΡΗΓΟΣ

Ζητείται χορηγός για το επόμενο 50ό τεύχος Ιανουάριος - Φεβρουάριος - Μάρτιος 2022.
Η εκτύπωση του κοστίζει 2.000 ευρώ. Η χορηγία μπορεί να γίνει από ένα πρόσωπο ή φορέα ή και
από περισσότερα. Για εκδήλωση ενδιαφέροντος στο τηλέφωνο του Προέδρου κ. Ιωάννη Κοτσάνη
6936950188 ή σε οποιοδήποτε μέλος του Δ.Σ. του Συλλόγου.

Το Δ.Σ.

Η ΧΟΡΗΓΙΑ

Η χορηγία του παρόντος 49ου τεύχους έγινε από την

Κυρία Μαγδαληνή Ν. Κατσαμούρη-Παπαιοικονόμου,

εις μνήμην των αιμνήστων γονέων της Νικολάου και Σοφίας

και του αδελφού της Αστερίου Κατσαμούρη.

Ο **Νικόλαος Κατσαμούρης** του Αστερίου (1909-1989) υπηρέτησε ως δάσκαλος στο Δημοτικό Σχολείο Αρναίας και άφησε αγαθή μνήμη στις γενιές που μόρφωσε, που θα τον θυμούνται για πολλά χρόνια. Ανήκει επίσης στους πρωτοπόρους της ανέγερσης και στήριξης του Μητροπολιτικού Γηροκομείου της κωμοπόλεως.

Με την εξαιρετη σύζυγό του **Σοφία Σκιαθίτη** (1914-2003), εξ Αρναίας, απέκτησαν δυο παιδιά:

Τη Μαγδαληνή και τον Αστέριο.

Η Μαγδαληνή, σύζυγος του εκ Γοματίου πολιτικού μηχανικού Νικολάου Παπαιοικονόμου, χορηγός του παρόντος τεύχους, πτυχιούχος της οδοντιατρικής σχολής του Α.Π.Θ., άσκησε το επάγγελμα της οδοντιάτρου ως ελεύθερη επαγγελματίας και ως υπάλληλος του δημοσίου για πάνω από 35 χρόνια.

Ο **Αστέριος** (1947-2014) πτυχιούχος της ιατρικής σχολής του Α.Π.Θ. ακολούθησε ακαδημαϊκή καριέρα και γρήγορα εξελίχθηκε και διέπρεψε ως τακτικός καθηγητής της Αγγειοχειρουργικής στα Πανεπιστήμια Κρήτης και Α.Π. Θεσσαλονίκης. Υπήρξε συγγραφέας επιστημονικών συγγραμμάτων και μεταξύ των λοιπών δράσεών του υπήρξε και ο εμπνευστής και πρόεδρος του Α΄ Αναπτυξιακού Συνεδρίου Αρναίας το 1991. Δυστυχώς ο αιφνίδιος θάνατός του διέκοψε τη λαμπρή σταδιοδρομία του.

Το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού ευχαριστεί θερμά την χορηγό και εγγράφει το όνομά της στον επίσημο κατάλογο των χορηγών του περιοδικού, για να αποτελεί αιώνιο μνημόσυνο των αιμνήστων Νικολάου, Σοφίας και Αστερίου Κατσαμούρη. Αιωνία η μνήμη τους

ΠΑΙΔΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ ΜΕ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821 ΣΤΗΝ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ

Η διευθύντρια της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Χαλκιδικής Κα **Ζαφειρούλα Μυλωνά**, με την υποστήριξη της Περιφερειακής Ενότητας Χαλκιδικής, κυκλοφόρησε το καινούργιο της Βιβλίο με τίτλο *“Μου το πε ένα πουλάκι”* με εικονογράφηση της Κας Βικτωρίας Παντελίδου. Το βιβλίο προσεγγίζει με διαφορετική ματιά την Επανάσταση του 1821 στην Χαλκιδική. Οι μάχες, οι διώξεις, το ολοκαύτωμα, η θυσία ηρώων, όλα πραγματικά περιστατικά, αναδεικνύονται με λογοτεχνική διάθεση. Μια γέριχη ελιά 212 ετών διηγείται τα γεγονότα και πως αυτά επηρεάζουν τη ζωή δύο νέων ανθρώπων. Η ελιά μάθαινε όλα τα νέα από τα πουλιά που καθόντουσαν να ξαποστάσουν στα κλαδιά της. Ήξερε πολλές ιστορίες η

ελιά. Και της άρεσε να τις διηγείται. Μόνον για τα παιδικά της χρόνια δεν μιλούσε ποτέ. Και όλοι αναρωτιόντουσαν γιατί. Τι είχε συμβεί άραγε στην Χαλκιδική 200 χρόνια πριν; Σίγουρα κάτι που την στεναχωρεί ακόμη και σήμερα. Θα μιλήσει γι αυτό η ελιά; Θα αποκαλύψει το μυστικό της;

Το βιβλίο θα διατεθεί στα Δημοτικά Σχολεία της Χαλκιδικής και Δημόσιες Βιβλιοθήκες, με στόχο την ανάδειξη του αγώνα και τη συμβολή της Χαλκιδικής στην επιτυχή έκβαση της Επανάστασης του 1821.

Το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού συγχαίρει την Κα Μυλωνά για την έκδοση του βιβλίου και την Περιφερειακή Ενότητα Χαλκιδικής για την χρηματοδότησή του.

ΤΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ, ΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΕΣ ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΣΤΗ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Αντιπρόσωπος: Δημήτριος Σμάγας
6942095999 (Άγ. Νικόλαος)

Ανταποκριτές:

Μεταγγιτσιού	Κατσίκας Γεώργιος 6946257817
Πυργαδικίων	Αγγελίδης Αλέξανδρος 6973016187

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΡΝΑΙΑΣ

Αντιπρόσωπος: Παντελής Ζωγράφος
6956140250 (Αρναία)
Ιωάννης Κέκερης
6947605166 (Αρναία)

Ανταποκριτές:

Αρναίας	Πάχτα Ζηνοβία 6937313294
Βαρβάρας	Τσιάλη Λεμονιά 6946525098
Μεγ. Παναγίας	Κατραντσιώτου Ελένη 6977337556
Νεοχωρίου	Χιούτης Κων/ντίνος 6945255403
Ολυμπιάδας	Αναστασίου Βασίλειος 6977775105
Παλαιοχωρίου	Τσιάλης Ευστ. Γεώργιος 6974061900
Στανού	Τουπλικιώτης Αθανάσιος 6972422953
Σταγείρων	Πέργουλης Παντελής 6974665538
Στρατονίκης	Τσανανά Ελένη σύζ. Γεωρ. 6946149510
Στρατωνίου	Ανετούδης Αριστείδης 6932622687 Μπαλαρά Γιάννα 6945983653

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΓΑΛΑΤΙΣΤΑΣ

Αντιπρόσωπος: Αστέριος Σουάνης
6978262440 (Γαλάτιστα)

Ανταποκριτές:

Βάβδου	Κουτσός Σαρ. Χρήστος 6944682564
--------	------------------------------------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΖΕΡΒΟΧΩΡΙΩΝ

Αντιπρόσωπος: Χρήστος Μπαμπαΐτης
6976601853 (Παλαιόχωρα)

Ανταποκριτές:

Γεροπλατάνου	Παπαγρηγορίου Αθανάσιος 6943075258
Δουμπιών	Παπαοικονόμου Εμμ. Νίκος 6937671915
Κρήμνης	Κοντογιώργης Δημήτριος 6944758636
Μαραθούσας	Θεοχάρης Ευστράτιος 6938738735
Ριζών	Γιάννος Τάσος 6945167252
Σανών	Γκανιά Ροδόπη 6974786571

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΕΡΙΣΣΟΥ

Αντιπρόσωπος: Φώτης Ταλέας
6944758623 (Ιερισσό)

Ανταποκριτές:

Αμμουλιανής	Ροδοκαλάκης Παν. Γεώργιος 6944538798
Γοματίου	Κλειδαράς Σταύρος 6942560931
Ιερισσού	Μαρίνος Ιωάννης 6975505132
Νέων Ρόδων	Ταλέας Γεώργιος 6946461528
Ουρανούπολης	Χαδαλής Σωκράτης 6973315832

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑΣ

Αντιπρόσωπος: Νικόλαος Παραλής
6932579452 (Κασσάνδρεια)

Ανταποκριτές:

Κασσανδρείας	Μπουλούσης Χρυσοβαλάντης 6944989934
Αθύτου	Κωστοπούλου Μάχη 6932474037
Καλάνδρας	Ραπτόπουλος Σάκης 6977773617
Καλλιθέα	Πόπης Κωνσταντίνος 6977426096
Κασσανδρινού	Μαθαία Μαγδαληνή 6944694417
Κρυσσηγής	Σουσούρας Χρήστος 6937661655
Νέα Φώκαια	Κουκής Θεόδωρος 2374081522
Φούρκας	Μανώλτσιος Ιωάννης 6981260949

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΝΕΑΣ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Αντιπρόσωπος: Άννα Χαλκιά
6979492853 (Ν. Καλλικράτεια)

Ανταποκριτές:

Άγ. Παύλου	Μυλωνά Ελευθερία 6975023812
Λακκώματος	Καραγιαννίδης Αθανάσιος 6977039608
Ν. Γωνιάς	Βούτση Αικατερίνη 6932539114
Ν. Ηράκλειας	Ραγιάς Νίκος 6932905273
Ν. Καλλικράτειας	Τζούμα-Ζαμπόκα Κονδυλένια 6978024295
Ν. Συλλάτων	Πανταζής Αθανάσιος 6972547148
Σωζόπολης	Ψαθά Κρυσταλλένια 6982983875

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΝΕΟΥ ΜΑΡΜΑΡΑ

Αντιπρόσωπος: Χρήστος Γκιζγκής
6987774958 (Ν. Μαρμαράς)

Ανταποκριτές:

Νέος Μαρμαράς	Καπλάνης Γεώργιος 6983337260
Παρθενώνα	Παπαδοπούλου-Μαργαρίτη Στέλλα 6948076521

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΝΕΩΝ ΜΟΥΔΑΝΙΩΝ

Αντιπρόσωπος: Αθανάσιος Χατζηπαπάς
6976762043 (Ν. Μουδανιά)

Ανταποκριτές:

Άγ. Παντελεήμων	Καρατζάκης Αργύριος 6976319203
Άγ. Μάμας	Κυρίμης Στυλιανός 6948080892
Διονυσίου	Ντοντσάκη-Μουτσάκη Μαρία 6942411001
Ζωγράφου	Μηνάογλου Κων/ντίνος 6972342060
Ν. Μουδανιών	Τζιουρτζιούμη Παναγιώτα 6944393553 Στεργίου Δέσποινα 6972862917
Ν. Ποτίδαιας	Χατζηκονδέλης Αθανάσιος 6944622856
Ν. Φλογητών	Μαυρίδης Βάιος 6974418120
Ολύνθου	Αναστασιάδου Μαρία Βορ. 6977413971
Πορταριάς	Καλογεράκη Άρτεμις 6972446445
Σημάντρων	Ζουμπουλίδου-Χ ^η Στοιγιάννη Ελένη 6977745305

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΝΕΑΣ ΤΡΙΓΛΙΑΣ

Αντιπρόσωπος: Αλέξανδρος Οικονομίδης
6976238375 (Ν. Τρίγλια)

Ανταποκριτές:

Ελαιοχωρίων	Βακαλούδης Κων/ντίνος 6945331299
Κρήνης	Τσέλιου Σμαρώ 6977869760
Ν. Πλαγίων	Μπανάκης Νικόλαος 6946487662
Ν. Τενέδου	Τυροβούζης Αθανάσιος 6973909777
Πετραλώνων	Χαραλαμπίδης Αναστάσιος 6940292721

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΝΙΚΗΤΗΣ

Αντιπρόσωπος: Στυλιανός Κωστίκας
6974792466 (Νικήτη)

Ανταποκριτές:

Νικήτης	Πούλιος Μαυρουδής 6977882330
Μεταμόρφωσης	Βασιλειάδης Ιωάννης 6946953441

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΟΡΜΥΛΙΑΣ

Αντιπρόσωπος: Βασίλειος Γκαρλής
6973557907 (Ορμύλια)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΑΛΛΗΝΗΣ

Αντιπρόσωπος: Αστέριος Βαμβακάς
6974486323 (Πολύχρονο)

Ανταποκριτές:

Άγ. Παρασκευής	Χριστέλη Καίτη 6974930896
Ν. Σκιώνης	Ζιώβα Τηλ. Μαρία 6978706512
Παλιουρίου	Κόνιαλη Ελευθερία 6972598392
Πευκοχωρίου	Καραμανλής Νικόλαος 6977468667
Πολυχρόνου	Μητσιάνη Αλεξάνδρα 6974960770
Χανιώτης	Πελέκα Ξένια 6977862948

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ

Αντιπρόσωποι: Γεώργιος Διαμαντουλάκης
6977007729 (Πολύγυρος)
Ιωάννης Κανατάς
6945822836 (Πολύγυρος)

Ανταποκριτές:

Άγ. Προδρόμου	Βατζόλας Μιλτιάδης 6945388137
Βραστών	Μελανδίνος Ιωακείμ 6972424640
Παλαιοκάστρου	Δημηνάς Αθανάσιος 6945265181
Πολυγύρου	Πιτσιόρλας Νικόλαος 6979816851
Ταξιάρχη	Λυρτζής Αστέριος 6944779345

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΥΚΙΑΣ

Αντιπρόσωπος: Μαρία Λαθούρη - Πάργα
6980344545 (Συκιά)

Ανταποκριτές:

Συκιάς	Κανέλης Ελευθέριος Δημ. Σχ. 6972432152
Σάρτης	Φειδάκης Φίλιππος 6978773718

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ

Αντιπρόσωπος: Αστέριος Σαμαράς
6978279448 (Βασιλικά)

Ανταποκριτές:

Βασιλικών	Αργυρίου Αργύριος 6942250753
Γαλαρινού	Καραμόσχος Γεώργιος 6974337958

Λακκιάς	Δερμεντζής Γεώργιος 6937166492
Λειβαδίου	Γουδήρας Δημήτρης 6977824393
Ταγαράδων	Καλαφάτης Αθ. Σωτήριος, ιερέας 6979048920

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΠΑΝΩΜΗΣ

Αντιπρόσωπος: Γρηγόριος Λάτσιος
6944450896 (Επανωμή)

Ανταποκριτές:

Επανωμής	Λάτσιος Σταύρος 6973234643
Πλαγιαρίου	Γκόρης Στέλιος (κατάστημα) 6977222357

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΖΑΓΚΛΙΒΕΡΙΟΥ

Αντιπρόσωπος: Νίκος Κοπαρανάδης
6980423030

Ανταποκριτές:

Κωτούδης Βασίλειος	6948049910
Πετροκεράσων	Κωτινούδης Μιχαήλ 6943818194
Αδάμ	Αδαμούδη Αναστασία 6937098098
Ν. Καλινδοίων (πρώην Καλαμωτού)	Κυργιαζίδης Νικόλαος 6997120748

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΘΕΡΜΗΣ

Αντιπρόσωποι: Βασίλειος Ματσιόγκος
6974938469
Ιωάννης Τρικαλιώτης
6976570967

Αρμοδιότητες Αντιπροσώπων και Ανταποκριτών

Οι ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ και οι ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΕΣ μεριμνούν για την εγγραφή νέων μελών, για τη διακίνηση του περιοδικού μας ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ και για την είσπραξη των συνδρομών, συνεργαζόμενοι με τους κατά τόπους εισπράκτορες.

Επίσης, συνεργάζονται με τους τοπικούς πολιτιστικούς Συλλόγους και τους εκπροσώπους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των άλλων κοινωνικών φορέων, τους ενημερώνουν ότι ο Παγχαλκιδικός διαθέτει χορωδίες και χορευτικά που πρέπει να καλούνται στις χαλκιδικιώτικες εκδηλώσεις, σε αμοιβαία βάση, και εξετάζουν και προτείνουν στο Δ.Σ. τη διοργάνωση κοινών εκδηλώσεων.

Κρίνουμε σκόπιμο να το ξαναγράψουμε για άλλη μια φορά: **Ο Παγχαλκιδικός δεν είναι δευτεροβάθμιο σωματείο, ούτε προϊστάται των άλλων Συλλόγων. Είναι ίσος με όλους τους άλλους Συλλόγους των χωριών και των κωμοπόλεων.** Χρέος, λοιπόν, κάθε Χαλκιδικιώτη είναι πρώτα να γίνεται μέλος του Συλλόγου του τόπου του, για να βοηθήσει την πολιτιστική ανέλιξη του και ταυτόχρονα, αν θέλει, να γίνεται και μέλος του Παγχαλκιδικού, ο οποίος φροντίζει για γενικότερα θέματα που αφορούν σε ολόκληρη τη Χαλκιδική και τους Χαλκιδικιώτες.

Τέλος, σημειώνεται ότι οι ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ συντονίζουν το έργο τους με τους ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΕΣ της δικαιοδοσίας τους και εκπροσωπούν τον πρόεδρο και το Δ.Σ. στις τοπικές εκδηλώσεις και τους τοπικούς εορτασμούς.

Υπεύθυνος της λειτουργίας και του συντονισμού του όλου οργανωτικού δικτύου, των Αντιπροσώπων και Ανταποκριτών είναι προσωπικά ο Πρόεδρος κ. **Ιωάννης Κοτσάνης** (6936950188 και e-mail ikotsanis@gmail.com).

ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ «Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ»

Έτος ιδρύσεως 1903

Θεσσαλονίκη, Δεκέμβριος 2021

Π Ρ Ο Σ Κ Λ Η Σ Η

προς όλα τα μέλη του Συλλόγου

Θέμα μόνο: ΣΥΓΚΛΙΣΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 19 του καταστατικού, καλούμε όλα τα τακτικά μέλη του Συλλόγου στην Ετήσια Τακτική γενική Συνέλευση που θα πραγματοποιηθεί στο ξενοδοχείο **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ PALACE**, την **Κυριακή 16 Ιανουαρίου 2022** και ώρα 11:00 με τα παρακάτω θέματα ημερήσιας διάταξης:

- Εκλογή προεδρείου Γενικής Συνέλευσης
- Έκθεση πεπραγμένων του Δ.Σ. (Γεν. Γραμματέας Δ.Σ.)
- Οικονομικός Απολογισμός για το 2020 και το 2021 (Ταμίας Δ.Σ.)
- Έκθεση Εξελεγκτικής Επιτροπής (Πρόεδρος Ε.Ε.)
- Κρητική επί των διοικητικών και οικονομικών πεπραγμένων –Προτάσεις
- Δευτερολογία (Πρόεδρος Δ.Σ.)
- Έγκριση ή μη των πεπραγμένων – Τιμητικές διακρίσεις
- Αρχαιρεσίες για την Ανάδειξη νέου Προέδρου και των μελών Διοικητικού Συμβουλίου (8 μέλη) και των μελών Εξελεγκτικής Επιτροπής (3 μέλη) για τη διετία 2022-2024

ΠΡΟΣΟΧΗ: Η κάλη θα κλείσει ώρα 14:00

Σε περίπτωση μη απαρτίας, όπως συμβαίνει, η Γενική Συνέλευση θα επαναληφθεί την Κυριακή 23 Ιανουαρίου 2022, την ίδια ώρα (11:00) στον ίδιο χώρο με τα ίδια θέματα, με οσαδήποτε μέλη βρεθούν παρόντα και χωρίς άλλη πρόσκληση.

ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΕΣ –ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ: Σύμφωνα με τις διατάξεις του Καταστατικού: Οι υποψήφιοι για το αξίωμα του προέδρου, των μελών του Δ.Σ. και της Ε.Ε. υποβάλλονται με γραπτή αίτηση από τους έχοντες σχετικό δικαίωμα, στα Γραφεία του Συλλόγου (όπου υπάρχουν σχετικά έντυπα) μέχρι την Πέμπτη 13 Ιανουαρίου 2022 και ώρα 8 μ.μ. (δηλ. 3 μέρες πριν τις εκλογές) αυτοπροσώπως ή με αντιπρόσωπο. Όχι ταχυδρομικώς.

Η Γενική Συνέλευση θα πραγματοποιηθεί εφόσον το επιτρέπουν οι Υγειονομικές συνθήκες. Στον χώρο της Γενικής Συνέλευσης θα εισέλθουν μόνον εμβολιασμένα μέλη, με επίδειξη του Πιστοποιητικού Εμβολιασμού ή Πιστοποιητικού νόσησης, σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Δικαίωμα συμμετοχής στη Γ.Σ. έχουν τα μέλη που θα βρεθούν γραμμένα στο Μητρώο μελών μέχρι την 16 Δεκεμβρίου 2021 (δηλαδή ένα μήνα πριν τις εκλογές) και θα έχουν εξοφλήσει και τη συνδρομή του έτους 2022. Για διευκόλυνση ο Ταμίας και ο Γεν. Γραμματέας θα βρίσκονται στο χώρο της Γεν. Συνέλευσης από ώρα 10.30 για την οικονομική τακτοποίηση των μελών. Επίσης για την αποφυγή του συνωστισμού και της ταλαιπωρίας που παρατηρείται την ώρα έναρξης της Γενικής Συνέλευσης για την οικονομική τακτοποίηση μπορεί να γίνει η καταβολή και νωρίτερα στα μέλη του Δ.Σ. και στους εισπράκτορες.

Ο Πρόεδρος
Ιωάννης Κοτσάνης

Ο Γεν. Γραμματέας
Αστέριος Λυριτζής

Φετινό χιονισμένο τοπίο στον Χολομώντα. (Φωτ. Στέλιος Ρήγας)